EUGEN JEBELEANU

SCRIERI

I

București — 1974

EUGEN JEBELEANU

POEZII

INIMI SUB SĂBII

EDITURA MIHERVA

Coperta: *Constantin Guluță*

Lui
Pablo Neruda

ZĂPADA

[In loc de prefață]

Nu pot decît să cad, să mă aştern pentru voi, să fac trepte dim creşterea propriei mele căderi.

Sînt iarba iernii. Semănată din golurile dintre stele, din durerea fără sfîrsit a lumii, din speranțele tremurătoare, din orizonturile în care omul singur se afundă ca un semn de întrebare şi-n care, der veacuri, armatele beznei se prefac în făină, pentru foamea neantului.

Tremur, căci sînt o harfă în mina vibrînd de frig a omenirii, îți învălui mormîntul iubitei cu o pulbere de marmoră provizorie.- Nu pot mai mult. Eu sînt gresia si catifeaua.

Fac linişte pe unde mă aştern.

Sînt bufnița de ghiocei a iernii, cu fulgi mulți şi cu inima cît un purice, căci strînsă am fost totdeauna între dispariție şi înviere,, între geamătul toamnei şi leagănele de nuiele ale primăverii.

Nu sînt făcută să durez (ce durează?). Dar feld-mareşalului încruntat îi țes o bonetă pe o ureche şi bustului marelui demagog chel — pletele rîvnite tinerilor.

Trebuie să bandajez oamenii căzuți luptind pentru puritate. E datoria mea, şi mîinile mele tremură atingîndu-i. Insă cei a căror îngîmfare este, uneori, mai lungă decît însăşi statura lor, cu pieptul lor strălucind de oglinzi, se saltă totdeauna deasupra mea, maculîndu-mă.

Destinul meu e să fiu palidă, de-a lungul atîtor meridiane, îngrozită că trebuie să învălui atîta mizerie, atîtea noi masacre, atîta neagră prostie, atîtea crime. Trebuie să acopăr sînge. Cît e de greu sîngele, cu toate că-l suge pămîntul prin atîtea guri. Pămîntul care durează, căci vampir e pămîntul.

Aud cîntecele Anului nou, dar şi geamătul roşu al răniților, dîrdîitul celor rămaşi fără de case, rostogolitul de plumb şi pucioasă al războiului dus acolo departe, simt neliniştiții sîni ai omenirii umflîndu-se, puternici, sub vălurile mele, ca sub răsuflarea unei îndelungi speranțe.

Paraşută a lumii aş vrea să fiu, legănîndu-mă în zare, coborînd deasupra aşezărilor omeneşti, anonimă păpădie, mesaj liniştitor.

Culege-mă în pumnul tău, strînge-mă tare, dă-mi focul sîngelui tău, fă-mă bulgăre incandescent, mai fierbinte decît o grenadă care ia foc, şi aruncă-mă în inimile oamenilor nepăsători, ticăloşi, inconştienți sau laşi.

Şi dacă în inimile acestora se va mai găsi o sămînță cu aripi, oricît de ascunsă, — voi face să izbucnească, poate, un bujor.

Iar brațului celui care, neapărat, îmi ascultă îndemnul, îi voi da strălucirea marmurii, conturul luminii.

INIMI SUB SĂBII

POEME

(1 9 3 4)

EV

1186

Patruzeci de goarne tari.
Slavă-n fiecare. Toţi
poartă-n munţi frunţi de cezari.
Totuşi, cîntec li-i de hoţi.

Puncte iată-n groasa zare ;
ei sînt. Ţi-ar veni să rîzi :
mici pioni pe-un şah de mare,
ei, Împărăţiei gîzi.

Cresc ca florile. Raşi paşi
se aud. Cinci suliţaşi
drum deschid, şi, mici de stat,
arme mari doar i-a-nălţat.

(Cîntul lor a fost să fie,
dus pe leaturi, de urgie.)

în săltatul blînd, de cai,
alb rotind floritul strai,
văd şi-acum rotita palmă :
înălţare şi sudalmă.

Ceilalţi toţi aceiaşi par :
frîu-n mîini, ca un pahar.
Sub sprîncene-unite-n frunte,
aripi frînte-n sus să-nfrunte.

Soarele s-a prins aprins
ciucure-n vîrf de opincă ;
cred şi-n ei să fie, şi-ncă
încrestînd mînii, nu lins.

Ochii lor, ca secerile,
le deschid drept trecerile.
Trecerea lor o leşie
lasă ţară grea — pustie.

Acum ani cam vreo opt sute,
pe-o împărăţie veche
slăvi sunau, necunoscute.

Mai departe,
dăinuiesc doar în ureche
şi în carte.

SENIOR DE CEAŞCĂ

în evul sur (Domn : Dagobert),
lucea un principe incert ;
cu ochi de ape şi victorii,
calm braţu-n şold, în unghi de glorii.

Treaz, părul fîn de stele muşcă.
La cizme, de cocoşi albi creste.
(Zăresc din turn sărind neveste,
să moară lîngă piept şi puşcă.)

El reteza cu braţul drept
floarea din stînga, de sub piept,
şi-o arunca peste oblînc
cu ochiul drept pe sînul stîng.

f

(Calul de gheață și tăcere,
săltînd prin burguri blestemate,
cu-o fugă-n dinți și cu-o muiere
cu deltă de lalea, pe spate.)

Mari degete de ornic, gene
priveau și fecioreau izvoare.
Dar ochii scoici clipind alene, —
se răsturnau, plutind, fecioare.

Văd timp de bătălii. Leat mediu.
Cu alții-n fier și-n gînduri grave,
dădu si prințul un asediu,
pe undeva, prin mlaștini slave.

Rentors în timp pribeag. Schimbat.
Prințul : sluțit în bătălie.

Sfîrșitu-acesta nu l-am dat ;
el plînge-n smalț și-n veșnicie.

SFÎRȘIT PRINCIAR

Și pajurile de rugini întoarnă
o primă toamnă. Coastele, ca naiuri
trec prin brocarturi. Peste rîpi, o goarnă
va aștepta de-acum ogari și-alaiuri.

Prin slab sideful pleoapei, spart : un lac ;
fără-adîncimi și trist de-albastru încă.
De mușchi, coturni aduși din țară frîncă,
ieri : blînzi și mici. Azi, cad și se desfac.

Un praf de-argint mîngîie pieptul. însă
dantele pal s-au risipit. Un rar
opal la dreptul inelar,
între sprîncene, o tăcere plînsă.

Un snop de aur crud desprins de craniu, —
drag filfîit de steag. Calm zbor, de cretă,
întoarce peste frunte frunze straniu,
rotind afund o trestie de floretă.

Iar umbra care se reîntorcea,
ca minutarul unui ceas, pe tîmple,
a stat acolo, să nu se întîmple
) vestejire în palori de nea.

CIUMĂ

Flori de aramă negre răsar pe pîntec : cupă
mai albă decît pînă cînd au cernit-o soli ;
au nefiresc sfîrşitul blînzi, mortuari atoli.
Iată, trupul se-afundă ; ei — pată — cresc şi după.

Ochi de venin cresc ca o halucinaţie, printre
alăturate două clopote de zăpadă
şi fără glas. Mă caut. Dar regăsesc la vintre
o spaimă cunoscută. Un tîrg. O canonadă.

Fricile galopează, cad, se înalţă : fluturi.
S-arunc mîinile, ca pe nişte mănuşi, aş vrea.
O moarte peste suliţi de timp. Paftale scutur ;
sfîrşitu-afară-n săbii ; în tîrg : de hîdă stea.

Un trup cimpoiu, aprinse cratere-n mătrăgună,
un fum de boală şi de cărbune. Peste ziduri,
durere cunoscută şi azi, cu gropi şi riduri,
această-afurisită rotulă-n brume : luna.

ANOTIMP ARMAT

Leagănă toamna fesuri — ceşti roşii —
cu flotele norilor pe cerul cianură.
Ca o cenuşă, pletele spahiilor căzură
din crengi, cu frunzele-n inimi.

în zale verzi, cresc brazii, ca să-i văd
la subțiori cu cruci legitimați,
în toba din azur, bate-un prăpăd
de bezná arabă. Iarba dă soldați.

Ma clatină cămile de paragini,
prin oaze de oglinzi să dea-n hegiră.
Văzduhul din atlazuri îmi resfiră
steaguri de muzici veştede, în pagini.

Jerbele-n cimitir urzesc turbane
şi-mi strigă ochii de captivi din vii.
Stinsele bătălii
numai prin jar de savane
pîlpîie-n somn cu făclii*

ARC

Adoarme în crăciunul filelor
fruntea şi nici o pasăre de batistă.
Din reîntoarceri numai ofilirea-aici stă,
uimită ca un cor.

ÎNDEMN

Havuzul cerului stropeşte spadă ;
încremenitul cavaler sub ea.
Bronz înverzit sub rece acoladă,
plecat grumaz tăceri nu străpungea.

Fruntea cădelniţă nu-i vitejească.
Bufonul stă, nu senioru-n rugă.
Coif soarele, nu dungile de slugă.
Neagră, sutana e călugărească.

Rostogolirea piatra o cunoaşte.
Săgeata melci nu vrea să contureze.
Călugării prin vulpi şi prin asceze
te-or silnici să faci din oase, moaşte.

Rotește-arătătorul de lumini,
din bărbi ia-ți mătură pentru coturn
şi dîrz smulgînd inelul lui Saturn,
din popi fă constelații de jivini.

TĂLMĂCIRE

Scuturarea roşie în seară,
printre-argintării din fag de cer.
Stelele căzînd se fac de fier ;
din pămînt, fîntîni se desfăşoară.

Sub sprinceana muntelui urnesc
ochiul viu. Trupul îngheață-n noapte.
Vechile, întrebătoare şoapte
întretaie spade şi rănesc.

Luna-n cerc o lebădă tăcută ;
nuferii o rotunjesc în joc.
E un evantaliu-n istm de foc, —
stinsă-n zori şi-n noapte desfăcută.

Jos, se naşte viaţa prin sfîrşire,
spre a săvîrşi un cerc deplin ;
zorile vor izbucni un crin
cu cenuşă-n gura lui subţire.

IN ZORI, VEDENIE

Terestra toropeală, stelara agonie.
Cum zarea — braţe frinte — nu le cuprinde-n cleşte.
Purpură-n zori, în noapte o catifea tîrzie,
spre slava cui, cînd încă luceafărul sticleşte ?

Inelul frînt, o parte gravează paşi de beznă ;
păduri de aer verde închid tălăngi de vînturi.
Cealaltă jumătate spre zori desfoaie gleznă,
în deşteptări de codri cu-aripi şi de avînturi.

Cascade — grîu — pe pod (tuciu de umbre) mor, delfini.
Moi palmi de trepte arcate sunt con ospitalier.
De sus cînd va ajunge cristalu-n roţi de spini,
mori crud vor măcina-n gînd faini de-argint spre cer.

Un măr căzu greu — ghioagă — 'ntre ochi de-Apocalips.
Cine-i ? — străjer nu strigă. Luceafăr : stea codată.
Cînd albia s-o-ntoarce-n spirală încă o dată,
va arde jar stelar iar, sub sîn, alib, mat, de ghips.

NELĂMURIT

Tălmăcitori de semne sînt prea mulţi.
Grele-ndoielile ; apar ca faruri.
Multiplicat acelaşi gînd asculţi, —
faţă de clovn voalată sub calcaruri.

Vreau purităţile din ape şi din cer.
Albastrul depărtat fuge şi minte.
Gînd haiduceşte înflorite flinte
descarc, nu cad cortine de eter.

în diamant, incendii. Stinse-n noi.
Sufletele răstoarnă şi sluţesc.
Ochii de-otravă-n hrube amîndoi,
reflux vioriu chemînd, îl înverzesc.

Apus — flori oxidate — prin lentile.
(Nimeni nu ştie). Ştergeţi acuarela.
Cum calcă seara, e şi nu. Gazela
se şterge cu copite ude-n file.

NECUNOSCUT

Clipe sub cupe boltite
trec. Blînd, seara-i o coamă
clătinătoare de-aramă.
Stelele : nedumerite.

Lespezi. Vuirea sub ele
neauzită-i să ţipe.
Nedumerite aripe
las întrebărilor mele.

Cînd luna-i spic sau pălărie,
deasupra, cu galbeni în fund,
cînd cască o uşă rotund
şi-ntoarse plecări întîrzie ;

izvor să fii, şi cu hangere,
cînd tot rămîne precum fu,
acestei seri sîni de mistere
să-i afli sau să-i tai, de nu.

Iar aerul ca o ferigă
apleacă-ţi-l cu anii tăi ;
primi, nesunaţii zurgălăi,
suna-vor sub zări ce nu strigă.

MULATRA

Părul roşu de-ntomnări :
plîns de zări, şerpi de cavaluri.
Degete în fluturări :
palmieri în vînt, în valuri.

Pentru-acest lianîc lac,
toată smoala veacurilor.
Rîs a dat şiragurilor
albul platinei un vrac.

Golfuri de aramă-n joc :
tuciu de seri pe albul cîntec.
Sună luni rotunde-n pîntec
pentru-mpărăţii de foc.

i
L

Pentru clara lume, ca
vis de nea, un nor înalt :
fruntea. Porumbeii-n salt,
lin pălind, vor luneca.

Darabane-n bani dansînd,
flăcări armele în ceartă.
Spre apus, se sting pe rînd
reci garoafe. Nunta-i moartă.

Căci te vor sori şi ninsori,
sfîşiindu-te. Şi latră
jderi de-argint în închisori,
pasăre în vis de piatră.

BURĂ DE DIMINEAŢĂ

Oglinzi domoale-n rotogol albeau
şi aburite fiecare-n parte.
Ca toate dimineţile, aceleaşi, moarte
şi reci şi mătăsoase, calm pluteau.

Străbaterea-i curata-n marmori, reci
ca sinul norilor în zori de gheaţă.
Fîntînă-i jucătoare mers săltat,
întruchipare mare pod în faţă.
Prin trecătoare trebuie să treci.

Iarnă de stele, zid, albă pădure,
cum n-a mai fost. Ultimul lor călcîi
e vîrf clătinător. Ajung întîi.

Şterg ochii lor. Dar mie cine ? Pure
loviri. Nu plîng. Lacrimă orice stea.

iii

Cum preschimbat e tot. Rîd clar în ape.
Aicea eu, afară raza mea.
Mie nimic. Ga sidefate clape,
o dimineaţă oştile-şi schimba.

SCHIMBARE FINALA

Lumini serale liniştite
şi cer acelaşi nu mai vreau.
Să cadă pieile-osîndite
în închisori, ce nu mă au.

Iar mîna, care scrie, fie
stea verde cu degete cinci,
ca suliţi stînd, nu ca opinci
în mlaştinile de vecie.

Cîntec ce-o să se frîngâ lîngă
turn lung lucind, va fi ceas mort.
La ora fără număr plîngă
cei ce-au ştiut că n-o să-1 port.

In mine am destule ; dor.
Şi sînt mai strimt. Brîu — le~nconjor.
Stau şi privesc : orbite mici
cuib drag tăcutelor furnici ?

Nu. Drept cred vieții gemene
şi-n lumi ce n-or să pregete
şi-n osu-acestor degete, —
semn tare, clar, de cremene.

BAL DE MOARTE

AUTOPORTRET

Gura surîde-n mini.
Garduri dinții căzuți.
Viață, pierdută pe-o stea,
nu, să nu mă săruți.

Arcul din braț nu mai știe
corbi să rotească în păr.
Fumegă ninse ca melcii
bucle de var fără scări.

Şi în uitatele poze,
printre platani, în ocheane,
bolțile aeriane
veştede-n apoteoze.

Rochia stea stins foşnea.
(Poate-un frunziş cu un tril).
Glasul de-atunci nu mai mi-l
simt aburind ca o nea.

Norii-n volane marchize
dau evantalii de moarte
mîinii facînd semn departe
paşilor mici, de caise.

Fruntea pe umerii cumpeni
lin subţiază arare,
pe sub reci suliţi de tuşuri,
cîte-un incendiu, o mare.

Leprei din soare-mpărat,
de toate razele tuns,
capul se pleacă surpat
pletelor lungi ca un plîns.

SE ÎNTRECEAU PĂDURILE

Se întreceau pădurile de-amurguri
în foc, cu celelalte, altădată
lăcuste verzi. Era o toamnă beată.
Se clătina văzduhul peste ruguri.

Cerul de cărămizi trecea-n garoafe
şi-ucideri fîlfîiau sub piei de unde,
încît pe drum chiar, ars de jar, nu praf
ci limba cerului de sfeclă se ascunde.

De pom, iată, se-atîrnă în miresme
lîncede şi în iarba ca o ploaie
tăcută, pieptănată : omul. Iezme
frîng fruntea ca pe-un snop
si sfoara o îndoaie.

Cucul se miră apoi două luni
şi le coboară, ca pe un capac.
Acuma, zările sunt grele de tăciuni ;
sunt blestemate, poate. Toate tac.

Doar vîntul şi-a-ntocmit din trestii
harpe de sticlă încă verde.
Cîntă subţire şi lung, ca pe oase.
Omul din pom are acum un cer de
cocleală, peste pleoapele lăsate — storuri joase.

Cînd însă vînt pluti-n păr cu galere
mai putrede ca amintirea-n mort,
ca o caisă capul se desprinse în tăcere
şi a oftat ecou sub toamna cort.

Dar trupul sus fără de cap a stat
şi-a legănat pe gît, ca pe-o columnă,
o rază şi o boltă de cobalt.
Dinţii porumbului i-au rotunjit cunună.

MOARTE

Osîndiţi în umbre toţi,
poposim pe ţărmuri ude.
Soarele să-l prinzi de roţi
vrei. Şi fuge şi n-aude.

Trup ceţos. Atît de sprinten
ieri (azi mai uşor e parcă),
roagă norilor o barcă,
agăţată-n roşu pinten.

Fuge. Şi fugim cu ea.
Apele cu bani cocliţi
sună peste tălpi de stea
fugi de ieniceri pieriţi.

Toți necunoscuți. Și singuri.
Nu mai e nici plîns. Doar zece
palide, din soare, linguri
ne mai vin. încolo, rece.

CÎNTEC CU MINE

Don Rodrig
Diaz
de Bivar
plîns de frigul
din iaz
şi din var

Iarna pereților trecu aseară
prin mine, să mă lase alb de spaime.
Beteli de drum cu călăreți de ceară
păreau că vor din zbor să mă îngaime.

Vorbii cu mine, bănuind : Dar dacă ?
(în pom, foşneau cu limbi de linişti ore)
Nu mai eram, nici cît în madrepore
sepia soarelui cînd se îneacă.

în staniu, zîmbetul chema alt glas,
de sfîşieri, prin nord cu căprioare.
Ca raza-n spadă scăpătam. Rămas
bun coastelor palmieri clătinătoare î

Cipreşi în irişi îmi cerneau cu ploi
doar morţi de brom, plutind fără de steme.
O trenă de urît mă lua-napoi
cu pasări de tornade şi de vreme.

în fiecare-albeam şi eram el,
ferestre nu puteau să mă cuprindă,
încremeneam în umbra din oglindă,
sub estuar cu frigul de oţel.

(în marmori, codri-nscriu cu crengi furtuni
şi le-albăstresc cu fulgere şi şarpe ;
să-mi tai arterele şi ca pe harpe
un cînt să sui — frunză-n crep de cărbuni).

Cîntec din două strofe : sarcofag
din mîngîieri, ca triste piei de ciute.
De opt ori fulger fuge-n scări tăcute.
Grafitul stă la jumătăţi de prag.

Doar pentru mine hohot de corolă,
cînd vin paji negri-n staţia a treia
Şi-un bot de goarnă umedă-n cameea
de lacrimă-nflori o luciolă.

TIMPUL MORT

Stelele au patine şi sparg, trecînd, ferestre.
E-n orişice caisă cîte-un apus cu liră.
Toată grădina cîntă. Păsări tac şi se miră.
Arcuşul stelei plînge pe viola din poveste.

Părul pădurii umflă cimpoaie. Umbre mor
ca preşurile. Frunzele cad, ca nişte palme.
E o holeră-n toamnă. Tăcerile îşi vor
lăsa baletul, ca să uimească lacuri calme.

Ţările tremurate frunze sub ape-acu,
întoarse, spun legenda cu gnomii cît o cuşmă.
Cucul a luat parfumul copilăriei cu
văzduhul, smuls din urmă repede ca o puşcă.

Munţii urcînd ca bouri, suflă cu-acelaşi stol
de var deasupra coamei. Flautul e-n mesteceni
şi plînge cu zăpada din coaje, care trece-n
elanii foşti aicea, cîndva, sub cerul gol.

Dar nu se mai pot prinde cuvinte, care-acum
împodobesc falange de leş cu reci brăţări,
cînd trec în curcubeie otrăvile cu mări
şi oasele-n inele sînt şterse de simun.

In ochi, ca-n ghioc greu de oceane, stă strîns
sunetul doar, trist bucium de mare,
al somnului florii fără deşteptare,
al paşilor dusului mînz.

AMINTIREA

Ca un răsuflet, cobor, înalt
cîmpia cu caii tot mai depărtaţi.
Se sting sub ierburi fără argaţi,
ca o singurătate de smalţ.

Harapnicul şi-a pierdut şopîrlele toate
şi curge-n gîrlele plînsului. Arar
mai sclipesc coifurile turlelor înecate.
Codri, cît zborul ieri, par azi de mărar.

Orele moarte-au căzut în monede,
în care mai bat uneori tobe ducale.
Dar săniile trec peste bărbi, se prăvale
treptat vulturul şi nu se mai vede.

^pQj

Nu-mi va rămîne pasu-n lespede,
nici cît pantoful lunii-n foi de ape,
cînd balul cerurilor veşted e.
Sprîncenele în muşchi or să se-ngroape.

Ochi stinşi — cişmele — vor dormi sub arcuri,
ca nişte amfore sub braţe danaide.
Vor spune mai mult decît noi în parcuri
mestecenii cu rîuri şi silfide.

Cînd din melancoliile
chipului cu mască de luturi
se vor încolăci
flori în spirale pe scuturi,
fără glas fi-vor soliile.

De ceară, urechile vor
căuta-n scoici arse tipare,
dinţii petale-n izvor
lunecînd printre mărgăritare,

Pămîntul, luînd de pe buze
macii-n apus îi va trece,
amfiteatru-n ceruze
întristînd gura cu rece.

Găsindu-mă fără chimval,
mă voi vrea, de groază,-n tablouri,
spre a lua din culori steaguri şi ecouri,
pentru timpul rămas singur pe cal.

CÎNTECELE REGILOR DE JOS

(1932 - 1944)

pf

RĂSCOALA

Revoltat sînt pe mine că am răbdat atît.
Pe ţara asta, că rabdă încă.
Laţul mi-a ajuns pînă sub gît,
prostia ne pune juguri şi ne mănîncă.

Cerul e ca o cerneală şi nu am scris
nici unul dreptatea cu el sau cu sînge.
Pumnul stă doar în cuget închis...
Ajunge !

Astăzi am văzut întors oraşul,
sprijinindu-se ca un scaun pe turle.
Nu ştiu de ce în mine vrăjmaşul
măririi a sunat furtună pe surle...

Haideți ! Caii aplecați ca o prăbușire
ne vor sălta trupurile ușoare,
dar săbiile fi-vor raze amare,
cunună punînd fiecărui mire.

Merele de pe umeri să zboare
în coșurile marelui seceriș !
Coasele clar cîntătoare
fulgere ochii deschiși !

Steaguri — o hemoptizie —
incendieze copacii.
Pușca o vreau ciocîrlie,
ciocănind zărilor crăcii.

Ca pe niște popi îmbătați,
sub mitraliere să clatine
drepții noștri soldați,
oamenii vechi, strîmbe datine.

Ceru-1 vreau smuls ca o piele,
ca un apus sîngerînd.
Pentru oricare gînd,
cîndva ucis, latre stele !

în pieptu-mi va răsări
un ceas de fier și veninuri.
Inimi n-au fost. Nu vor fi
Foc ! Pentru alte destinuri.

Astăzi, conduși. Dar de cine ?
Otravă, nu lotuși scuip silnic.
Decoratelor ruine
le dau cu tocu-n dos, zilnic.

Mîine ? O știți. De Dreptate.
Pentru tine, pentru oricine,
pentru suflet și pentru cea care vine,
pentru Libertate !

Șiruri de-armată, ca-n carte
rînduri de slove drept puse,
vor repezi — tare tușe —
gloanțele-n putreda parte.

Ah, cum vor curge vitrinele
care-și rîd azi de mațe !
Vor țîșni-n sus ca albinele
domnii cu burtă de rațe.

Și-odraslele lor, domnișoarele,
ca-ntr-o apă corăbiile,
vor fi găini bune-n săbiile
lungi, scăpărînde ca soarele.

Fraților, văd numai sînge —
Și fețele noastre-ascuțitele...
Foame ? Să rîd... nu mai plînge !
Mîine, la șolduri,
ca peștii zvîcni-vor cuțitele...

1932

INVITAȚIE

Surîsu-ntinde aripi, să prindă din urechi
grădinile-amintirii cu șoapte și cu lac ;
dar inima ta piere-n durere ca un rac
în chihlimbarul unui ostrov cu-amurguri vechi.

întinde-mi mîna ca pe-un regat capitulat.
Seniorii-și iau panașul din cozile de cai,
tu ți-ai pierdut colanul, inelele și n-ai
să-mi dai decît brățara unui surîs uitat.

Să spînzurăm poeții de harfele din limbi
sub darabana primului soare cu săgeți,
din rochia ta să sfîșii flamuri cu-aprinși ereți,
doamnă curtenitoare, și pulpele să-ți schimbi.

în loc de șaluri bete-n parfumuri foarte scumpe
și-n loc de coliere, la gît să punem funii.
Afară, scuipă cîțiva mușcate, pe cînd unii
iubesc de la etaje trotuarele în tumbe.

Zambilele din carne împrăștie-le, ca o
prințesă crinii de pe blazon sub ghilotină,
cînd moartea vine-n noapte, negresă de Cacao,
pe nuferii din tîmple cu mîini ca o morfină.

Sirenele, iubire, nu-s doar în mări virgine
pentru melancolia-ți cu cearcăne de fier.
Coșuri de fabrici suie virilități spre cer,
țipînd spre burta bolții-n sirene de uzine.

Ridică-te din ierburi, privește cerul și
înalță-n vîntul aspru splendidul tău oval,
cînd norii-și liberează negrele herghelii
să poți opri din fugă trăsnetul ca pe-un cal.

Și pinteni dînd tăcerii, prefă-te în ecouri
ca să te-mparți în codri, pe cîmpuri și-n orașe
cu-o dărnicie plină, de ploaie uriașe,
din care-or să răsară cîmpiile cu bouri.

1934

TRECUT

Cascade — agonii ale apelor,
batiste — hohot al primei despărţiri,
primăverile duse pe bulevarde,
fîlfîie lîngă voi, subţiri.

Nu m-am uitat decît pe mine,
niciodată pe voi, niciodată.
Risipiţi oglinzile, care mi-arată
arborii stinşi.

O, şi durerea de-a crede
că iubitele se mai gîndesc
la vremea ce nu se mai vede.

Orele-ngălbenesc.

Poate-ntr-o ţară de foc,
călătorind întotdeauna,
statuile-ar păstra faţa
iubitelor, nestinsă ca luna.

Cîntăreţii-ar muri mult mai simplu
în braţele lirelor, decît între paranteze,
oprind pe umerii-amantelor timpul,
întors din trecut, să ofteze.

decembrie 1934

REÎNTOARCERE

N-ați mai murit, frumoaselor,
din cabaretele roşii de țipete.
Sînii voştri surpați
imploră, »palizi, un scripete.

Să vă ridice nu poate
nici cel mai plecat gentilom.
Toamnele,
toamnele voastre prădate
cad în oceanul de rom.

Razele moi din jartieră
suie doi sori în hoteluri,
cînd pulpele se deschid ca o tabacheră,
cu plînsul incendiind pernele.

Primiți-mă, blînde fecioare,
ca-n anii în care-mi dictați
salbe de rînduri supuse
pentru părinții uitați.

Noi nu aşteptăm nici un răspuns ;
pentru
        iertarea
                păcatelor
                        noastre.

decembrie 19 3 4

ARS POETICA

Nu se mai vede sub hîrtie
din inimă mai mult, decît
o gură, ca o rană vie,
în goana unui tren de fumuri.

Rămînă zîmbetul aşa :
pasăre afundată-n aer,
cu cîntecu-ntors fără ea,
mişcînd păduri în dezolare.

Faţa-necată-n ceara zilei
îşi pierde-n toamne-adînci tiparul.
Pe-obrajii clătinaţi în file,
umbroşi,

caută-ţi tăcut masca şi varul,

aprilie 1935

ATLAS

Spre fluviile cu fluiere lichide
îmi curge mîna, să-ţi mîngîi faţa de brume,
iată de o mie de ori pierdută
sau întîlnită-ntr-o amară neştire.

Renaşti pe-o insulă, stăpînitâ
de-o niînă mai vie decît amintirea.
Eu te înconjur ca lacrima
cearcănul stins al copilăriei.

Negresă eşti sau melancolizezi soarele,
vărsîndu-ţi-1 în valuri pe umărul oval ?
Lasă-mi urechile ca nişte scoici să le-ascund
lîngă picioarele mai lungi decît aşteptarea.

Totdeauna, poate ar fi trebuit să fim
mai aproape de noi cu un pas.
Noapte bună, dragoste de atlas.
Să dormim.

aprilie 19 3 5

ALTFEL

Nori de cămăşi, pat şi hîrtie.
Nimic mai mult, cînd sîntem goi
şi plictiseala întîrzie.
Ceasul alunecă-napoi.

E toamnă, pomii-şi desfrunzesc
mătăsurile obosite.
Ai plînge — şi rămîne plînsul
un plic închis peste orbite.

De-ar trece-acuma cineva
încet, ca timpul, pe sub casă,
de lîngă tine-aş luneca
să-mi caut paşii-n umbra joasă.

Steaua de zori se face sură
şi piere-n vesta mea, deşartă.
Dar ochii, încă... —
Ochii-mpletesc cîte-o armură
pe fiecare haină moartă.

august 19 3 5

OSPICIU

Şi mama sta pe-o bancă neagră,
eu o chemam cu mîna mea.
Şi mama sta pe-o bancă neagră,
privea tăcut şi n-auzea.

Grădina lin rotea zîmbind
statui de oameni şi de fauni,
la pîndă stînd calmi după pomi,
c-un scaun marmora să-şi spargă.

k
Cuminte, mama aştepta
să vină ora — şi să plece.
Apusul încerca s-o-nece —
şi nu puteam s-o fac să vadă.

L

Mîna pe inimă ţineam ;
clipea ca pleoapa mamei mele.
O lacrimă cădea pe geam,
eu nemişcat după perdele.

Şi mama sta pe-o bancă neagră,
eu o chemam cu mîna mea.
Şi mama sta pe-o bancă neagră,
privea tăcut şi n-auzea.

Ea nu ştia — şi aştepta,
noaptea-ncepuse-ncet s-o ude.
Poarta de fier îmi închidea
mama topita-n întuneric.

— Să nu-i şopteşti nici un cuvînt,
e obosită — şi aşteaptă.
I-a-ntunecat fruntea un vînt,
a lunecat o treaptă.

1935

LUMI PIERDUTE

Pădurile verzi ale mării
mă cheamă tulburătoare,
cu legănătoare frunzişuri,
cu-adînci cornuri de vînătoare.

Lungi fructe cu solzi lin alunecă
sub frunzele marilor ape,
ce-şi fîlfîie fosforescentele
ramuri ce-n veci nu se-ntunecă.

O, codrul de valuri din mare
mă cheamă la balul uitării,
la balul tăcerii mă cheamă,
s-adorm în hamac de uitare.

Şi ştiu că e totul acolo ;
sînt ochii iubitelor moarte
sau numai ai celor văzute
în vis sau într-o cetate.

Neruginite de toamne
se clatină frunzele-albastre,
fluide şi surîzătoare,
în seninătate de astre.

Eu, însă, un pom al pămîntului,
o neagră plantă amară,
născut cu o mie de-alţi arbori
sub fum şi lavă murdară,

Îmi scutur tăcut cîte una
din frunzele mele de scrumuri,
şi-aştept să mă smulgă din noapte,
din lacrimi şi hohot furtuna,

Privind spre lumile mării
ce cheamă legănătoare,
cu nemuritoare frunzişuri,
cu-adînci cornuri de vînătoare.

1937

PLOILE LUMII

să fug aş vrea din oraşul uriaş,
pe care-n noapte ploaia-şi revarsă zdrenţele
şi unde orbi cu surîsuri timide
cumpără tainic, cu beţele, paşi.

Vai, toate stelele-au pierit înecate,
nici o geană de-argint nu mai clipeşte
prietenos, făcînd semn cerşetorilor :
Somn bun, regi ai Azilului de noapte !

Un vînt de-nnoptare mi-aduce
triburi de lacrimi — şi pleacă.
Veniţi, vă cuprind eu pe toate,
profunde susure de sare...

Vă simţeam de mult rătăcind
de la un capăt la altul
al lumii, neînţelese, plutind
pe-atîtea feţe obscure.

Duhuri tremurătoare,
o, voi, lacrimi căzute
în ceaiu-ngheţat al săracilor,
vă strîng în mine pe toate.

Lacrimi tăcute şi grele
şterse cu palma, furiş,
lacrimi — mărgele amare,
sclipind lîngă ochii închişi —

Să fug aş vrea, dar rămîn
în mine cu voi, nevăzute
ploi, şipote grav desfăcute
de pe un cer de suspine —

şoptind : surioară lună,
luminile nu-ţi mai răsfrînge,
cînd trupul meu e un singur ochi,
un ochi imens care plînge...

1938

DUPĂ LUPTĂ

Da, va veni iarăşi vremea,
dar atunci va fi mult prea tîrziu
cînd pe-ntinsul pămîntului
vor fîlfîi iarăşi macii.

Plecîndu-se ca să-mi şoptească,
unu-mi va spune : — Trezeşte-te...
De jos, de sub frunzele veştede,
leneş voi cere : mai lasă-mă...

— Acuma e mult prea tîrziu
şi n-aş mai putea să mă scol
aşa cum sunt, aproape gol,
doar c-un veston de pămînt.

— Nu vezi ? îmi scapă inelul
din deget, de parcă-i o frunza,
dar dacă-o să stau jos, cuminte,
iarba-mi va țese o pînză —

şi tot ce a fost voi uita :
şi anii puțini şi pustiul
şi lacrima care-a sclipit
sub astrul de fier stins al căştii

şi macii tîrziu fluturînd
atît de tîrziu reveniți,
ca nişte păsări trimise
de un crepuscul uitat..

1 9 40 (după căderea Franței)

CÎNTEGUL LOR

Oh, vom mînca şi astăzi, ca să trăim...
Gîrboviți, atenți, deasupra blidului,
necunoscuți de palmierii de aur
ai soarelui, oh, vom mînca
şi astăzi, ca să trăim...

Numai atît, totdeauna ?...
Aud, într-o lume de piatră,
de pretutindeni, un vaiet :
Aşteaptă, aşteaptă...

Cîte-o manta-ntunecată
din cea mai scumpă tristețe
ne-au dat la toți — şi ne vine
pe osul golaş, de minune.

Ei şi-au păstrat cîte-o blană
lucioasă ca luna, pămîntul
cu roade, şi cerul şi vîntul
ca să le mîne corăbiile...

Iar noi aşteptăm, oglindiţi
în apele tulburi din bliduri,
un crin să răsune odată,
o trîmbiţă neprihănită

prin secol de-aici să ne cheme,
mai sprinteni ca luciul săgeţii,
scăldaţi în oceanu-aurorii,
mai drepţi ca porfirogeneţii !...

Şi-aşa cum stăm aplecaţi
deasupra mesei, ca sălciile,
adeseori, pe nesimţite,
si lacrimi amestecă fălcile..

1 94 1

VESTITOAREA

Cerul cu pleoapă de viorea
se-apleacă, aproape s-atingă pămîntul,
şi-o pasăre, ciripitoarea mea stea,
îmi spune : îţi va veni şi ţie rîndul.

Fii binevenită, lumină cu pene,
slăvit să-ţi fie pliscul de aur,
sînt leoarcă de lacrimi pînă la gene
şi-o să îngheţ de-o să stau mult aşa.

Apleacă-te blîndă asupra mea
şi-aşează-te mică pe umărul drept,
nu peste frunte şi nici peste piept :
mîinile cruce-1 apasă destul.

Oh, sînt de viaţă amar şi sătul,
şi copleşit de cruci şi pămînt.
Du-mă-n leagănul tău blînd de vînt,
pasăre, inimă fîlfîitoare !

Ciocănitoarele astea de fier
fruntea mi-nconjură cu frunze de tuci,
şi-n arbori, cucii sînt muţi şi năuci,
nu ne mai ţin socoteala de mult.

Mai spune-mi vestea, cu drag te ascult,
bulgăr de foc cu ochi de mărgele,
veni-mi-ar să-mi vie mai repede rîndul,
să-mi steie carîmbii cu vîrful spre stele !

1942

QUASI-FRIVOLĂ

Un cîntec delicat ţi-aş scrie
la fel mănuşii de-antilopă
în care-ascunzi petala mîinii
rîvnită de o Europă,

Şi care-n părul tău feeric
e-un nufăr rotunjind rubine,
o lună mică-n întuneric
aprinsă numai pentru mine...

Dar se deschide o fereastră
în casa joasă de alături
şi văd acum o mînă-albastră
cu degetele nişte mături,

cerşind, îmbătrânită, viaţa,
neîntîlnită niciodată
pe sub hamacuri de păianjeni,
pe lîngă soba îngheţată,

printre fotografii pălite
sau lîngă soarele, ce nu e
în încăperea întristată
decît o palidă gutuie —

Şi simt atunci că spre-al tău soclu
să zbor nu pot de-aş fi chiar zeu.
Oh, lasă-mă-n loc de monoclu
lungi fulgere să port mereu !

1942

VEACUL DE GRATIE

9
In memoria lui Sergiu Ludescu

N-am cunoscut decît vîrtejul frunzelor
pe-o Europă cuprinsă de flăcări...
Ascuns după gratii de lacrimi,
simţeam la călcîi legănată
ghiuleaua tăcută a lunii.

Ocnaş în cămaşa tărcată
de umbrele-albastre ale naiului,
cînd lumea lucea înzăuată
priveam prin ferestrele umede,
visînd escadroane de stele...

Năuc sub prăvala trompetelor,
în toamnele reci şi ceţoase,
plecam cu amica mea Inima

la balul paltoanelor roase,
ca să dansez totdeauna
după o orgă de plînsete...

Mereu răsunau de afară
un ropot de tobe, o grindină-n vînt,
orașe culcînd la pămînt.
De liră-mpiedecîndu-mă-n rînd,
pe-o pîine băteam toba mare...

Oh, dar mai mult ca de toate,
la fiece pas mă loveam
de mormintele voastre, prieteni lunateci,
de absențele voastre, zei tineri sălbateci,
zburați de pe ram înspre noapte.

Vă risipeați luminoși ca florile, roată,
și erați florile cele mai stranii :
căutați printre lacrimi neregăsiți niciodată,
creșteați în jos ca năzdrăvanii...

Arar, mai revenea cîte unul din voi,
dar jocul de foc cumplit îl vrăjise.
Plecase, visînd la basmul lui Ulise,
cu ochii lucind ca stelele-n plop —
și se-napoia tăcut și ciclop.

Și cel ce la codrul cu fauni visase
și ia licornul pierdut printre stele —
scăpat din vîrtejul de frunze-nroșite,

mă ajungea — azi el însuși un faun —
trăgîndu-și piciorul răpit dintr-un scaun.

Doar ne priveam și pășeam înainte,
împrăștiați ca făina orbilor,
pe sub un cer de foc și nisipuri,
călăuziți de planetele corbilor —
și ne-nflorea o rouă pe chipuri.

Pe toți îi pierdeam, pe toți i-am pierdut...

Și-acum,

un fluviu de lacrimi de-aș fi, n-aș mai putea
să-ntorc pe nimeni din drum,
de după codrul de scrum la lumină,
decît vîrtejul cu frunze de fum —
doar adierea zădărniciei...

Ghiuleaua lunii mi-atîrnă pătată,
durerea înalță,, pustie, o stîncă
și ochii mi se-mpăienjenesc deodată.

Prefă-te, liră mohorîtă,-n lopată
și sapă-mi o groapă tăcută și-adîncă...

1942

SFÎRŞIT

Nu mai pot să scriu nici un rînd
şi nu-mi mai vine-n gînd nici un gînd.
Simt oboseala lumii-ntregi în mine
şi-aştept să vină moartea — şi nu vine,
cu cai de negură şi cu căpestre,
creionul ăsta să i-l dau de zestre,
să scrie ea ce văd şi nu pot scrie
din lume, printre lacrimi, pe hîrtie...

1 943

TREBUIE

Dac-aş muri şi-aş fi pămînt,
ar creşte iarba pe mine.
Totul ar fi
cît se poate de bine.
Dar mai trăiesc,
tot mai trăiesc
în lumea asta ca fiara
şi trebuie
vai, trebuie

s-apăs eu lutul cu gheara.

1943

CEEA CE NU SE UITĂ

(1945)

CEEA CE NU SE UITĂ

Dacă voi uita tot ce-am îndurat,
Nu voi mai urî niciodată.
Dar cum singurul meu bun e memoria,
O memorie de optsprezece carate,
Şi cum ura-i singura iubire
Cu care m-aţi învăţat voi, capete-ngrăşate,
N-am să uit niciodată nimic,
Sub luna aceasta, şi ea îndopată.

Nimic, niciodată — e tot ce aţi dat
Tinereţii noastre scuturată de friguri,
Clătinată de foame ca marea-ntre diguri,
Subţire şi slabă ca o umbră de vînt,
Purtîndu-şi inima-n pumni ca pe-o flacără,
O inimă sfîşiată şi fără cuvînt
Printre bijuteriile voastre, ce ţipă şi scapără,

Inima noastră-ngropată de voi
De mult la Capul Bunei Speranțe.

Cum voi putea, schiloade stanțe,
Prin voi să răzbun în veci de veci
Plînsul acela din ochii reci
Ai mortului tînăr în albe sandale,
Sandalele sparte şi fără aripe,
Hainele roase, pe care-anotimpul
Cu sceptre de apă şi plete de jale
Le destrăma şi el încă o dată ?...

Nu, nu fugiți, amintiri din tenebre,
Amintiri ale mizeriei mele !
Nu pot să uit nici patul de-atunci,
Patul acela fără saltele,
Care-mi săpa gratii pe spate,
Trecîndu-mă-n Africa, zeu peste zebre.

Flămînd, m-aruncam în somn ca sinucigaşii,
Legănat în fiece noapte de-un gînd
în plasa lui de-adîncă răcoare :
De nu m-aş mai trezi,
De nu m-aş mai trezi nicicînd...

Tîrziu, nălucile somnului mă cuprindeau.
Sfere visam lunecînd peste mine,
Cai de izvoare, oameni-tulpine
Cu gene de vînt, la mesele pline...
La mesele pline î...
Gemînd, mă trezeam
Certîndu-mă : „Nu plînge-n somn.
E rușine..."

Cu foamea-n brațe mă deşteptam...

Un ceai de soare luam c-un corn de lună
Şi-apoi, mai străveziu decît un geam,
în zorile ce abureau a pîine
Trudit mă coboram din Calea-Laptelui
Pe bulevarde sure, ce răsună
Ca un galop de herghelii de piatră.

De la ferestre-mi trimiteați saluturi,
Surori de chinuri, prietene flămînde,
Cu ochii mari şi somnoroşi de fluturi
Mîngîietori ai frunții mele triste,
îmi amintesc de voi,
De voi şi de mîhnirea
Cu care urmăreați cum talpa-mi ruptă
Cu dărnicie împărțea cetății
Napoleoni turnați în huma toamnei...

îmi amintesc, o, şi de tine, Stela,
De saltul tău în gol de la mansardă,
De părul aruncat ca un blestem,
De pumnii strînşi şi acuzînd pe cine,
Şi de poşeta larg rîzînd alături,
Cu patru lei în gura ei de umbră...

Şi iarăşi mă revăd plecînd spre seară
La marginea oraşului ce-adoarme.
Lin ațipesc colibele, pe rînd ;
Broaşte țestoase-ncremenite tainic ;.
Adie vîntul, le sărută ochii
Şi le vrăjeşte... Singur, într-o curte,

Stă ceferistul orb. E-n întuneric
De cincisprezece ani. Salcîmul lasă
Un pumn de lacrimi peste ochii-albaştri.

Fochistul se gîndeşte-acum la flăcări,
La flăcările care l-au orbit,
Surîde şi oftează : „Asta-i viața..."
Lui i s-a dat lumină mult prea multă...
O scară-1 suie apoi pe-acoperiş
Şi-acolo, printre umbre, orbu-ascultă
Cum — fluierînd încet, ca din trecut —
Se-ndepărtează trenurile-n noapte.

Glasuri pierdute, răsunați în mine
Ca bulgării pe un sicriu de lemn
Purtat peste o lume de ruine...
Vieți risipite, vă păstrez cenuşa
Fierbinte-n pumnii mei ca într-o vatră...

Şi iată-mă din nou în alt văzduh.
Sui scările clădirii pînă-n cer,
Tocmit să stau închis într-o cabină
A celui mai măreț dintre ziare
Şi, rezemat în coatele lucioase,
Să glăsuiesc la megafon mulțimii.

Suflete, nu te frînge cînd — superb —
Răsună glasul meu, străin de mine,
Şi-mparte lumii pe sub stolul stelelor
O pleavă de reclame comerciale !...

Crunt orator al veacului de zgură,
Priveam în jos talazurile-oraşului
De oameni, de lumini ce se roteau,
De umbre fîlfîind, de zbateri mute,
Un uriaş ocol de blănuri ninse,
Purtate legănat pe umeri goi,
Mîini mlădiate scăpărînd comete,
Pîntece grase ferecate-n aur —
Un rîu fosforescent de putregaiuri,
O preumblare calmă şi rotundă...

Şi am văzut apoi
Cum, tunete pornind din zare, rîul
Unda cea grasă şi-o schimbă în grabă
Ca pe o blană care-a năpîrlit.

Pe străzile oraşului treceau,
împinşi spre fronturi, tineri cot la cot,
Mînați de-un răpăit de darabane,
Şi-n drumul lor ce se topea în zare
Se risipeau cu toții ca un fum,
Un fum amar neridicat la cer,
O ceață strecurată printre cruci...
Să nu mai văd, mîna la ochi duceam.
Dar fluviul, dedesubt, purta din nou
Pe groasa-i piele vechile vedenii
Calm revenite la aceeaşi viață,
Cu fulgerări de pietre şi cu blănuri,
Cu solzi de-argint, cu rîsuri de cristale,
Un rîu fosforescent de putregai,
Un cerc knens zîmbind ca o brățară,
O fericire calmă şi rotundă...

Dar eu nu uit nimic. Eu sînt strigoiul
Din plină zi, cu buze de cenuşă,
Gel ce-şi deschide vinele şi vede
Că nu mai curg în ele decît lacrimi
Din plînsul celor răstigniţi de voi.

Priviţi-mă, dar nu vă mai miraţi :
Părul albit la douăzeci de ani
Sînt crengile copacului tristeţii,
Prin ale cărui umbre se resfiră
Fantoma primăverilor pierdute,
Năluca tinereţii gîtuite...

Aţi aruncat capetele noastre
Ca pe nişte zaruri sub pămînt,
Nişte zaruri cu trei găuri albastre :
Gura şi ochii ce nu mai sînt
Şi care-azvîrlite, în orice chip,
Vă ies totdeauna cu noroc bun.

Gurile noastre de vînt învelite
N-au preţuit cît o gură de tun...

Ca să trăieşti cumplit numai o dată,
.Să mori eşti nevoit de mii de ori.
Inima mea ascultă-nfiorată :
Cei ce s-au dus nimica nu mai vor...

Morţi neştiuţi, purtaţi-mă pe yînturi,
Căci eu sînt cel ce vrea şi pentru voi
Topor să fie, flacără cu gheare
Sau o pădure-n mers răzbunătoare !...

:martie-august 1944 Bucureşti-Naipu.

SURÎSUL HIROSHIMEI

(1958)

ÎNTÎLNIREA CU HIROSHIMA

*Lui **Kaoru Yasui***

Pămînt, pămînt tăcut.
Tăcută,
cu pielea pîrjolită, cu statura goală,
iertare, Hiroshima...
Iertare pentru fiecare pas
ce-atinge-o rană, rupe-o cicatrice...
Iertare pentru fiece privire,
ce — chiar de-i mîngîioasă — doare...
Iertare pentru fiece cuvînt
ce tulbură vâzduhu-n care-ți cauți
copiii,
noroadele de prunci pe veci pierduți.
Mormînt
inexistent... Vînt... vînt... vînt... vînt...

Și glasul lor, acum încet sunind,
din zi în zi mai stins,
numai în amintire...
O, cimitire
inexistente... inexistente...
De vrei să plîngi, să nu poți strînge-n brațe
măcar o urnă, un mormînt măcar...

Unde ți-s pruncii, Hiroshima ? Poate
în oceanul
de-argint nepăsător...
Poate-n cavoul infinit
al cerului...
Sau, poate, chiar pe-acest pămînt
pe care-l calc...

Fiece pas ce-l fac, îl fac cu teamă...
Fiece palmă de pămînt
ascunde-un catafalc...
Parc-a strigat pămîntul
călcat de mine : — Mamă...

Oh, aripi dă-mi, văzduhule de smalț,
să fiu ușor ca tine, să mă-nalț,
să nu ating cu pasul nici o rană,
să taie-aripa-mi cerul, îngerește...

...Dar, scăpărînd din miile-i de răni,
se-apropie de mine Hiroshima,
se-apropie și se înclină lin
și-mi face semn :

— Poftește, prietene,
și vezi ce-a fost,
ce e,
și povestește...

r

SFÎRŞITUL ZILEI
(5 august 1945)

Se înserează. Zi fierbinte, pleacă !...
Desculţă, umbra de pe munţi coboară
şi-ţi tot coseşte pletele de foc.
Fugi, zi fierbinte, fugi !... Coboară, seară..

Fierbinte zi, infern portocaliu,
pecetie curgînd pe-oraşul, leoarcă
de năduşală, du-te... Soarele în mare
şi-afundă şi el răsturnata barcă,

din care — sfîrîind pe mute ape
ce-ncep să-nvie încet ca nişte plante
de arşiţă culcate — se răstoarnă
poveri, poveri de-aprinse diamante...

Printre coline,-oraşul stă privind...
O mamă e oraşul ce priveşte
şi vrea să vadă totul... Iată unul
din rîuri scăpărînd : ai zice : un peşte

sclipindu-şi solzii, bot în bot c-un altul,
la fel de marc ca şi celălalt,
doar mai posac, căci fratele-i răsfrînge
o şcoală în şerpuitoru-i fald ;

o şcoală de copii, atîta tot...
dar dimineaţa cînd se prind de mină
cîntînd, copiii — rîde-ncet şi rîul
şi-ntinereşte apa iui bătrînă.

Lin îşi roteşte-oraşul ochii lungi,
ca nişte-aripi de umbră, desfăcute,
ce către mare-alunecă încet.
Oraşului i-s toate cunoscute,

şi vrea să ştie de-s la locul lor.
Apune soarele ca-ntotdeauna,
şi rîurile-s şapte lungi beteli
de aur moale : nu lipseşte una..

Respiră marea... văluri străvezii...
Mai fulgeră din soare cîte-o rază
scurt săgetînd. Oraşul stă, priveşte..
Pe cine l-a rănit ? Un om oftează.

își șterge fața gînditor pescarul...
Cu o batistă atîrnînd pe frunte,
e rege-acestor ape nesfîrșite,
în zdrențe și cu tîmplele cărunte...

Din cîrpa-i de pe frunte, grea coroană,
pe chip i se prelinge nu sudoare,
ci plumb topit, plumb, boabe ale trudei,
ce, șiroind ca plînsul, pică-n mare...

Pești de mătase, pești pumnale-albastre,
pești de opal, de vînt, pești lungi de-oțel...
De vină cine-i că pescarul are
năvodul rupt și peștii-i fug din el ?...

Stă Hiroshima și privește mută :
pescarul e în apă ca oricînd
și ca oricînd sudoarea-i pică-n boabe
și cearcăne-are apa, tremurînd.

Iar a oftat. „De ce oftează omul ?"
se-ntreabă Hiroshima tresărind...
Și-acum din valuri se ridică luna
și — jumătate — omul e de-argint...

Și plasa lui tîrîtă înspre casă
e-o pînză de paing de-argint curat.
Și se întreabă iarăși Hiroshima :
„De ce-a oftat ? De ce ? De ce-a oftat ?..."

Nici un cuvînt. Cu marea stînd în față
înveți să taci într-una, an de an...
Că ești — oftatul doar îți amintește...
E scump cuvîntul pentru cel sărman.

Tu, noapte blîndă, ce întinzi o plasă
de stele pe muncita lume, noapte
liniștitoare-a trupurilor, soră,
ce faci din vuietele zilei șoapte,

te-apropie... Acuma, ca să vadă,
se-nalță Hiroshima-n raza lunii,
și se oprește pe cetatea veche
cu umbrele rotindu-și mut păunii.

Umbre și oameni. Zgomotele zilei
ce, înainte de-a pieri, cresc încă.
Umbre și oameni. Umbre gîrbovite
ce poartă în spinarea lor o stîncă :

bătrînii din aziluri... se întorc
la casa care nu-i a lor, pustie,
ținîndu-se de mîini cum fac copiii
speriați și muți, fără copilărie.

Trist Hiroshima își întoarce capul...
Umbre și oameni. Oameni înhămați,
trăgîndu-și ricșele de plumb spre grajduri,
pe jumătate morți și dezbrăcați.

Roți ce-amețesc, roți, umbre iuți de roți,
roți de mașini, lung fulger diavolesc,
ce-și rîd de goana bietului om-cal
și pîinea de la gură i-o răpesc...

Amurgu-și țese umbrele grăbit.
Lungi umbre de oameni-umbre. Umbre-adînci
de case-nalte, umbre de cutii
de lemn, în care te tîrăști pe brînci.

Albastră seară... Templele lucesc
cu solzi de-aurării și lac roșcat.
Surd vuiet de uzine, mări închise...
Privește-adînc orașul nemișcat.

Dar cine trece podul-curcubeu
ce-n apă salbe viorii aruncă ?
De-abia se mișcă... Hiroshima-1 vede :
„Nici azi bătrînul n-a găsit de muncă..."

Cresc stele-n apă... Tremură tăcute...
Cînd n-ai mîncat, ce chin e să le vezi...
O transparentă farfurie-i apa
cu mii și mii de boabe de orez.

— Vino,-l îndeamnă apa... Tainic, șoapte
de el doar auzite. Șoapte... — Vino...
Noapte de august... ape cu sirene...
Se smulge-ncet bătrînul. — Nu. Lumino,

spre tine-mi trag povara, zi de mîine...
Pași depărtîndu-se... om fără vatră...
Harfe-ale foamei, coaste străvezii,
întindeți-vă acum pe-un prag de piatră !.

Privește către stele muncitorul
bătrîn, zăcînd pe patu-i de granit.
Cu pumnii descărnați e-un zeu de fildeș,
de lumi făuritor și părăsit...

Se-ntoarnă spre zeița-Stea. Din pipă
trei nori albaștri-i dă. Tușește-ncet...
E haina-i șah de petece, sub cerul
de steîe-nmiresmat ca un buchet.

Nisip de oameni curge din uzine...
Se trag obloane, scrîșnete de fier...
Și negustorul întorcîndu-și cheia
cu grijă-o ia ca pe un giuvaer...

NOAPTEA, SOMNUL

Dorm oraşele lumii... satele lumii dorm.
Dorm
cu nările-n somn dilatate
de-nnebunitoarea
duhoare-a cadavrelor,
cu coastele frînte de bombardamente,
cu chipul sfîşiat de reflectoare...

Se-ntorc gemînd în somn
şi căutînd
un adăpost mai bun
decît sub casca infernală-a cerului.
Se-ntorc gemînd şi dorm
înăbuşindu-se,
cu capetele-n grote de beton,
asupra cărora se prăbuşesc,

ca pe capacele
a mii şi mii de mari sicrie-ncălecate,
munţi grohăind.

Au mai rămas pe străzi,
doar felinarele,
îndoliate
ca nişte văduve fără nădejde.
însinguraţi,
copacii
înnebunesc de spaimă
în sfîşiatele cămăşi de forţă
ale frunzişurilor...
Nimeni,
vai, nimeni
nu-i ia cu ei în adăposturi...
ar vrea să se smulgă din loc,
îşi scutură capetele,
îşi blestemă vitriolaţi
rădăcinile.

Oh, noapte bună !
Fie măcar această noapte
o noapte bună...

Dorm oraşele lumii... satele lumii dorm...

Pe cine va izbi în noaptea asta
sabia ?
Oh, Doamne Dumnezeule !
Pe nimeni...

sigur că pe nimeni... Războiul
e sătul...
Dorm orașele lumii... satele lumii dorm.

Văzduhul își caută chipul,
își pipăie rănile.
Încearcă tremurînd să se tămăduiască.
Electricieni transparenți
se-nalță pe stîlpi nevăzuți,
acordă sîrmele-albastre
legînd între ele stelele,
le-ascultă oftatul,
le șterg de praful de pușcă.

Noaptea cu mască de cloroform
răsuflă tăcută.
Dorm orașele
și satele lumii...

Pe-o rogojină de culoarea lunii,
adoarme Hiroshima...

VISELE ORAȘULUI

Visează-acum orașul
vise
născute din Durere sau
din Bucurie,
căci și una,
și cealaltă visează...
Senină,
Bucuria vrea să zămislească prunci
care să-i semene,
în vreme ce Durerea,
schimonosită de atîtea chinuri,
să nască vrea
prunci mai frumoși decît amara-i față...

r

VISUL PESCARULUI BĂTRIN

Oh, oasele... picioare... şi mîini
şi ochi...
şi somnul însuşi...
durere, doar durere...
înşelătorule... te ştiu...
Dă-mi peştii-n veci neprinşi...

Sînt şi eu un copil,
un prunc,
nelegănat de nimeni,
decît de valuri,
de valurile batjocoritoare...

O luntre sînt
de oase...

alunecă pe lîngă mine peştii
şi mă ating
şi eu răsun
din toate fluierele albe —
un cîntec,
un cîntec de durere şi de viaţă.

Fără tristeţea mea,
cum ar putea să fie
atîţia oameni fericiţi ?

înşelătorule,
dă-mi peştii
în veci neprinşi...
O luntre sînt,
de oase...
de zeci de mii de ani
eu stau
în valuri,
cosit mereu de-albastrele lor coase.

O luntre sînt, ce-i smulsă de furtună
şi clătinată ca un om
ce-i gata să vomite
de foame...
Bureţi îmi sînt picioarele
de gheaţă...

Ce grea e marea...

Cum îmi apasă pieptul...
Ce grea e

pentr-un pescar
cu plasa ruptă
şi tălpile
ca pielea roasă-a stîncii care geme.
Cum îmi apasă pieptul
clătinătoarea fiară verde...

Fiară, o fiară, fiară, fiară !
Dă-mi peştii mei puţini
în veci neprinşi,
dă-mi tinereţea mea, amară
cum ţi-i sărutul,
însă întreagă, neclătinătoare,
dă-mi tinereţea mea
învăluită într-un singur
năvod,
însă întreg...
dă-mi zalele
de sfoară
ale trudei mele...

Dar ce aud ?
Din buciume vestindu-mi,
şi-aruncă marea peştii ne-ncetat
către bordeiul meu...
De peşti,
răsună-ntreg bordeiul ca de bani...
Şi iată-acuma,
iat-o...
şi umbra tinereţii mele.
Apropie-te, vino,
mereu spuneai că ţi-este foame...
Bine-ai venit...
ia peşti cîţi vrei, ia peşti cît poţi căra...

Mie mi-i silă, nici să nu-i mai văd...
Prea mulţi sînt,
mult prea mulţi...
Uite, năvodul chiar,
el însuşi fuge, să nu-i vadă,
se-ascunde pe-unde poate. E prăpăd
de peşti...

Oh, nu doresc atîta,
nu, n-am dorit atîta...

Înşelătorule,
dă-mi doar atîţia peşti cît e nevoie
să pot trăi,
şi-un peşte de orez pe lîngă ei,
şi două cizme-nalte pîn-la şold,
şi-o stea de mare ca să-mi lumineze
adîncurile verzi, în care
m-afund din ce în ce...
Şi-n inimă,
surîsul pruncilor ce-adorm sătui...

VISUL MUTILATULUI DE RĂZBOI

Se leagănă odaia, lunecînd...
Parc-ar avea picioare, odaia...
Desigur, are...
Nu le zăreşti... dar să se mişte
cum ar putea altfel ?
Odăile-au picioare
ce-l poartă uşurel...

Se leagănă odaia lunecînd
spre rîpi de-oglinzi ce curg,
rîpi de oglinzi,
cu line rîuri care merg şi ele
(nu-i rîu să meargă fără de picioare...).

Rîpi de oglinzi ce curg, rîpi de oglinzi
cu line rîuri unde poţi să prinzi
argint, din care ies păuni cu ochii
de şerpi, de floare, de femei, cu rochii
de pajişti roze-albastre, surîzînd
ca marea...

— Treci acuma înotînd
în mare chiar...
„Şi-n viaţă nu ştiam..."
— Cum ?... nu ştiai să-noţi ?...
Poţi şi prin geam...

Surîsuri... şoapte... alge legănate...

Şi trupul printre ele-ncet străbate...

— *Dar mi-am lăsat picioarele-n război..*
— Picioarele ? Dar altele ai, noi...
încearcă...

Raze-i curg, tăcut, mănunchi,
pe fruntea asudată, pe genunchi,
şi din genunchi, ies trandafiri, cresc foi,
şi-i înfloresc genunchii amîndoi
şi rîpile de-argint se-nflăcărează...

— Vezi, nu credeai... înoată,
nu-nţelegi

Rîpi, fluvii, şoapte...
— *Picioarele-s întregi... întregi...*
întregi...
— Da, sînt întregi...

Dar, Doamne, vin acuma către ele
puşti, rînduri-rînduri... Cu picioare grele,
vin puştile spre el...
—- Fugi !
— Stai !
— Fugi !
— Stai !

Voci ce se-nfruntă : blînde, mînioase.,

— înoţi lin printre puşti...
Nu scoate-o vorbă !
Esti mîntuit...

Prin rîpi de-argint înoţi,
o, fericire î
Picioarele-s întregi... întregi... întregi.

Şi-n urmă, undele melodioase...

VISUL OMULUI-CAL

(Un drum fără sfîrşit, pe care merg, cu paşi egali, atrase ca de o ţintă pe care numai ele **o** cunosc, herghelii fără de număr. **Omul-cal** se află, simultan, **în** urma cailor, pe drumul necunoscut, şi pe străzile cunoscute din Hiroshima).

Cai, fraţi ai mei... copite, cai... copite...
voi care mergeţi zi şi noapte, cai...
copite... cai... ochi care nu privesc
decît doar înainte...

Nu azvîrliţi în mine
cu grindinile voastre de copite.
Sînt omul-cal,
sînt numai bătături,
fiece deget
e un inel cu-o piatră de granit.

Taifunurile, arşiţa şi ploaia
şi un sobor cu gheare nevăzute
mi-au smuls
tot ce aveam :
un nor de haină ruptă
şi patru
cămăşi de piele bine jupuită
şi carnea, cîtă-a mai rămas sub ele.
Mi-au mai lăsat călcîiele,
călcîiele-copite,
nepotcovite şi îndurerate
şi scăpărînd ca pintenii de stele.

Nu mă goniţi, priviţi-mă în ochi,
cu ochii voştri de femeie, mari,
şi arătaţi-mi
cum să-nvăţ
să-mi bată inima din nou
în ritmuri regulate,
cum s-o pornesc cînd *simt* că nu mai bate
sau — cînd răsună ca un clopot —- cum
s-o fac să nu se sfarme-n cale.

Trec roţile pe lîngă mine,
trec roţile acestui timp turbat,
sălbatec ca un leopard,
cu pete de ulei şi de benzină,
pătat de sînge...
Trec roţile şi, fără să m-atingă,
mă nimicesc.

Oh, cai... copite... cai... copite... cai...
oh, sunetele clare de copite...

copite cu potcoave,
potcoave care-oricum vă apără
şi care, uneori, cînd sînteţi odihniţi,
răsună argintiu precum
o dimineaţă după ce-a plouat...

Nu pot,
nu pot,
nu pot să mai alerg
ca oamenii !
E prea mult
pentru două picioare
de om.
Mi-s sfîşiate tălpile
de colţii pietrelor-căţele
şi arse
de mucurile de ţigări aprinse,
spinarea mi s-apleacă zi de zi,
nu pot să mai alerg ca oamenii...

Luaţi-mă-ntre voi
şi-adăpostiţi-mă în grajdul vostru,
alături
de scuturile crupelor lucioase.
Nu cer nimic,
doar, poate, un pumn de-ovăz —
dar arătaţi-mi cum să fac
să-mi bată inima din nou
în ritmuri regulate,
cum s-o pornesc cînd simt că nu mai bate
sau — cînd răsună ca un clopot — cum
s-o fac să nu se sfarme-n cale.
Fiţi voi măcar îndurători,
voi care mă priviţi

cu ochii voştri înţelepţi şi blînzi,
cu ochii voştri mari, de flori deschise,
Primiţi-mă-ntre voi...
Mă mulţumesc cu orişice,
staţi, cai, staţi, fraţi ai mei !

Am şase mînji acasă...
Am şase,
şase mînji...

(Caii s-au oprit, căci — şi omul-cal de-abia acum îşi dă seama — au ajuns în faţa lunii. Luna e o găleată cu apă argintie. Hergheliile se adapă. Fiece cal, îndată ce bea, e înghiţit de lună. Nici unul se pare că n-a auzit cuvintele omului-cal. Ultimul, însă, întoarce capul spre om, cu înţelegere, făcîndu-i semn că poate să-1 urmeze. Apoi, îşi apleacă grumazul, se adapă şi el şi se face nevăzut. Omul-cal e gata să bea, dar, în timp ce s-a aplecat asupra găleţii, zăreşte reflectat printre stelele clătinate în apă, Pămîntul şi pe cei şase copii. întregul trup îi e zguduit. Dacă va bea din lună n-o să-şi mai revadă niciodată copiii şi Pămîntul. Se ridică şi, îndepărtîndu-se de lună, porneşte, gîfîind, înapoi spre casă. Ecoul paşilor săi acoperă muzica sferelor.)

VISUL NEGUSTORULUI

Toamnă şi frunze de aur...
frunze picînd
pe două
case de fier,
pe două case de bani
ce cresc ne-ncetat.
(„Creşteţi, oh creşteţi
pînă la stele,
fermecătoarelor !“
„Stelele-au zimţi...
ce scăpărătoare monede fără stăpîn !")
Sună văzduhul întreg tulburat :
— Le va-ngropa şi pe ele-n tezaur !
(— Taci! nu te priveşte !
Unde-s contabilii ? Uite, începe să plouă...)

Şi cade o ploaie
pe una din case,
duruie-o ploaie de oase,
de cranii, de tibii
(„Se-ntorc de pe cîmpul de luptă.
Cine spunea că n-or să revină ?"),
şi e un ropot de tobe, de tobe,
de cranii şi tobe,
şi osemintele galbene-au luciu de aur
şi tobele bat, şi ropotul
ploii tot bate, tot bate,
şi osemintele toate
în ropot de tobe căzînd,
pe-acoperişul casei de fier,
cum îl ating,
se preschimbă-ntr-o ploaie de aur,
într-o fecioară ploaie de aur
cu plisc de erete,
cu plete învăluind, şerpuitoare,
casa de fier,
păzind-o cu gheare de aur.
Pe pieptul pătrat cu sîni monstruoşi de aramă
al casei de fier,
luceşte-o emblemă de aur
pe care stă scris :
„DE NEDOBORÎT".

Şi lin,
cum ai purta
din creştetul cerului
pîn-la pămînt
un piepten de ape,
ploaia se mută lucind pe cealaltă casă
şi — melodioasă acum — începe să cînte
cu altfel de glasuri,

şi cade pe cealaltă casă de fier ce creşte într-una
o ploaie de-orez şi de perle,
o ploaie de stropi de orez şi de perle,
de-orez şi de lacrimi,
de lacrimi şi perle,
de lacrimi, de lacrimi, de lacrimi...
Şi casa de fier le bea
şi tot creşte spre stele,
tot creşte ca sora ei bună...
Şi-orezul, şi lacrimi, şi perlele,
căzînd pe acoperişul
casei de fier, se preschimbă
într-o fecioară ploaie de aur,
fără de ochi şi fără urechi,
păzind cu ghearele-i
casa de fier...
Şi-adînc îngropată
în pieptul de fier
al casei de bani,
o emblemă de aur
arată cuvintele :
„DE NEDOBORÎT".

Surde brîie de piatră
păzesc colosale
ca nişte mamuţi
grelele case,
în vreme ce-o muzică
de milioane
de neobosite maşini foşnitoare
de calculat
ţese-o maramă de cifre şi semne
cetăţii ce, bînd ploi de aur,
s-avîntă mereu, să soarbă şi stelele —
şi muzica, iată, şopteşte şi ea

stăpînului caselor negre
aceleaşi tainice vorbe :
„DE NEDOBORÎT",

Un crîncen atlet
cu cap de granit,
nepăsător,
cu muşchi ondulmd de monede,
stă-ntins de-a curmezişul cetăţii
ca un al doilea zid
şi-n ochii lui se răsfrîng
cuvintele :
„DE NEDOBORÎT".

Un vuiet, însă, ca din mii de trombe
de vijelii se-abate pe oraş
şi-acum — priveşte ! — casele de lemn
ale săracilor
sînt smulse ca nişte aripi de fluturi
şi azvîrlite
în oceanu-n spume.
„Războiul" — se gîndeşte negustorul,
în timp ce grindini, ploi arzînd, de-obuze,
încep să curgă şi peste cetatea
în care se-află casele de fier.

Cad pe cetatea-i ploile de-obuze
şi nu o pot pătrunde
dar, atingînd-o,
se preschimbă, iată,
în grele pungi rotunde,
ce zuruie şi se rostogolesc

ca nişte capete,
ca nişte capete de oameni,
umplînd de-o linişte fără de margini
stăpînul,
care se-afundă adînc, tot mai adînc,
ca-ntr-un hamac legănător,
în plasa
de muzici ademenitoare,
în plasa foşnitoarelor maşini de calculat..

VISUL POETULUI

în amintirea poetului Sankitshi Togue, *victimă a bombardamentului din Hiroshima.*

(înconjurînd cu privirea munţii Japoniei, poetul vorbeşte cu el însuşi).

Munţii aceştia-s de cremene,
frunţile lor înfruntară
milioane de ani, cutremure —
aspră tiară nepăsătoare
ce sfîşie norii.
Nimic nu-i în stare
să dea un altfel de chip
cremenii, stîncii, granitului,
să le prefacă în altceva.
Muntele-i munte
(cutremuru-i poate schimba numai jeţul)
închis în graniţa lui,

cu o putere aceeaşi, într-una,
fără sfîrşit.

Priveşte şi cheamă, de nu crezi în toate acestea,
de nu crezi în statornicia
Muntelui,
cheamă odată,
cu glasul celei mai mari,
al celei mai lungi dintre văi,
cu trîmbiţa cea mai adîncă a văii...
de nu crezi în ceea ce-ţi spun,
strigă odată (să vezi, să încerci),
strigă odată, din toţi plămînii ecourilor,
cheamă odată, cît poţi de tare,
din toate umbroasele goarne
ale prăpăstiilor,
strigă odată, hai cheamă,
să vezi dacă poţi să trezeşti,
măcar pentru-o clipă,
Ciclopul,
ciclopul de piatră
al muntelui...
încearcă,
răcneşte !...

Tăcere, căci strig :
— Hei, Fujiyama !...
(Ecouri... ecouri...
stîncile-mi înapoiază,
nepăsătoare,
inelele vocii...)
Nelogodit,
în lumină,
muntele stă neclintit.

sieşi egal,
pururi acelaşi, bătrîn
şi totuşi de-a pururea tînăr,
cu pletele lui de cascade,
pletele lui de zăpezi, revărsate
pe umeri...
Statornicie a pietrei, salut !
Aşa vei rămîne de-a pururi
ca însăşi încrederea-n viaţă a omului.
Tu poţi fi sfărmat, Fujiyama,
dar nu prefăcut...
Piatra rămîne-va piatră.

GLASUL DEMONULUI DIN A XX-A VALE

Nu !
Pot să prefac într-o vale
orişice munte.
Pot să prefac orice munte
într-un nimic răsturnat,
o piramidă a golului
cu creştetu-n jos,
o colosală
cupă de beznă !
Din fluviile ce împart, încete,
tipsii adînci de umbră şi răcoare
sau din cascadele
sărind ca nişte iezi din stîncă-n stîncă,
pot face, la un semn,
splendori nebănuite,
încremenirea însăşi,
silex şi oase,
argintii schelete...
Sînt cel ce poate face
să curgă pietrele,

cel care poate să preschimbe
un munte
într-un monstru
de gelatină,
meduză
ce tremură pe-o plajă muribundă...

POETUL

Cine eşti tu ?
Cine e acel ce-mi vorbeşte
cu glasul minciunii ?

GLASUL DEMONULUI DIN A XX-A VALE

Sînt cel ce cască pîlnii-n epiderma
planetei,
umplîndu-le c-un vin nepreţuit
din viţele albastre-ale arterelor...
Fosforescentul plantator sînt,
al codrilor stufoşi de dinamită..,
Sînt fermierul
artezienelor fîntîni
de ţăndări de oraşe
şi de rubine-n flăcări, şi de oase.
Sînt plantatorul
miraculos
al palmierilor exploziilor...
Nu e meridian,
de la banchize la ecuator,
pe care să nu pot
să fac să crească
penajele plantaţiilor mele.
Zămislitor sînt

al unei alte lumi,
cu pîlnii fără fund
şi oameni mai puţini.
Eu însumi
sînt Pîlnia ce suge,
polipul
celei de-a douăzecia văi
a vremurilor noastre.
Prăpăstiile
pline pîn' la buze
de noapte
mă-mbată.
Urăsc tot ce e munte.

POETUL

Urăşti lumina.

GLASUL DEMONULUI DIN A XX-A VALE

Dacă vrei...
Urăsc ce suie,
urăsc ceea ce-ncearcă
să se-nalţe.
Strîng dinţii
cînd aud
cum ciripind luminile în zori
şi fîlfîind din aripi crude încă —
se-nalţă
şi poleiesc
pereţii verticali —
oglindă sclipitoare,
ţîşnind din fum şi ceaţă,
spre care milioanele de oameni
privesc reînviate

şi-şi regăsesc
surîsul.

Surîsul lor... cît îl urăsc de-asemeni...
E-n el atîta
nesăbuită-ncredere-n lumină,
atîta
credinţă-n ceea ce
li se năzare că-i statornicie
în drumul lor ducînd pe strimta scară,
pe care eu
neîncetat le-o rup
şi care, totuşi, suie-ntr-una...
Urăsc surîsul
care pluteşte
chiar şi pe faţa
muribundului,
ce speră
să mai trăiască dacă nu o zi,
măcar un ceas.
Urăsc surîsul vostru,
căci şi el
se-nalţă
cu aripile gata să-şi ia zborul.
Iată de ce arunc
asupra voastră
blestemul dezolării !
Blestemu-ngrijorării ne-ncetate,
de care-atîta sufăr !
Asupra voastră, semnul
neliniştit
al Văii î

POETUL

(vrea să spună ceva însă renunță ; ochii îi sînt înlăcrimați, dar sunsul nu-părăsește. Noroade de păsărele s-avîntă sfîrîind din lacrimile sale, si poetul le privește, surîzînd, pînă undeva unde știe că el nu va mai ajunge...)

ZORILE
(6 august 1945)

Senină, dimineața... Acum, pornesc la drum
cu spițele de soare speranțele. Acum,
foşnind îşi spală marea mătăsurile-albastre,
din care țărmul smulge lungi broderii de astre...
Acuma se deşteaptă oraşul şuierînd :
_ Te pomeneşti că-s oameni ce-n pat or mai fi stînd..
Hamalii unde-s ? Ziua nu se năştea din noapte
cînd ei porniră,-n cîrcă ducîndu-şi cîte şapte
poveri, ca şapte turnuri de fier zăcînd pe fier...
Şi unul, înainte, cînta, zîmbind la cer...
Acum, din scoica roză a beznelor ies zorii...
în vuiet de metale, acuma muncitorii
nasc fulgere, cascade, şi strîng tăcut din dinți
sub ploile de stele ce-i cărunțesc, fierbinți.
Ca de-un galop, sonore, pavajele răsună.
Trec mamele cu pruncii-n spinare, împreună,

şi boncăne galenţii de lemn, ducînd spre munci
femeile grăbite cu somnoroşii prunci.
E dulce greutatea şi mică eşti, distanţă,
cînd ştiu că în spinare povara e speranţă.

Speranţe se-ntretaie cu zorii prin oraş :
speranţe fără margini, cu pasul uriaş,
speranţe mici ce-ajută să te mai ţii în viaţă,
speranţe-iederi care în jurul tău se-agaţă,
în zori, iar către seară te părăsesc din nou.
Speranţele tăcute, speranţele-ecou,
speranţele crescute cu pruncii,-o viaţă-ntreagă,
tari rădăcini, speranţe care de viaţă leagă...
Speranţe zămislite de ochi de muribunzi,
nespusele speranţe pe care le ascunzi...

Speranţe... Mutilatul, ieşind din vis, tresare
şi-i tot pe-o rogojină, şi tot fără picioare.
Şi-ar vrea în vis să-noate din nou şi să viseze
ce nici în zorii-aceştia nu i-au trimis : proteze.
Şi plînsu-n gît îi suie, dar îl sugrumă : nu !
Şi-1 doare amintirea picioarelor acu...
Se vede-ntreg în luptă... război... în Filipine...
E el acel ce-aleargă ?... şi-aleargă pentru cine ?...
Şi-n urmă prăbuşirea... spitalul... şi apoi...
Oh, unde-i cel ce teafăr plecase la război ?
De-atunci, în el se zbate un zumzet ca de muşte,
întunecate gînduri ce-aşteaptă doar să muşte
şi care şi acuma greoi îi dau ocol...
Priveşte mutilatul, tăcut priveşte-n gol...
...Dar pe tavanul negru — minune ! — creşte-o pată
de soare cît o frunză de toamnă legănată,
o pată de lumină, uşoară ca un duh...
— E soare bun afară şi-albastru în văzduh...

Şi mutilatu-acuma privirile-şi aţine
spre frunza-i de lumină, şi parcă-i e mai bine.
I-anină-un strop de soare, pe frunte, în sălaş..

Speranţe se-ntretaie cu zorii în oraş...

Acuma, ambulantul, bătrîn din cale-afară,
ce n-a mîncat nici dînsul şi nici nepoţii-aseară
şi-orezul în bomboane-aurii 1-a prefăcut —
şi-mpinge căruciorul şi iese la vîndut.

Pe biciclete-n goană, în gură cu o goarnă,
trec slugile la treburi, revin şi iar se-ntoarnă,
ca nişte îngeri negri căzuţi, dar căutînd
în pulberea din zare Speranţa tremurînd...

Departe, unde munţii împăduriţi şi-arată
spinarea sub lumina de toamnă argintată,
în inima pădurii, acolo unde nu-i
nici zi şi nu-i nici noapte, şi n-ai putea să spui
dacă-i afară soare sau se întinde bezna,
lumini fac tăietorii însîngerîndu-şi glezna.
Le sîngerează talpa, un cer de bătături,
le sîngerează pumnii pe iutile securi.
Sub piele, omoplaţii lucesc ascuns ca nişte
securi, ce pot toţi codrii pămîntului să-i mişte.
Şi dîrele de sînge-n pădure fac cărări
şi iată-acum şi zorii vin după ei călări...
Cum ar putea în beznă tăind să-nainteze
de nu ar fi aceste lumini de-a pururi treze,
ce scapără din sînge, din ochi, din dinţii strînşi
din cremenea izbită de pumn, din ochii plînşi,

şi care, istovindu-şi puterea, fac să-nvie
din arborele negru cosit de fier, făclie,
din noaptea izgonită — un răsărit trufaş ?...

Speranţe se-ntretaie cu-nsîngeraţii paşi...

în mare despicîndu-şi cărare, bărci se-avîntă
şi fiecare barcă-i lăută care cîntă.
Şi, muţi, sau împletindu-şi cîntarea cu a lor,
pescarii-şi desfăşoară năvodul lucitor
ce-n gîndul lor se-ncarcă de-o pradă grea cum nu e
şi nu va fi vreodată sub soarele ce suie...
Gă-s pînzele zdrenţoase pe putredul catarg ?
Le peticeşte cerul cu-albastrul lui în larg
şi poate că din marea ce sălbile îşi sună,
în asfinţit sui-va un templu ud de lună
din care-o să se-audă mîngîietor un glas :
— Ţi-i greu năvodul astăzi... poţi face un popas...
Vezi, sînt şi zile-n viaţă ce trec fără de jale...
Te du la tine-acasă, bătrîn şi frînt de şale,
şi-umflatele picioare întinde-le cît vrei,
şi dacă simţi că truda te ţine în bordei,
că tremuri din tot trupul cînd mîna pui pe plasă,
şi că ţi-ar face bine de-ai sta o zi în casă
şi ai rămîne-alături de-ai tăi o zi, — rămîi
cu toţi copiii-n preajmă veghind la eăpătîi..."

„Copiii..."

CĂLĂII

în partea cea mai neatinsă-a lumii,
acolo unde n-a trecut războiul,
acolo unde
se ştie despre ceea ce-i războiul
din cifrele înscrise în registre,
acum,
stăpînii lor treziţi îşi iau cafeaua
cu gesturi măsurate, de echere.

Nu-i unul să zîmbească, nu mai poate
nici unul să zîmbească, demult...
fiece zîmbet costă o avere,
fiece zîmbet poate să stîrnească
oricăruia din ei
hemoragii de aur,
fiece zîmbet poate-oricînd să surpe

secretul echilibru al acestor
cetăţi fără de stele,
imense orgi de piatră-n care suie
un sînge monoton de ascensoare...

Fiece pas al lor uimeşte-ntocmai
cum ar uimi un pas făcut de-un idol
cu pulpele de marmoră, prin care
— după milenii lungi de-ncremenire —
ar luneca şopîrle mici de sînge
şi-n care muşchii minerali ar prinde viaţă...

în fiecare seară,
maşinile-i conduc pînă la paturi,
le scot cu gesturi măsurate haina,
îi iau în braţe, îi întind cu grijă
şi le cronometrează-n taină somnul.

Un sînge ordonat le-mbujorează
arareori, cu mare chibzuinţă,
profilurile de metal cromat.

Acum, îşi beau cafeaua şi privesc,
toţi în acelaşi timp,
din cînd în cînd, tăcuţi spre cronometre
privesc din cînd în cînd spre cronometre.

(Văzduhu-nspăimîntat îşi schimbă faţa...)

îşi beau cafeaua şi vorbesc cu glasul
unor profesori care pregătesc
serbarea de sfîrşit de an
spunînd : — ***Vor fi***
fără-ndoială numeroşi copii!

(în cuibul lui de raze transparente,
luceafărul de zi e mut şi palid.)

— ***Deocamdată*** (spune cineva)
e doar o încercare. Nu vor fi
mai mult de..,

(Albi de groază stau pereţii,
o năduşeală rece-i înfioară !...)

— ***Iar cei ce-or să rămînă-n viaţă*** (spune
acelaşi glas echilibrat) ***vor face,***
doar arătîndu-şi faţa celorlalţi,
să nu mai fie om în univers
ce-ar îndrăzni să ni se-arate altfel
decît sub chip de fiară-asculiătoare...

(Aleargă vîntul deznădăjduit
şi caută s-aducă, nori de piatră,
răgaz să pună timpului, să stea.
Un ocean văzduhu-ar vrea să fie,
să-nece timpul care-l săgetează,
să-nece aripa morţii ce-l străbate.
Opreşte timpul ! E un urlet cerul.
Opreşte timpul !

Dar timpul zboară, stelele pălesc,
şi-s toate cronometrele cu el
şi toate cronometrele bătînd
la fel, la fel, la fel, la fel, la fel,
cu-aripi de aur alergînd tăcute,
cu dinţi de aur viaţa măcinînd-o...)

(Oh, blestemată fie ziua, ceasul...
căci le-am trăit şi eu fără să ştiu,
fără să ştiu, vai, ce se pregăteşte,
fără să pot să urlu din o mie
de guri : — Feriţi copiii ! Duceţi-i în grabă
acolo unde botul căprioarei
nu-i încă ars de nitroglicerină,
acolo unde ochiul de metal
al monştrilor tăcuţi n-ajunse încă,
acolo unde pruncii
cu cozi de mînji şi cu breton cuminte,
ucişii prunci,
nu pot să mai ajungă niciodată...)

Privindu-şi degetele terminate
în lungi butoane roze, transparente,
un mag al cifrelor vesteşte calm :
— Mai au întocmai încă trei minute.

NOAPTEA SOARELUI

(Speranţele aleargă cu pumnii strînşi la tîmple,
speranţele se-ntreabă din ochi : „Ce-o să se-ntîmple ?"
speranţele ducîndu-şi la buze-un deget pal
se-ndepărtează...
— Taci !...)

Ca un pumnal ce sfîşie o piele,
un avion alunecă pe cer.

Opt şi un sfert !
Mai mult, nici o secundă.

Un trăsnet !
Deodată, toate ceasurile-au stat,

cu limbile-nghețate ca-ntr-o gură
încremenită.

Timpu-a murit.

Cine

dărîmă cerul
şi oceanul
şi-oraşul ?
— Taci !...

O gheară-a scăpărat
şi-a sfîşiat din creştet
pin' la talpa lui albastră
muiată-n apa mărilor
văzduhul.

Urlînd, încovoiat, împotrivindu-se,
văzduhul zămisleşte
sicrie de cenuşă, mari dricuri ce se surpă*
flăcări şi cenuşă,
şi leagă cerul şi pămîntul
cu stîlpi de flăcări şi cenuşă.
Plouă cenuşă pe oraşu-n flăcări.

Nourii-nuferi au încremenit.
O moarte
nemaicunoscută
i-a prefăcut nu-n ploaie,
ci-n jerbe de cenuşă otrăvită.
Unde-s copiii ce-i priveau ?
(„Taci, taci !")

Piatra — blestem ! — se umflă, putrezeşte,
îşi clatină puterea, nu mai poate,
nu mai e în stare, nu, să se păstreze
în frontierele-i de milioane
de ani... Un animal e-acum şi ea
cu pori, un animal ce-agonizează,
topindu-se sub apăsarea morții...

Lungi, rîurile toate au plesnit
ca nişte-artere,
încearcă bîjbîind prin beznă,
sugrumate-ncearcă
prin bezna arzătoare
să-şi regăsească albia pierdută.

Oştirile tulpinelor de bambus
gem secerate, arse,
se chinuiesc zadarnic
să se ridice
ca nişte colosale coloane vertebrale
ale pădurii —
care nu mai e...

Un sînge negru-ntunecă văzduhul...
văzduhul,
la față vînăt, gata-i să-şi dea duhul,
se-neacă...
plîngînd, leşie varsă peste-ai lui,
peste oraşul lui,
şi-şi caută prin iadul
de flăcări negre
ochiul,

pierdutu-i ochi de aur. ,

Vai, unde
sînt oamenii
şi unde, unde sînt
şi aşezările-omeneşti :
de lemn sărac, de piatră, de beton ?
Cheamă văpaia, să răspundă ea,
cheamă pe ucigaşi...
şi cheamă Crima
cu pletele de flăcări,
cu mîinile-i de ştreanguri,
cu capu-i de satîr ascuns în beznă !
Ele să-ţi dea răspunsul.
Nimic nu văd... doar simt
cum se topeşte totul...

Pînă
şi platoşele caselor de bani
curg ca o lavă neagră
din care aurul se scurge-alunecînd
şi se strecoară
în vipere lichide
acolo de-unde a fost răpit :
în măruntaiele ascunse-ale pămîntului...

Oraşul nu mai e...
Taci, nu striga...
Ţi-s buzele de scrum.
Oraşu-i, tot, în beznă,
ecourile-s toate de cenuşă...
Dar nu !
Priveşte !
Smulgînd-o
din caierul de întuneric şi de vaiere,
cu o sforţare care face

să clănţăne de spaimă dinţii beznei,
o mie
de braţe omeneşti arzînd
înalţă
ca o mie de torţe
fruntea
cu colosale tîmple de lumină,
a soarelui,
o suie, lin o suie,
o mîngîie,
o şterg de năduşeală şi de sînge,
şi-o pun să lumineze chipul
oraşului ucis
şi să dezvăluiască faţa Crimei...

VOCILE

CÎNTEC DE POMENIRE PENTRU MORȚII NEȘTIUȚI

Oh, pomeniți-i pururi pomeniți-i
pe morții neștiuți din Hiroshima :
pe gîrbovul pescar ce-și împletise
un nou năvod făcut din ochi de soare,
prin care
petalele oceanului sclipeau
ca niște violete parfumate ;
pe omul-cal căzut în fața casei
în clipa-n care surîzînd spre prunci
le arăta un animal ciudat,
o veche bicicletă cumpărată,
spunînd : — Cu ea, mai pot s-alerg un
pe mamele ucise lîngă leagăn ;
pe cei uciși în vreme ce munceau ;
pe fata care peste-un sfert de oră
și-ar fi văzut logodnicul, plecat
de patru ani pe front și-ntors rănit

pe cei nefericiți ce se rugau
în templele cu umbre de izvoare ;
pe pruncii care nu s-au mai întors
din şcoli şi ale căror şorţuri mici,
ce-acum se leagănă în vînt orfane,
cu mult mai triste-s decît însăşi moartea...

Oh, pomeniți-i, pururi pomeniți-i
pe morții neştiuţi din Hiroshima...

Şi nu uitați pe cei ce i-au ucis.

UN GLAS

Lăsați-mă să plîng, căci a murit
Speranța...
A fost asasinată hi plină zi, acum...
Aduceți-mi din beznă cea mai cernită haină
şi-aşterneți-mi pe față un văl imens, de fum î

A vrut să-mbrace pruncii, şi iat-o : goală, mută,
ucisă-n fața noastră sub reci dărîmături...
Un ocean mi-aduceți fierbînd, greu, de cucută,
să-l beau, să-mi stingă sila mîhnitei mele guri !

O, mare ! Împrumută-mi să-mbrac a tale zale
si-naintînd cu ele, sclipind spre ucigaşi,

să-i scuip cu milioane de valuri infernale,
să-i îngenunchi în fața Speranței moarte — lași !

Tăcere. Marea tace. Tac zările. Pustiu.
Şi ucigaşii-n taină, ca viermii graşi, se zbat
grăbiți să o ridice, s-o zvîrle în sicriu.

Dar inima Speranței din mîini le-a şi zburat !

GLASUL UNEI FEMEI

Dați-mi copilul
— orişicum ar fi —
de-ar fi să fie :
cu chipul
de fiară,
oricum ar fi să fie —•
dați-mi copilul
orişicum ar fi,
de nu se poate pentru-ntreaga viață
(pentru această jpăcătoasă viață
şi-atît de scurtă, chiar de-ar fi de-un veac),
măcar pentru o zi,
pentru o zi,
atîta cît să vie
spre mine, cum venea,
cu brațele întinse, ca de orb,
cu degetele pale, de petale.

Daţi-mi copilul,
chiar de-ar fi să fie
cu chipul ca de fiară :
îi voi ieşi în cale
şi-mi va surîde...
îmi va surîde...
de-ar fi la chip ca fiara chiar,
îmi va surîde,
şi-i voi deschide uşa,
de-ar fi să-i fie chipul
oricum...

Daţi-mi copilul,
daţi-mi copilu-oricum,
dar nu cenuşa,
daţi-mi copilu-oricum,
dar nu nisipul.

Ştiu, s-ar putea
să-i fie altă faţa,
dar cînd va plînge,
îl voi recunoaşte,
şi, ca să nu mai plîngă,
voi stinge luna
(în întuneric chipul nu se vede),
şi dacă va zîmbi,
un zîmbet cît de mic,
îmi va preface lacrimile toate
în cerul înstelat...
Dar nu-mi daţi cerul fără el,
albastrul cer de-oţel neîndurat,
nu, nu mi-l daţi...

Daţi-mi copilul...
Fără de el, sînt stelele nisip,
fără de el, sînt stelele cenuşă :
o pleavă-nşelătoare ce se scurge
fără de rost
de mii de ani
din sacul destrămat al nopţii...

Daţi-mi copilul,
daţi-mi copilu-oricum,
daţi-mi copilul, orice fel de chip
ar fi să aibă...

Stau în dulap hăinuţele
şi-aşteaptă...

li vor rămme mici...

CORUL COPIILOR UCIŞI

Ce deasă ceaţă, vai, ce ceaţă deasă...
Nu mai cunoaştem drumul către casă...

Sîntem uşori şi ceaţa e ca fumul,
Vai, unde-o fi, unde s-ascunde drumul ?

Ce deasă ceaţă, vai, ce ceaţă mare.
Unde-i cărarea, doamnă-nvăţătoare ?

Sub talpă n-avem nici un drum... plutim...
Vai, unde-i casa ? cum să nimerim ?

Şi sîntem goi şi ne cuprinde teama.
Unde e tata ? Unde este mama ?

Nu ne vedem nici între noi deloc
şi jocul nu ne place, nu e joc.

Ce deasă ceaţă, vai ce ceaţă mare.
Oh, azvîrliţi-ne, voi, o cărare.

Nu mai cunoaştem drumul către casă
Şi ceaţa este deasă, deasă, deasă...

VOCILE PASĂRILOR DIN HIROSHIMA

— Unde, unde-s ?
— Cine ?
— Unde, unde-s ?
— Cine, cine ?
— Unde-s ?
— Cine, cine ?
— Oamenii...
— Nu ştiu. Uite fulgi de cenuşă...
Au zburat toţi...
— Unde, unde ?
— Nu ştiu. Să ne facem cuibul.
— Unde,
unde,
unde,
unde,
unde ?...

CINE-A VĂZUT... ?

Cine-a văzut pe ucigaş şezînd
şi după ce-a ucis,
alăturea de victimă, ani lungi ?
Cine-a văzut pe cei ce-au sugrumat
copiii-n faşă,
plimbîndu-se fumînd nepăsători
şi ochii aţintindu-şi surîzînd
în ochii mamelor orbiţi de lacrimi ?

Cine-a văzut pe cei ce, prefăcînd
într-o sahară de cenuşă
nu o cetate, nu doar case,
nu străzi doar, nu doar templele
de veacuri,
ci prunci de-o zi —
mai vîntură şi azi cu paşii lor

cenuşa sfîntă,
stîrnind nori grei, rîzînd,
cu genele împovărate,
nu de polenul lotuşilor, nici
de rouă,
ci *de cenuşă ?*

Cine-a văzut un om,
dar om,
un om
ce-ar mai putea să umble
şi nu s-ar prăbuşi
ca un copac trăsnit,
ştiind că praful
ce i se-aşterne
pe botul cizmelor, nu este praf,
ci pulberea copiilor ucişi ?

Cine-a văzut făptura
care să fie-n stare să mai treacă,
fără să simtă că e gata
să înlemnească,
pe locul unde-aprinşi de torţa sa,
în jeţurile roase ţintuiţi,
în scrum se prefăcură paraliticii...

Cine-a văzut,
cine-a văzut pe omul ce-i în stare
s-arunce focul *peste surdomuţi*
şi-apoi să stea ascuns, privindu-i cum
sînt sfîşiaţi de flăcări şi cum plîng
şi vor cu lacrimile lor să stingă focul ?

Cine-a-ntîlnit un om care-a ucis
şi care-n urmă face
statisticile propriilor crime,
chemîndu-şi victimele
la radioscopii
ca să le vadă
palmierii măcinaţi ai coastelor
şi-apoi c-un gest să le arate drumul
— Plecaţi acasă,
sînteţi morţi...

GLASUL CELOR OPTZECI DE MILIOANE

Noi l-am văzut,
noi îl cunoaştem,
noi îl vedem şi-l auzim mereu,
noi, cele vreo optzeci
de milioane.

Noi îl cunoaştem,
îl ştim prea bine şi-l simţim,
căci stă în casa noastră nepoftit,
călcînd prin ea-ncălţat şi pîngărind-o,
scuipîndu-ne amuletele străvechi,
sfărmînd surîsul zeilor
şi presărînd peste cerneala
scrisorilor pe care le trimite
în ţara lui
cenuşa celor ce ne-au zămislit.

Noi nu-l scăpăm din ochi,
căci îl cunoaştem.
E cel ce lasă pe argintul plăjii
mari urme, gropi amare,
cel ce-i obişnuit
să calce, sfărîmînd fără-ncetare...
E cel ce cariază
măselele pămîntului
şi le plombează-apoi
cu cranii, cu rotule omeneşti,
cu tibii, c-un ciment de cimitire.

Noi îl vedem mereu.
Noi îl cunoaştem. El e
acela care
ne-ntinde nervii
ca să-i prefacă, după plac, în harfe,
să-i bucure urechea...
el e
acel ce face
din nervii-ntinşi, cînd vrea,
sîrme ghimpate, coarde
cu spini,
pe care cîntă moartea
cu-arcuşul ei de-obuze şuierînd.
El e acel ce face din tranşee
sicrie —
şi giulgiuri foarte ieftine
din voaluri moi de gaze-asfixiante...
El e acela ce ne făureşte
manşete
civilizate, .
manşete de fier,
stropite cu vreo patru stropi
de levănţică...

El e acel careta stirpit bizonii
cu bărbi de magi asirieni
şi a făcut .
din scurtele pumnale ale coarnelor •—
cuiere.
El e cel ce ucide poezia.
El a stîrpit pe indieni.
c-un uragan de foc
luînd trofee glorioase : arcuri
şi-un fluviu lung de sînge şi de pene...

îl ştim, e-acelaşi, el e :
cu pieptul albăstrit de tatuaje,
cu călcătura grea ce lasă
pe plaje
mari urme, gropi amare.
Noi îl cunoaştem,
îl cunoaştem bine—

el, însă, nu, pe noi !

GLASUL CENUŞII

• Nu ştiu a cui sînt, toţi s-au preschimbat
în mine; Nu ştiu cine sînt, sînt însă.
Uşoară sînţ şi grea ca un blestem,
sînt piatră şi..sînt viaţă neajunsă.

Nu vă jucaţi:, cu mine, ucigaşi,
v-alunec printre degete, sînt vie,
zvîrliţi-mă-n ocean ; e-n van : ,
în cupa voastră sînt, şi sînt leşie.:

Fugiţi 1 Căci sînt cenuşă, pot intra
ca umbra lunecîndă pe sub uşă
şi să mă cern pe chipul vostru-n somn,
şi să vă dau sărutu-mi de cenuşă.

şi — în sfîrşit ! — cînd falnic mi te-ai ivi în şa,
lin m-aş tîrî spre tine, mi-aş face blana blîndă,
şi, surîzînd, la pieptu-ţi căzînd —
te-aş sfîşia !

CUVINTUL JAPONEZULUI CĂTRE ASASINI

Nu pot să fiu prieten cu tine,-n veci nu pot !
Mi-ar creşte, dac-aş face-o, lungi gheare, aspru bot,
mi-ar creşte colţi de fiară prădalnică, mi-ar creşte
îa cele patru labe apucătoare cleşte —
şi m-aş tîrî cu ele-n păduri, şi aş pîndi
an după an, şi lună de lună, zi de zi...
Urlînd aş sta acolo, sub mutul corn de lună
cu inima-mi ca iadul în care jalea sună
şi-ni care, despletite, scrişnesc tăcute furii
ce propria lor carne şi-o dau mîncare gurii...

Pîndind aş sta, ferindu-mi făptura-ntunecată
de soare şi de lună, de apa ei curată...
Cu ochii mei de fiară, lungi ani aş sta la pîndă

GLASUL MUNCITORULUI

Pentru *Marie-Claude Vaittant-Couturier*

Voi înălța cetatea din nou... Cuprindeți-vă mîinile,
şi iată pumnii mei : sînt arşi
mai de demult. S-au învățat cu focul,
cu varul nestins, cu gurile de iad
ale cuptoarelor. Războaiele-au trecut
peste coloana-mi vertebrală
de mii de ori, şi-n locul fiecărei
vertebre sfărîmate, au crescut
o sută de inele mai mult, o sută
de sclipitoare
şenile de calcar.
Urăsc războiul, însă nu şi lupta.
Spinarea mea e-un arc subpămîntean
ce-azvîrle lumii
planetele de fier şi de cărbuni,
dar creştetul mi-i neîncovoiat,
grumaz îmi e furnalul

bătut de vuituri libere,
iar păru-mi şiroind de nădujeală
luceşte-n noapte, uneori, ca stelele...
Sînt şi fierarul,
încununat de-un paşnic nimb de jar
în care pîlpîie
garoafe, umbre, fluturi, constelații...
Potcoavele pe care
le făuresc
aşteaptă ca nişte
danturi de uriaşi
să-ntîmpine c-un zîmbet
galopu-nvingător al aurorei.

înlănțuiți-vă, voi, brațe arse !

Voi face
din mîinile-mpletite noduri
de fier
şi poduri o să fac
din strigătele voastre de durere,
pe care-o să le-ntind
peste oceane.

Iau zîmbetul tăcut de pe obrazul
ucişilor — şi-l reînviu, şi fac
din el din noii surîsul vieții.

Iau scrîşnetul mîniei
şi fac din el oțel călit, ce zbîrnîie,
şi roți dințate, ce sfărîmă crima.

Iau amintirea
şi fac din ea beton,
făclii şi scuturi.

Iau lacrimile orbilor şi fac
din ele ochi de veghe-ai lumii-ntregi.

Iau sîngele nevinovat, nu-l las
pămîntul să ni-l soarbă,
şi fac din el o oaste
de steaguri şi le fîlfîi
de-a pururi vii, pe lume.

Iau tot ce-i suferinţă, tot ce-i muncă,
şi le prefac în bucurie
şi într-o nouă
speranţă...

Eu nu pot fi ucis. Sîntl pretutindeni.
Cu toţi cei care suferă şi luptă
voi înălţa cetatea din nou.
Inlănţuiţi-vă, voi, braţe arse !

Şi, iată, primul zid se şi înalţă !

SE-NALŢĂ OCEANUL

...Şi iată oceanul se înalţă
cu coasta lui lucind din milioane
de răni şi amintiri, smulgînd marama
cenuşii — şi se zguduie văzduhul,
clintindu-şi cărămizile-i albastre,
şi, plăgile surpîndu-şi, îi răspunde
fratele Hiroshimei : Nagasaki,
cu golful lui cătuşă-n loc de brîu,
şi sora-i roabă şi ea : Yokohama,
Shimonoseki, iadul de furnale,
cu mii de coarne împungînd tăria,
dragoni de-aprins metal, ce-şi ondulează
solzi de pucioasă, de venin şi fier...

Şi hohoteşte marea cea mai mare
din cîte sînt, înaltă pîn' la cer*

Marea Sudorii,-amară şi sărată,
mereu crescînd din rîuri milioane ;
din vadu-atîtor chinuite frunţi :
de minieri ce-şi scuipă la Jawata
plămînii ; de ţărani, stînd îngropaţi
ca nişte zei ai foamei, pîn' ia brîu,
în tristele plantaţii de orez ;
de sclavii japonezi din Okinawa,
de palii oameni-cai ce trag la ricşe
pe ocupanţii-n perne răsturnaţi...
Şi oceanul, nechezînd, se-nalţă
cu furie, spre cer zvîrlindu-şi şaua,
şi oceanul scînteie de zale,
de zale şi de trîmbiţi, înspumate,
de gurile-i turbate, infernale —

şi iată-acum pe asasini se-abate !

Se-ab>ate oceanul pe-asasini,
ştrigînd spre. rîurile de desculţi*
spre cei nevinovaţi, tăcuţi şi mulţi :
— Luaţi-mi armele, izbiţi în ei !
întreaga mea otravă, tot veninul,
turbarea mea luaţi-o din adîncuri,
amarul meu, veninul meu perfid,,
prăpăştiile-mi negre-ale mîniei !

Priviţi-mă ! Arterele-mi deschid,
să curgă tot veninu-mi, să-i"înece' !...
Şi urlă oceanul înspumat :
— Să plece ucigaşii !

Şi-şi zvîrle-n hohot armele la mal !..,

SURÎSUL PESTE MOARTE

Pentru *Chieko Watanabe*

Şi iată-aud acuma glasul celor
trecuţi prin flăcări
cum se-mpleteste într-un singur glas,
un singur glas sunînd cum sună fierul*
cum sună stolurile de oţel fierbinte
şi fiecare glas e ca o sabie
încovoiată care se-nvîrteşte
deasupra ucigaşilor, sclipind—
şi toate împreună se înalţă
peste cenuşă ca un nimb al vieţii...

Şi iată-le (o, vulturi mari şi-albaştri,
suiţi, suiţi !) cum prind să se rotească,
cum se rotesc crescînd fără-ncetare,
cum se răsfrîng în ocean, săpîndu-i
mari guri rotunde, veşnic rotitoare,

ce dau porunci talazului să crească,
să suie stîlpi de trombe pin' la stele,
ca să măsoare înălţimea Crimei.

Şi iată cum
zbucnind deodată ca din milioane
de arcuri zbîrnîind —
ca milioane de săgeţi, sărmanii
se-adună într-un singur snop de fier,
ce se roteşte pe pămînt de strajă,
cu ochi de raze lungi zvîcnind spre tîmple,
şi îndreptaţi mereu spre ucigaşi.

Şi vin desculţii, ne-ncetat, sorbind
cu-o nemaiîntîlnită sete cerul,
ca pe un vin din struguri de azur.
Şi cei mai mulţi nu de pe creste-apar,
ci din adîncul văilor, dini, neguri,
acolo unde munca naşte-n chinuri
o zeitate-n veci nepieritoare :
Speranţa-Luptă,
Visul de ne-nfrînt,
Speranţa ce se-nalţă ne-ncetat,
Speranţa care nu poate să fie
ucisă niciodată,
Speranţa pentru toţi cei strînşi în lanţuri.

Şi cei mai mulţi se caţără din văi,
din văile unde-s cărbunii beznei,
pe care milioanele de oameni
îi scot scrîşnind, mereu ameninţate
de rînjetul mitralierei,
îi scot gemînd de veacuri, ca să stoarcă

din ele sîmburi lungi de diamante,
lungi lacrimi de lumină-ncremenită,
o rouă ce li-i smulsă ne-ncetat
şi care-mpodobeşte sînii crimei
şi răcoreşte Demonului chipul.

Şi iată,
un sărac cu trupul gol
de bronz şi-nalt pînă la cer, cum e
doar zeul uriaş din Kamakura,
un om sărac
îşi spintecă obrazul,
îşi spintecă obrazul, deschizîndu-şi
cincizeci de guri — şi sîngele nu curge...
cincizeci de guri pe care le îndreaptă,
ca pe cincizeci de peşteri infinite
spre cele patru zări,
şi dă un strigăt,
un strigăt ca un tunet bubuind,
mult mai puternic decît glasul bombei :
— Hei, fraţi ai mei !

Şi ocean spre ocean îl duce,
vuind, ca pe-o corabie purtată
de-un fulger,
din continent în continent, şi munţii,
legînd ecouri de ecouri, fac
să se rotească strigătul în jurul
pămîntului, şi pe pămînt, trecînd
din ţară-n ţară, străbătînd văzduhuri,
pe unde glasul omului e liber
şi se-nfrăţeşte cu al ciocîrliei...
şi străbătînd prin ţări unde văzduhul
vărgat e şi s-aude zornăind

ca lanțurile,
şi unde chiar şi luna aurită
e o ghiulea...

— Hei, frați ai mei !

Ca la un semn,
uzinele întregului pămînt,
pădurile şi fluviile,
secerătorii aplecați pe spice,
tăcuții înțelepți
ce vor să prelungească
bătaia inimilor omeneşti —
şi-ntorc deodată fața spre fața Hiroshimei,
Sfîntă milă,
şi tu, mînie,
solidaritate
a celor mulți şi tari,
şurîsuri blînde,
salut, o, miliarde
de inimi fiifiinde ce răspundeți !

— Hei, frați ai noştri ! Sîntem lîngă voi !

Se-nalță oceanul şi salută
şi fluturii cenuşii-au tresărit...
Şi-acum, te uită :
din propria ei plagă răsărind,
țîşnind înaltă ca dintr-un vulcan,
ca dintr-un trandafir de scrum fierbinte,
se-nalță Hiroshima peste lume
(oh, chipul ei, care-a trecut prin moarte !).
C-un ros obraz la fel ca fața lunii

şi cellalt ca de fildeş însorit
(priveşte, Demone, şi-nmărmureşte)
se-nalță Hiroshima, lin surîde
(oh, zîmbetu-i care-a trecut prin moarte !...),
surîde Hiroshima, scut punîndu-şi
deasupra leagănelor brațu-i ars,
surîde Hiroshima şi arată
cu ochii-i negri către ucigaşi —
şi-mparte arme, arme ale vieții,
pe care ucigaşii nu le văd,
pe care nu le pot zări vreodată,
semnale şi stindarde,
lumini cu căşti înalte de văzduhuri,
urmate de-amintirile desculțe,
de nevinovățiile ucise,
lumini ce-n bezne dînd, înaintează,
lumini ce-naintează surîzînd...

Hiroshima—Bucureşti, august 1956 — august 1958

ORATORIUL ELIBERĂRII

(1959)

PERSONAGII

1. POVESTITORUL
2. AMINTIREA
3. LIBERATORUL
4. CĂLĂUL (luînd, rînd pe rînd, înfățișarea diferitelor calamități : zbir, beznă, temniță, foamete, rege, moarte)

ECOURILE
COR
COR VORBIT
COR DE COPII

ORCHESTRA

Azi. Pace. Sjirşitul unei zile îmbelşugate. Bărăganul : ultimele sunete ale muncii. Rostogolitul undelor Dunării. Majestuoasă, răsuflarea împăcată a mării. Foşnetul pădurilor în care se aud ultimeU ciripituri ale păsărilor ce vor adormi. împletindu-se cu acestea, vuietul din ce în ce mai îndepărtat al oraşelor, poleite pe nesimţite de o lumină nouă. Secera lunii. Linişte. Pauză aproape imperceptibilă, apoi :

CORUL

(amplu, cu seninătate)

Vreme de astăzi, pace, o, muncă
încununată de spice !...
Iată, veni secerişul cel paşnic L.

Vreme-a culesului, toamnă de aur,
linişte-a spicelor grele,
binevenită fii, toamnă de aur,
toamnă vegheată de stele.

ECOU
(glasuri de copii)

De roşii stele !

ALT ECOU
(glasuri de femei)

De roşii stele !

ALT ECOU
(glasuri de bărbaţi; puternic)

De roşii, eternele stele !

POVESTITORUL

Cîntaţi,
cîntaţi mergînd înainte
cu faclele roşii ale snopilor.

(puternic subliniat de orchestră)

Dar nu uitaţi !...

UN ECOU

Dar nu uitaţi !...

ALT ECOU

Dar nu uitaţi !...

POVESTITORUL

Dar nu uitaţi ce-a fost
pin-a rodit bucuria.

COR VORBIT
(sacerdotal)

Apropie-ţi pasul, făptură ţîşnită
din undele-adîrici ale Luptei !
Apropie-ţi pasul, copil şi iubită,
ţîşnită din marea Durerii!
Apari,
pavăză,
armă,
şi strajă !
Apari,
furioasă
şi blinda !
Cu genele tale de suliţi,
cu ochii mai mari decît cerul,
apari, strajă prietenă !

COR ŞI ORCHESTRĂ

Apari, Amintire !

COR VORBIT

Ca să cunoaştem preţul de aur
al secerişului nostru,
ca să cunbaştem preţul de astăzi
al Bucuriei,
apari, Amintire !

ORCHESTRA ŞI COR FĂRĂ CUVINTE
(sunete de oceane rostogolindu-se)

AMINTIREA
(impetuos)

Iată-mă ! Sunt !

ORCHESTRA
(meditativă, apoi)

AMINTIREA

**Ia-mă de mîna şi vino cu mine,
povestitorule.**

POVESTITORUL

Unde mă duci ? Spune ? Unde ?

AMINTIREA

**în ţara asta cum a fost cîndva,
cînd bieţi secerătorii culegeau
nu boabele de grîu, ci lacrimi mari,
cînd domn erau călăul şi gîrbaciul...
Cînd ne mureau copiii cei mai buni,
pentru ca liberi să fiţi cei de azi
şi somnul blînd şi drepţi să crească pruncii.
Vino cu mine ca să vezi ce-a fost
şi să auzi. Priveşte. Ce vezi ?**

POVESTITORUL

**E noapte. Nu văd.
Dar aud un glas.**

UN ECOU

**Noapte, noapte, noapte-amară,
noapte lungă, noapte fiară,
noapte ce ne strîngi în gheară,
noapte, noapte...
noapte peste-ntreaga ţară.**

ALT ECOU

Biată ţară !

UN ECOU

**Nu luceşte-o stea, nu lună,
întunericul s-adună,
lanţuri grele-n beznă sună,
Sună, sună...
Trăsnetele se adună !...**

ORCHESTRA
(sugerînd clipele premergătoare furtunii)

AMINTIREA

**Priveşte. Parc-a scăpărat ceva...
Ţi-i mîna rece. Spune, ce zăreşti ?**

POVESTITORUL

**Nu e lumina lunii, nu sunt stelele,
nu-i soarele ce luminează ţara,
ci e războiul care pîrjoleşte,
şi sabia călăului ce fulgeră
şi gura-i de pucioasă care spune :**

CĂLĂUL

Să nu mai fie soare-aici nicicînd.
Soboli să fiţi, popor ce se tîrăşte,
bătrînii să muncească pentru mine,
iar tinerii-n războiul meu să plece,
să facă scrum din soare — sau să piară...

(ropot de tobe)

CORUL
(ca un cîntec de leagăn şi de mormînt)

Cine o să mai învie
ochii tăi de cer curat,
palidă copilărie,
miel tăcut, înjunghiat ?

ECOU
(cor de femei; sfîşietor)

Oh, floare-a noastră, cea mai crudă floare,
oh, inimă rămasă fără soare,
oh, grai sărman, rămas fără cuvinte,
nepricepută gură...

(mai departe, cîntec fără cuvinte, un murmur tragic cîntat cu dinţii strînşi)

POVESTITORUL
(cu indignare)

Unde-i răzbunătorul, unde e,
unde-i Dreptatea ? Spune-mi, Amintire.

AMINTIREA

Priveşte-o. Luptă, urmărită.
O vezi ?

POVESTITORUL

O flacără văd.

CORUL
(semeţ)

Ca un şoim de pară !

POVESTITORUL

Văd o lumină doar.

CORUL

Toţi o-nconjoară !

AMINTIREA

Toţi o-nconjoară
da, toţi o-nconjoară.
S-o apere mulţimile-o-nconjoară,
pe cînd călăul s-o reteze vrea.
O vezi ?

POVESTITORUL

O văd, o văd. < i *
E flacără.

AMINTIREA

***(ca o vîlvătaie ce sare peste ea însăşi — de** fiecare*
dată mai sus — de trei ori)

E OM!
OM!
OM!

POVESTITORUL

Care ţi-e numele, văpaie sfîntă ?
Rosteşte-1, să-1 cunoască Universul !

UN ECOU

Liberator !

ALT ECOU

Partid !

ALT ECOU

Popor !

ALT ECOU

Partid ! Partid !

AMINTIREA

Priveşte-1 bine. Luminează noaptea
cu mii de fluturaşi, pe care scrie :

COR VORBIT

„Pîine, Pace,
Libertate !"
„Pîine, Pace,
Libertate !"
„Pîine, Pace,
Libertate !".

(după invocarea imperativă a acestor cuvinte, ***motiv*** *orchestral, sugerlnd liniştea aparentă,* ***apoi — un*** *trăsnet)*

POVESTITORUL

Oh, iată iar Călăul. Vorba „Pace"
îi surpă jeţul, îi încruntă zbirii.
Aleargă după flacăra luminii,
s-o-nece-n marea nopţii furioase.
Şi ce văd, vai !
Căzut-a cineva...
Cine-i femeia ?
Pletele i-s negre
ca penele de corb.
Cine e, spune,
să spun mai departe !
Mîndru i-e chipul.
Văd şi butucul.
Te uită,
o duc spre butuc.
Merge spre moarte.

AMINTIREA

Fără de teamă, merge spre moarte.

COR VORBIT

Strînsă-ntre crucile încîrligate,
dreaptă-ntre crucile încîrligate,
merge spre moarte.
Spre moarte, spre moarte !...

POVESTITORUL

Dreaptă-i.
Călăul, proptit în secure
(vai, cum sclipeşte securea,
ca luna,
ca luna ce-alunecă peste morminte,
nepăsătoare), :
călăul proptit în secure-i şopteşte :

CĂLĂUL

încă nu-i prea tîrziu.
Dă-ne un nume,
un nume doar spune
şi peste grumaz (cît de alb ţi-e grumazul),
nu o să cadă sărutul securii.
Braţele pruncului or să-l înconjure.

AMINTIREA

Te uită. Stă mută, stă mută...

(pauză încordată)

Dar nu !

ORCHESTRA

(colocviu sfîşietor între viorile care plîng, sugerînd sentimentul matern, şi instrumentele de suflat sugerînd sentimentul datoriei)

POVESTITORUL

Buzele-i freamătă,
buzele-i freamătă !
Auzi,
a strigat :

ECOU

(vehement)

Trăiască Partidul !

ORCHESTRA

(motiv orchestral: repercutarea ecoului din stincă-n stîncă, din ocean în ocean, din seminţii în seminţii. Talazuri pînă-n stele. Apoi, linişte încordată)

POVESTITORUL

Oh, de-aş putea să-ntorc repede capul,
să nu văd, să nu văd, să nu văd !

AMINTIREA

Sunt lîngă tine. Priveşte.

POVESTITORUL

Călăul ridică securea !
A fulgerat.

ORCHESTRA

(sunet încordat, de tobă, sugerînd căderea capului. Pauză. Apoi...)

ORCHESTRA ŞI COR FĂRĂ CUVINTE

(... un vaier al tuturor copacilor lumii rămaşi în picioare, pentru copacul doborît)

AMINTIREA

De ce întors-ai capul ?
N-ai văzut
tot ce se cuvenea...

POVESTITORUL

Oh, **povesteşte-mi tu, stăpîna mea...**

AMINTIREA

Din sîngele nevinovat, ţîşnit-a
un om, şi încă unul,
o mie de-oameni sîngele-a născut.
Pornesc la luptă, iată-i...

COR VORBIT

O mie
de capete,
o mie de-oameni noi,
mai drepţi ca spada, trasă
din pîntecul înfiorat al tecii.
O mie
de flamuri
ce nu se văd, dar luminează ţara,
o mie,
de luptători pe viaţă şi pe moarte,
toţi pentru viaţă,
împotriva morţii,

o mie
de luptători în locul celui dus,
în locul fiecărui luptător căzut,
a zămislit norodul înc-o mie !
O mie
de luptători trimişi de cei umili
s-alunge bezna, moartea şi războiul
şi să răzbune lacrima şi chinul.
Pornesc la luptă, iată-i,
cu ceilalţi împreună
şi-i întovărăşesc
toţi ochii plînşi de veacuri.

(crescendo cu fiecare vers)

Ii văd cum trec neînfricaţi de gloanţe,
de cazne şi de fiarele închisorilor,
cum zvîrle-n bezna boabe de lumină,
cum spintecă-ntunericul cu pumnii,
cum săgetează noaptea cu rachete
ce zboru-şi iau din darnicul lor sînge.

AMINTIREA

Un codru de fiare-i pe urmele lor.
Auzi-le paşii...

(sunetele unei goarne surde)

POVESTITORUL

(cu oroare şi furie)

Chipuri hidoase de fier, ochi de-otravă,
făpturi ale beznelor, cum vă numiţi ?

UN ECOU

(acesta, cit şi ecourile următoare, ' răspund foarte repede şi maşinal, ca un apărat de înregistrare a cifrelor)

Minciună.

ALT ECOU

Trădare.

AL TREILEA

Tortură.

AL PATRULEA

Moarte.

{sunetele goarnei se întețesc. Mînioase, cornuri de vînătoare. Trăsnete.)

AMINTIREA

Ascultă lupta dintre zi şi noapte,
cumplita luptă surdă-n care omul
dă ochi cu Fiara şi cu fierul laş.
Ascultă glasul blestemat al Fiarei :

CĂLĂUL

Un nume dă-ne, Sîrbu Filimon,
şi eşti mai liber decît ciocîrlia
ce se avîntă ciugulind din stele.

(sfîrîit de aripi săgetînd înaltul cerului, triluri de ciocîrlii)

CĂLĂUL

Un nume dă-ne, Sîrbu Filimon.
Spune-1, ascult :

UN ECOU

Partidul să trăiască !

(imediat, subliniind sacadat cuvintele, răpăit de m\ ir aliere)

CĂLĂUL

Un nuine, doar un nume, Donca Simo î

ALT ECOU

Partidul să trăiască !

(răpăit de mitraliere)

CĂLĂUL

Un nume, Petre Gheorghe, dă-ne unul,
şi-o să mai vezi de zeci şi zeci de ori
albastrul mării, pomii grei de floare
şi fața de fecioară a luminii.
Un nume pentr-o viață :
viața ta !
Un nume pentru mii şi mii de zile î

ORCHESTRA

(sunete îndepărtate de harfe, glasuri de femei ca & irezistibilă chemare, suavă, plină de melancolie)

CĂLĂUL

Un nume doar !

AL TREILEA ECOU

Partidul să trăiască !

(răpăit de mitraliere)

ORCHESTRA

(lamento, la început, apoi crescînd din ce în ce si transformînd jalea ajunsă pe ultimele creste într-un vuiet nesfîrşit, care aşteaptă un semn ca să se prefacă în forţă)

POVESTITORUL

Cu dinţii-i de mitralieră, bezna
mai seceră lumina, mai ucide.
Dar fiii soarelui, vitejii jioştri,
învestmîntaţi în zale de-auroră,
înaintează neînfricoşaţi...
Un zîmbet au, de parc-ar auzi
de undeva o trîmbiţă-a victoriei,
o taină minunată a vieţii...
Ce-aud vitejii noştri ?

(în tot timpul cît sînt spuse cuvintele de mai sus, un vuiet ca al unui rîu de fier)

AMINTIREA

Cu oştile-i)de raze, Aurora,
trecînd prin noapte şi prin ploi de săbii,
se-apropie de inimile noastre.

(zvonul unei mari bătălii ce se dă în apropiere)

CORUL

Se-apropie, se-apropie lumina,
izbind în noapte, mîngîind copiii,
se-apropie, se-apropie lumina,,
trecînd prin norii negri ai îbătăliii !
Lumina sfîntă, o, lumină sfîntă,
trecînd prin gloanţe sîngeră şi cîntă,
şi cîntă !
şi cîntă !
şi cîntă !

POVESTITORUL

Din greul lui palat cu stînci de beznă
rînjind călăul strigă :

CĂLĂUL

îmi pun coroana, iată,
coroana mea de aur,
un neînfrînt castel cu metereze,
păzit,
de mii de străji
turnate în oţele,
de mii de braţe,
grele de inele,
îmi pun coroana
şi întorcîndu-mi capul
un pic,
o fac să strălucească
mai înspăimîntător decît
o mie, şi-nc-o mie, şi-nc-o mie
de paloşe

cu buzele-nsetate
de sînge !
Cine îndrăzneşte s-o atingă — vie !

(foarte scurta pauză, apoi vuiet de luptă apropiindu-se din ce în ce. Pe urmă, paşii gărzilor muncitoreşti, îndreptîndu-se încadrate de şuierul gloanţelor, spre palat.)

POVESTITORUL

De plumb e încă noaptea şi haină...
Cu piepturile goale, fiii vieţii
se duc tăcuţi spre vizuina fiarei.
De la Carpaţi şi pîn' la ţărmul mării
un singur glas sînt toţi, şi toţi răspund
Ia sacrul nume de LIBERATOR
Toţi împreună, sînt fără de moarte.
Prin ei grăiesc mulţimile tăcute,
ei dezrobesc pe toţi cei strînşi în lanţuri,
şi-n lanţuri au murit atîţi din ei...
Războiul stă la pîndă să-i doboare,
duşmanii lor îşi pun, ca să-i înşele,
nelegiuite, mii de obrăzare.

AMINTIREA

îi luminează steaua-n care cred...

(ritmul paşilor devine din ce în ce mai apropiat însă nu puternic)

POVESTITORUL

Oh, inima cum bate, cum mai bate,
de parcă în ghiocul ei s-au strîns
bătăile de inimi, milioane,
ale întregului norod robit.

(scurtă pauză)

Tăcere !... Au ajuns în faţa porţii...
Liberatorul bubuie ,în poartă !
Se clatină palatul, ameţit
ca de-un cutremur...

(bubuituri)

CĂLĂUL

Cine clinteşte zidurile nopţii ?
Cine-a-ndrăznit ? Răspunde ! Dă parola

LIBERATORUL

Viaţă !

UN ECOU

Viaţă!

ALT ECOU

Viaţă !

CORUL

Viaţă !

CĂLĂUL

Nicicînd !

(cu mînie)

Am un cuvînt :
Mormînt !

CORUL

Il vei avea !

LIBERATORUL

Dar pîn-atunci,
aruncă-ți ochii-n jurul tău și-ascultă
cum, val de val, mulțimile tot vin,
urmîndu-mă, se-ndreaptă către tine
să-ți potopească-n furie palatul.

POVESTITORUL

Dar cine-naintează-n rînd cu ei ?

COR VORBIT

Eroii
uciși de ștreang, de gloanțe, de secure,
înmormîntați de vii în închisori,
uciși în cazne...

POVESTITORUL

Cine e acel
pe fruntea căruia se-ncolăcesc
lungi rădăcini de flăcări și-o încing
într-o cunună arzătoare ?

ECOU

Doja !

POVESTITORUL

...Și celălalt ce-n jurul frunții are
o roată, cine este ?

ECOU

Horia, Horia !

POVESTITORUL

Și omu-acela-n negru îmbrăcat,
cu pleoape grele, cine e ?

ECOU

Bălcescu !

POVESTITORUL

Pe toți îi văd, pe toți îi văd mergînd
cu viii-n lupta mare, străvezii
și tari precum lumina zilei. Toți
răspund chemării goarnei de asalt.

ECOU

1907 !

ALT ECOU

Toți aici !

ECOU

Ilie Pintilie !
Petre Gheorghe !

Filimon Sîrbu î
Donca Simo !
Roaită !

ALT ECOU

Prezent !
Prezent !
Prezent !
Prezent !
Prezent !

CĂLĂUL

Opriți-vă ! Opriți-vă !
Napoi î

LIBERATORUL

în van. Nimic tu nu mai poți opri.
Din matca lor ies rîurile toate
şi mă.urmează, aşteptînd să spun
o vorbă doar, ca să-şi prefacă apa
în şerpi de-oțeî, să te încolăcească.
Și marea vînătă de furii
şi-arată-naintînd spre tine
c-un bubuit, înăselele de stînci,
să te zdrobească !
Fiece munte al țării un amnar e,
ce zămisleşte-un cer de roşii stele.
Decapitații-şi poartă capii-n mîini,
în timp ce împuşcații-naintează
cu pieptul lor de gloanțe ciuruit
şi străbătut de razele de soare
ca mii de sulițe scăpărătoare.

Ascultă cum
se zguduie din temelii pămîntul,
se crapă zidurile ocnelor,
şi nechezînd

(zgomotele unui galop eroic)

încălecați de-ai noştri vestitori,
sirepii zorilor se-nalță,
tără zăbale, sforăind se-nalță
şi în galop nebun pornesc spre tine,
potop care-n potcoave-o să te sfarme.

(trîmbițe pornind din toate zările. Steagurile autorii pocnind desfăşurate în vîntul dimineții care se iveşte. Galopuri)

POVESTITORUL

Copiii vieții-acum dărîmă poarta !...

(pauză iluminată)

Oh, ce lumină-a izbucnit pe țară
de parcă Bucuria trîmbițează,
din trîmbițe de soare...
Libertatea,
descătuşată, arma ia în mînă
şi-ntreg norodu-o inimă şi-un trup e
cu cei ce-au sfărîmat domnia beznei,
purtînd în frunte steagul aurorei.

(scurtă pauză)

Oh, Amintire, mîna dă-mi şi cîntă
cu mine-un cînt ce-l cîntă-ntreg văzduhul
din trîmbițe şi harfe lungi de soare,
un cînt de biruință şi de luptă,
pe care veşnic îl voi asculta :

CORUL

(fără pauză, ritmul unui marş eroic, unanim)

Luminează, soare, ţara,
sus, tovarăşi, arma-n mîini !
Şoimii ţării, comuniştii,
sfarmă cuiburile nopţii !

Luminaţi, tovarăşi, ţara,
liberaţi-o, fiii mei !
Sună goarnele de luptă,
puneţi mîinile pe arme !

Luminează, soare, ţara,
sfarmă lanţuri şi cătuşi !
Trîmbiţe, vestiţi lumina
Inimile 'nfrînt-au moartea !

(Azi. Secerişul. Zorii unei zile de toamnă bogată. Bărăganul cu movilele de aur ale griului scăpărînd de rouă. Respiraţia ritmică şi adîncă a mării care precede clipa deşteptării cînd ţărmul o va chema să-i dea săruturile de aur. în depărtare, zvonul ce nu se stinge niciodată, al marilor uzine, al cascadelor, al vieţii. Primele raze ale soarelui şi — deodată ! — glasul ciocîrliilor suind pe ele în spirală ca nişte vrejuri fulgerătoare. Firea întreagă ascultă cîteva clipe, încremenită, zborurile de sunete aproape nefireşti.) Apoi, ca de argint :

CORUL COPIILOR

Fii slăvit, izvor al păcii,
Soare ce ne dai lumini,
tu ce sui căldura vieţii
în copii şi-n rădăcini !

CORUL FEMEILOR

Fii slăvită-n veci, lumină,
Pace-n veci slăvită fii,
tu ce creşti copiii noştri,
spice-nalte, aurii !

CORUL BĂRBAŢILOR

Fii slăvită, Libertate !
Slavă celor ce-au luptat,
ca să cînte ciocîrlia
în văzduhul liberat !

COR GENERAL

Slavă, slavă, pururi slavă,
celui ce ne-a dezrobit !
Slavă, slavă, pururi slavă
neînvinsului Partid !

(Cîntecul creşte la nesfîrşit. E un cîntec al biruinţei, vestind asalturile imediate şi pe cele viitoare. Ostile zorilor se alătură uriaşei respiraţii melodice, izbucnind de pretutindeni. Sunetele noilor oraşe suindu-şi harfele de piatră spre cer; ale marilor uzine, ale hidrocentralelor, ale sirenelor muncii. Cîntecul nu se isprăveşte niciodată. El poate fi auzit şi după ce cîntăreţii vor fi tăcut.)

Sinaia **19 5 9**

CÎNTECE ÎMPOTRIVA MORȚII

(1963)

PROLOG

Ştiu, Moarte, nu eşti singură. Mizeria
de-atîtea ori ţi-i geamănă, încît
mă-ntreb : tu o conduci sau ea te-ndrumă ?...
Iţi seamănă ca două picături,
ca două lacrimi de spălătoreasă
ce se apleacă pe sicriul albiei
în care nu-şi dă seama ce mai spală :
cămăşi sau giulgiuri, pruncul nou născut
sau pe bătrînul mort ce nu mai cîntăreşte
mai mult decît un prunc.
Nu, nu eşti singură. Luceşte
privirea ta lividă, ameninţătoare
şi-atîta de nesigură, în ochii Tiraniei
ce trăieşte doar ucigînd.
Nu, nu eşti singură,

Nu, nu eşti numai una.
E faţa ta o prismă
cu mii de-oglinzi, cu mii de patinoare,
cu trape şi cu ochi adinei de mlaştini,
cu arbori telepatici care-ascund
în ramuri ştreanguri, împletite din
făgăduieli magnetice-orbitoare,
din vipere electrice-mpletite
cu fire lungi de lună, ştreanguri care
sortite sînt să fie coliere
la gîtul tău de marmori străvezii,
Candoare, şi la gîtul tău fragil,
Naivitate, nu o dată frînte
de labele înmănuşate ale
Perversităţii.

Nu, Moarte, nu eşti singură... Zbîrcita
Meschinărie, trupul său de gnom,
cu degetele-i scurte, ar vrea să facă
din fiecare om o stîrpitură,
ar vrea să calce, să chircească, să sfărîme,
să facă ploşniţe cu-aripi din toate
aceste rîndunele, care
unesc pe oameni şi înalţă cerul :
din inimile mîndre omeneşti...
şi-n locul lor, s-aşeze-un vierme palid...
un vierme de pămînt, de seînduri ude...

...Şi-apoi şi Foamea... Foamea dirijată,
şi controlată cu-aparate radar,
tăcuta Foame, Foamea ce-i lăsată
cu bucurie să se tot întindă,
amara Foame, Foamea ce se naşte
din pîntecul imens de vîlvătăi

şi fum al piramidelor de grîu
şi de cafea, aprinse la un semn
al unui pumn de oameni prea sătui...
Nu, Moarte... cine-a spus că ochii tăi
sînt două peşteri fără de sfîrşit
îngreunate de-o.adîncă beznă
ce iscă numai beznă ? Ştiu,
ştiu, Moarte, n-a avut dreptate... ştiu...

Invidia fiică ţi-i şi ea,
şi nu e neagră. Verde este
ca fierea, verde şi înecăcioasă
cum e pupila verde a pucioasei,
cum e pupila verde a pisicii
sălbatice, şi verde cum e verde
cocleala, ce se zămisleşte numai
săpînd în pielea bronzului, într-una.
Dar Lăcomia ? Nici ea nu e neagră.
Ce roze fălci şi cît de lustruiţi
aceşti obraji, ca două uriaşe
şi însorite, calde hemisfere !
Şi ea, şi ea-i fiica ta, o, Moarte.
O ştii prea bine, ţi-e şi ea fiică,
deoarece-n statura-i se ascunde
nu numai un stomac, ci milioane,
şi-n fiecare, hrana şi căldura
a milioane de înfometaţi...

Ştiu, Moarte, nu eşti singură. Atîtea
odrasle ai, şi-atît de credincioase,
şi-atîţia slujitori, încît adesea
te pierzi în ei sau printre ei — sau ei
se pierd în tine. Nu poţi fi lovită
şi doborîtă-atîta de uşor. Statura

ți se întinde uriașă-n văi,
și ca sa te privim în ochi o dată,
pe tine, doar, teribilă, dar una,
noi trebuie să curățăm pămîntul
întîi
de-odraslele și slujitorii tăi.

CA SĂ POT APĂRA

Ca să pot apăra mai bine această viață,
veniți și perindați-vă prin fața mea,
voi, fonixi transparenți, victime
rechemate din camerele de gazare.
Voi care, ani de zile, ați ieșit,
c-un foșnet surd de groază prin
gîtlejele oribile-ale coșurilor
de crematorii —
reînviați, împrumutîndu-mi
ultima voastră șoaptă,
transmiteți-mi întreaga voastră spaimă,
nedumerirea, lacrima, atunci neputincioasă,
acuma explozivă.
împrumutați-mi rîurile-aprinse ale
sîngelui vostru,
ca niște cai sălbatici, refuzînd
să se prefacă-n fum...

Nu-mi dați un uragan
de glasuri devenind
un ocean suprauman,
ci ajutați-mă
să fac să se audă şoapta fiecărui
copil, din milioanele de prunci ucişi,
şoapta
atît de asemănătoare şi de alta
decît a celorlalți copii.

Dați-mi această lună mică de cîrpă
a copilului,
rostogolită cu el odată
în pojarul cuptoarelor.
Această mică lună de cîrpă,
pe care pruncul,
mergînd neştiutor spre moarte,
i-a-ntins-o, surîzînd,
călăului,
spunîndu-i :
— Poți să te joci cu ea
pînă mă~ntorc...

Să reînvie,
ca să transpară şi să palpite pe această hîrtie
la fel ca apa morților în zare, vara,
suflarea ultimă — aici eternă —
a bătrînilor,
a celor ce mergeau la moarte
bolnavi de inimă,
tîrîndu-se în patru labe
cu deznădăjduitele lor bărbi.
Să se mai dea o dată peste cap,
în hohotul de rîs al paznicilor,
astmaticii moşnegi !
Şi saltu-acesta

cu adevărat mortal,
să fie viu aici pe totdeauna.
Infățişați-mi
ochii negri, cu scăpărări astrale,
ale acelui luptător necunoscut,
cu coşul descărnat al pieptului
făcut din seceri albe
şi care înainte de-a muri
s-a mai încăierat o dată :
cu leii flăcărilor.

Dați-mi şi pletele
a patruzeci de fete-asasinate :
plete-mpletite-n cozi de toate felurile,
ca rîurile cînd se-nvolbură sau ca
secara, sau
stacojii ca toamna,
sau ca un cîntec ondulat
de flaut negru.
Şi să nu poată fi un om
pe-acest pămînt
sau pe-orişicare altă planetă
să nu strige,
de groază şi de milă, şi iubire,
chiar dacă n-a avut nicicînd o fată :
— Dar e chiar părul fetei mele !

Şi dați-mi chipurile vii
ale-asasinilor
ca să le pot preface în
neant.
Veniți şi ajutați-mă
să fac pe omul Om
să stea de strajă
şi chiar şi-n somn

să-i fie pletele, cabrate de memorie,
mari cataracte
ce cad în noapte arătînd abisul
şi izbutesc să facă ziua
mai luminoasă.

CONFESIUNE

Te înţeleg mai bine decît mulţi,
căci am trăit aceeaşi vreme :
ştiu jalea paşilor desculţi,
odaia gheaţă, uşa care geme

şi bucuria de-a simţi aripi
crescîndu-mi lungi, de azurii cerneluri
şi grija de-a putea să înfiripi
o masă îngheţată, de mezeluri...

şi spaimele de mic copil, bolind
de nervi, şi cerul plin de stele
şi stelăria de păduchi foind
şi-acel război şi chinurile-acele,

castanele sălbatece din pîini,
:şi paiele cu ele-amestecate,
rşi-acele urlete de cîini
murind de foame-n străzile-nghețate,

şi soba rece, astru de granit,
sclipind cu duşmănie,
spunîndu-mi : — Este ger cumplit ?
Şi ce o să mai fie !...

Fitilul ars al lămpii fără gaz,
şi lecția rămasă nesfîrşită,
şi geamu-n zori sticlind de-un alb atlaz
întins de mîna iernii aburită,

şi palma dată de un profesor
pe fața-mi slabă şi cam nespălată
din pricină că nu era uşor
s-avem săpun, decît doar cîteodată.

Te înțeleg mai bine decît mulți,
căci am trăit aceeaşi vreme,
ştiu jalea paşilor desculți,
odaia gheață, uşa care geme.

STRADA GĂRII 30^

In casa asta-n care — mic — am stat,,
să nu mai locuiască nimeni niciodată.
Să nu mai locuiască nimeni,
niciodată,
între pereții-aceştia nu cu mult mai largi
decît un dric.
Nimeni să nu se mai întindă
niciodată
între pereții-aceştia orbi,
aici, unde, în nopți de iarnă, obrajii
mi-erau îmbujorați
numai de buna zînă Febra,
şi unde-nflăcărata Scarlatină şi Igrasia palida
mă-nvăluiau
în focuri şi-n mătăsuri curgătoare.,..
Să nu se mai întindă nimeni
niciodată

pe-aceste duşumele
ca nişte rîuri îngheţate
pe care mă-necam de tuse
şi unde adormeam cu-alţi trei, ai mei, alături.
Nimeni să nu mai stea în încăperea
aceasta, fără de ferestre,
doar c-un oblon-acordeon,
pe valurile căruia
în noapte
după ce-l coboram,
îşi petreceau mîinile nevăzute,
iscînd un cînt de fier,
bezna şi spaimele.
Nimeni să nu-şi mai plimbe paşii
niciodată,
pe sub acest tavan
spre care
rahitici îngeri de funingine
suiau cununi de scrum legănătoare.
Să nu mai locuiască-n veci de veci
nimeni aici ;
pecetluită fie uşa
de lacrimile mari, fosforescente,
ale copilului de-atunci
şi luminată de un fulger
— al meu, de-acum —
pentru ca nimeni niciodată,
să nu-i mai calce pragul...

XX

Veac uituc, veac plin de amintiri
(plin de amintiri
ca un zid gigantic plin de trandafiri stelari şi plin de o lepră nemaivăzută),
veac cu pieptul spart, cu pieptul împodobit,
strivit, ciuruit,
de-atîtea decoraţii meritate
şi nemeritate : stele,
explozii, ordine, dezordine, victorii, morminte, primejdii
(cu-cu :
cu-cu ! îmi mai dai un an,
o zi, un minut ?...)
Veac cu pieptul spart, prin care
— cînd tuşeşti — scuipi, vuind,
azur, speranţe, talazuri,
miliarde de stropi : rînduneîe,

bujori, zori, aer condiționat, avînturi necondiționate,
heralzi ai soarelui, aerosoli,
imnuri, cuvinte descătușate,
libertate, iubire, oameni, înainte !

O, veac cu pieptul spart,
te-aud tușind, grohăind și cu
celălalt glas,
scuipîndu-ne, murdărindu-ne,
cu bubuitul tunurilor,
cu perfidia cancerului,
cu plămînii vărsați ai flăcărilor, cu
vîlvătăile împrăștiate ale plămînilor,
cu vulcanii tăi atît de activi, radioactivi,
cu lava asasină, cu slava asasinilor,
cu leșie, cu simfoniile stronțiului,
cu strigătele negre ale crimei,
cu geamătul palid al agoniei,
cu plămînii pe care
îi împrumuți de la oamenii-n lanțuri,
ca să li-i scuipi în față.

Veac uituc, veac plin de amintiri
(plin de amintiri ca un zid gigantic plin de
trandafiri stelari
și de-o lepră nemaivăzută)
scutură-te, prăbușește-ți tot
ce nu mai trebuie să ții-n picioare,
te-ajut și eu,
prăbușește-ți tot ce te-apasă,
nimicește-ți monstruoșii tăi negi explozivi,
prăbușește-ți plăgile acestea
cu solzi de aur,
prăbușește-ți plăgile, lepra,

dar nu peste livezile înflorite,
prăbușește-le, dar nu peste «Cina cea de taină»,
prăbușește-le,
dar nu peste cina copiilor,
pe aceștia — nu !

Prăbușește-le,
dar nu ca un orb.

Nu ca un orb !

OH, ANIMALELE...

Oh, animalele —
cit de frumoase sînt...
Cît de frumoase sînt nu prin
creasta de rubinii căpşuni
a cocoşului...
sau prin blana
de-amurg fosforescent
a vulpii...
sau prin botul, atît de roz şi nepătat
de farduri
al pisicii...
sau prin eleganţa coamei de cascadă
a calului...
sau prin bunătatea
micului ochi zbîrcit al marelui
elefant...

sau prin performanţele acrobatice
nespeculate,
ale atîtor pui de veveriţă, care
se-aruncă-n cele mai paradoxale
hamacuri de văzduh,
şi nu-şi frîng gîtul
niciodată,
şi totdeauna uită să facă
o cît de neînsemnată chetă...
sau prin botul fumegînd,
de minunată gospodină,
a vacii,
care ne-aduce în fiecare zi,
la domiciliu,
în punga ei, rotundă ca o lună
de nylon roz
cu nu ştiu cîte zbenghiuri, calea
atît de simplă, netranscendentală,
a laptelui...
sau prin acest bujor zbîrlit
care păzeşte casa
şi care nu mă latră
decît ca să-mi aducă-aminte
că-i un pui de dulău...

Nu, nu prin toate-acestea,
şi nu prin multe altele
sînt animalele atîta de frumoase...
Ci prin această
fire a lor,
prin caracterul lor,
prin faptul că un cîine
rămîne totdeauna un cîine...
El nu vrea niciodată să fie altceva,
el, după o furtună,

se scutură de ploaie,
dar nu de blană, nu de el,
el nu vrea niciodată
să pară altceva
decît ce e.
In el poţi, liniştit,
să ai încredere...

Şi calul de asemenea...
El e un *cal,* căci el
te poate răsturna,
dar totdeauna
numai în felul calului
şi niciodată ca o cămilă, bunăoară,
sau ca un măgar...

Chiar şi bursucul,
pînă şi el, cît e de mic şi gras şi, poate.
prea chibzuit,
el strînge, strînge, strînge
şi iar strînge, fel şi fel
de alimente,
dar strînge doar atîta
cît îi trebuie să iasă
din iarnă,
şi nu mai mult...
el nu exploatează
ceea ce
a strîns...

Dar aţi văzut un cal *ambiţios ?*
Cei de la curse
care-ajung întîi ?

Dar e a lor ambiţia ?
O, dacă n-ar fi pintenii...
De-ar fi să-i laşi în pace,
nu ar face decît
să pască
şi să privească blînzi, cu înţelegere,
şi fericiţi
cum se întrec în goană copiii
sau funigeii duşi de vînt...
sau, poate, s-ar întrece chiar şi ei
ei, caii între ei,
dar fără să le pese
cine-o să iasă
întîiul.

Dar cangurul... ce săritor e
la nevoie... cum ne priveşte
cu ochii lui isteţi "
şi cît de gata-i
întocmai ca un
chelner priceput
să se apropie în salturi mari de noi,
cu coada lui de frac un pic cam groasă,
să ne servească oricînd
orice-am vrea,
afară de un fel :
de puiul mititel pe care-l poartă-n şorţ.
El, cangurul,
nu face compromisuri...

Dar antilopa, ia gîndiţi-vă :
ea, care are o piele
invidiată

de-atîtea frumuseți universale,
o piele
mult mai suavă decît un suspin...
şi nişte glezne
de o delicateţe
ce pot să facă, fără doar şi poate,
geloasă nu doar o femeie...
ea, antilopa,
gîndiţi-vă
şi-apoi răspundeţi : credeţi c-ar putea
cu-atîtea daruri să devină
în lumea ei
o încrezută ?
Adică :
să nu mai fie antilopă ?

Şi-apoi, ia spuneţi-mi :
oare-aţi văzut vreodată
un leu
care să se bată-n piept
răgind «Eu şi iar eu»,
în felu-acesta vrînd să dea să înţeleagă
celorlalţi lei
că el e cel mai tare dintre ei ?
Cu neputinţă...
Cînd vrea s-arate că e cel mai tare,
el o şi ***dovedeşte.***
Nu, leii nu pot fi
lăudăroşi.
Dar unii oameni...

Oh, animalele —
cît de frumoase sînt...

PISICUL ŞI FIARA

O crimă s-a produs, mai mică,
în noaptea neagră ca un dric :
o babă-naltă şi voinică
a îngropat, viu, un pisic.

Ucis, pisicu-i în grădină
şi-n noaptea neagră ploaia-l plouă,
iar baba ia din oala plină,
mîncînd cu mîinile-amîndouă.

ELDORADO

Să nu tînjiţi la aur, să nu-l vreţi,
căci, iată, ei sînt plini
de aur
şi-n faţa noastră pier
în secolul acesta
care nu este-al lor.
Cu toate că-n mişcări sînt vii
şi nu sînt nici prea slabi (oricum ai vrea să-i iei),
li-s chipurile galbene de aur ;
o gălbinare stranie de aur
le dă lucirea, strălucirea şi aparenta
glorie crepusculară.
Nici un om sănătos nu poate
să le rîvnească boala...
nici un codru,
oricît de răvăşit de toamnă,
n-ar vrea să li s-asemuie.

Şi nici cea mai sărmană dintre mumii
înfăşurată
în bietele-i bandaje —
căci o mumie nu ştie ce-i chinul,
în timp ce oamenii aceştia
cu mari pupile de-aur
simt aţintită asupra lor, întreagă,
ura pămîntului.
Ei au o greutate : cînd bat cu pumnu-n masă,
cînd calcă şi
cînd se aşează să mănînce,
şi mai ales cînd dorm.
Căci fiecare vis al lor e-un vis apăsător ca aurul.
Sonore li-s vertebrele bolnave,
căci între ele
stau bine-ascunşi
aceşti napoleoni de gheaţă,
reumatismul strălucit al bogăţiei.
Li-i agonia mult mai crîncenă
decît a orişicărui om,
fiindcă li-s plămînii
doi saci de aur greu care-i apasă şi le
gîtuie suflarea.
Şi murîbunzii-aceştia se căznesc atunci
să-şi scuipe greutatea
şi respiraţia le hîrîie, le zornăie,
silindu-se să scape de
neomeneasca apăsare.
Ei ar dori atunci să se prefacă fiecare ban de aur
într-un fulg
şi fulgii toţi să se prefacă într-o
uşoară zburătoare
care să se înalţe,
şi să-i dezlege.

Oh, Eldorado,
roată strivitoare de aur !
O, aur cu sclipiri de salt de leopard,
pe care l-ai ucis şi care ţi s-a prăbuşit
pe piept
şi-acuma-ţi zace
mereu mai greu pe inimă...

Şi hîrîie plămînii,
respirînd din ce în ce mai silnic,
şi-afară sînt greviştii,
uşori în salopetele de rîndunici
şi numai aurul apasă tot mai greu
în timp ce primăvara
abia aşteaptă
să sufle-n trîmbiţa-i de luminişuri...

BRĂŢARA

Atîta timp cît pulsul încă-mi bate,
e o minune.
E o minune cînd se zbate liniştit
ca un pui de tipar
sub apa zorilor
ce curge lin în toamnă.
E o minune-atunci,
fiindcă pot munci
tăcut şi liniştit şi cu folos,
ca un zidar
ce chibzuit înalţă ziduri roşii,
biblioteci de cărămizi fierbinţi.
E o minune-atunci.
Atîta timp cît pulsul încă-mi bate,
e o minune.

E o minune chiar şi-atunci cînd bate
înfrigurat,
atunci cînd simt
cum îmi palpită
ca o şopîrlă azurie
ce-mi spune : Fii atent,
păzeşte-te, e o primejdie !
Sau cînd,
chemat de cornul inimii-n alarmă,
zvîcneşte
ca un atac
de mici patrule albastre,
mînioase,
gonind independente împotriva
duşmanilor tăi şi ai mei,
Umanitate.
E o minune-atunci.

Neliniştit sau liniştit, o, puls,
oricum ai fi, tu-mi eşti
brăţară mîndră, o brăţară
pe care
nici un miliardar nu poate
s-o cumpere,
brăţara invizibilă,
de-azur încins,
pe care moartea şi duşmanii pot s-o sfarme,
dar nu s-o poarte.

COCOŞII ORAŞULUI

Cocoşi ai oraşului,
creasta voastră pune-n mişcare
spiţele soarelui,
smulgîndu-mă din ape de plumb
ca pe-o săgeată neaşteptată.
Cocoşi ai oraşului...
Dintre transparentele, foşnitoarele-aripi de benzină,
rudele voastre,
claxoanele,
vă răspund.
Cocoşi ai oraşului...
Bună-dimineaţa, sans-culoţi,
vestitori,
rebeli impetuoşi,
cîntînd cei dintîi,
împlinindu-vă neîncetat datoria,
de la-nceput pînă la sfîrşit,

voi care faceți gargară cu beznele,
glasuri mîndre,
nepăsătoare,
decapitate de ghilotina luminii,
şi renăscînd mereu din cenuşa nopții, din
propria voastră datorie.
Cocoşi ai oraşului,
de mătase, de foc, de victorie,
incendii de aur localizate,
peceți zburlite,
trîmbițe civile de pene,
incandescente ape de rubine
în care fîlfîie văzduhul,
semnale ale datoriei,
neprețuind stropii de aur ai trilurilor,
ipocrizia pisicilor,
chibzuință cenuşie a guzganilor,
tîrîitul prudent al bursucului,
țipătul inoportun al păunului,
coloratele vocalize
ale primadonelor înaripate...
Cocoşi ai oraşului,
cît de aproape îmi sînteți,
panaşe vulcanice,
limbi ale zorilor
zvîcnite spre cer
din gura cuptoarelor
nestinse nicicînd...
O, voi, cocoşi ai oraşului,
care pîndiți cu ochii pe jumătate deschişi
ca nişte semilune obosite dar neadormite,
gata să-şi pună cununi de săgeți,
din care să scapere soarele...
Cocoşi ai oraşului,
astre zburlite, anonime,
brichete în pumnul transparent al dimineții,

cascade de magneziu
rechemînd din pîlnia infernului
cîrlionțatul cap şiroind de lumină
al lui Orfeu...
ați suit pe gard, pe zid,
pe fereastra mea,
şi glasul vostru mi-a luminat
roşu odaia :
— Sus !

Şi-apoi din cărămidă-n cărămidă,
ca pe nişte clape de foc,
v-ați cățărat pe schela
cea mai înaltă
şi, stînd ca nişte flăcări
arteziene
în jurul ziditorilor cu ochii limpezi
ce s-au trezit ei singuri
cu mult mai înaintea voastră
ați mai cîntat o dată,
umflîndu-vă-n explozii de penaje,
cu vocile de vijelii de maci,
ca nişte sans-euioți înflăcărați,
în cinstea lor.

r

ÎNTREBĂRI

Mă-nclin în fața
marilor monumente,
pe care amintirea le ridică
eroilor, martirilor,
celor care-au căzut pentru ca
din palele-oseminte să se-nalțe
puternicele colonade-mbrățișate
de iedera suierătoare-a vieții.

Mă-nclin
în fața cimitirelor mărunte,
pierdute
sub iarba uniformă,
sub cîntecul de harnici
croitorași
al greierilor

sau sub
un ocean scînteietor de nea.

Dar te-ai gîndit la cimitirele
celor scăldați în aur ?
Dar te-ai gîndit la cîtâ piatră e
în cimitirele pentru aceia cari
şi după moarte vor să aibă totul ?
Cîtă piatră şi cîte
feluri de marmori, şi cît de alese
şi cu cîtă
grijă tăiate, cioplite,
lustruite...
cu cîtă grijă (sfîntă !) aranjate ca
să nu le-atingă
decît pietatea,
doar respirația uşoară
a florilor...

Şi ce cavouri,
ce coifuri de bazalt,
cu trepte, cu unghere şi cu bănci,
de piatră (sau de porfir) şi cu
dovlecii de aur ai lucarnelor
şi cu ferestre străjuite de
lungi vrejuri de grilaje împletite,
pentru ca nu cumva
palele mîini de lună cleptomană
să fure-un răposat...

Ce piatră şi cît loc şi ce sforțare
ca să clădeşti aceste case zdravene, solide..
căci e-o sforțare,

făcută nu de îngerii ce le păzesc,
ci, totuşi, doar de oameni,
de mîini de oameni care...

Ei, da : de mîini de oameni care
mai locuiesc pe faţa
întregului pămînt, în încăperi
cu sparte-acoperişuri,
prin care ghilotina toamnelor îşi lasă-n voie
cuţitele vibrante ale ploilor...
în mahalale unde piatra
e-atît de rară încît
o foloseşti drept pernă...
în şubrede colibe care stau
cu boturile pe labe, ca nişte
dulăi ce fumegă de umezeală...
în bietele bordeie de tinichea
pe care vîntul
le clatină întocmai ca
pe nişte felinare sparte,
şi unde geamgiii nu au ce căuta, fiindcă
nu-s locuri pentru ferestre...

Oh, spunermi, poat£ ştii :
de ce atîta piatră
strînsă, îngrămădită,
şi pe atîta spaţiu,
în cimitirele baroce...
şi — printre oamenii cei vii -
de ce atîta moarte-nghesuită
si orata să-i sufoce ?

O, VIAŢĂ

O, viaţă, nevăzută undă,
cea care vii, cea care treci,
aşa-i că unda ţi-e rotundă,
aşa-i că nu mă laşi în veci ?

Aşa-i că nu dispari, ci-ntr-una
doar te roteşti, de plumb şi cer,
rostogolind ca marea luna
în valuri care-n veci nu pier ?

Aşa-i că mă roteşti cu tine
şi că o să trăiesc şi eu
în lumile-adolescentine
ce vor veni mereu, mereu ?..

r

Oh, ia-mă-n brațele rotunde,
ca pururea să povestesc
de lumile ce-ascunzi, profunde,,
de cele ce se prevestesc.

FLĂMÎNDUL CARE-MPĂRTE PIINI

Lui Jozsef Attila

Noi nu-ți mai folosim întru nimic. Ne folosești
şi astăzi, ne hrăneşti tot tu
cel care ai trăit
flămînd,
înfrigurat,
flămînd de toată foamea lumii, înghițind
cu noduri
ciorchini imenşi de lacrimi,
respirînd văzduhul greu de fum şi fulgere
al unui timp cumplit.

Tot ceea ce îți spun acuma
nu-ți mai foloseşte
întru nimic.
Căci tot tu eşti cel care vii spre noi

(noi nu-ţi mai sîntem de folos întru nimic)
aproape gol,
cu mica ta maşină de scris,
cu mitraliera ta civilă,
din care degetele tale lungi şi tremurînd
de electricitatea foamei tuturora,
nasc ploi, semnale, salve, cai în tropot,
lungi herghelii de grîne cu coame răcoroase,
arteziene linii de-uzine adînci, solare,
şi rotitoare milioane
de pîini, pe care ni le-mparţi,
fierbinţi planete una după alta,
tremurător scoţîndu-le
ca dintr-un larg cuptor
din pieptul spart de febră.

Oh, de-ai dormi...
Dac-ai dormi de douăzeci şi cinci de ani şi dacă m-aş putea
apropia de tine, pentru-o clipă,
să te mîngîi,
cu legănatul blînd al inimii...
Dar nu...
Eşti cel care-a luat pe umeri
durerea lumii-ntregi,
eşti cel pe-a cărui faţă plînsul
a devenit un orbitor cristal de săbii,
eşti marele flămînd ce-aduce pîini
şi nu se-atinge de nici una
dintre ele.

Plin de făina stelelor,
eşti tu cel care vii mereu spre noi.

ECOURI...

Spre seară,-n pădure...
De undeva, de departe
simt bubuit greu de tunuri.
Scutură zarea covoare albastre
săltîndu-mi auzul.
Un arbore se apropie
de umărul meu
ciulindu-şi urechile.
Zarea-mi arată sînii-i de obuze,
pulpele grele, de plumb,
acoperite c-un şal lung de umbră,
dinţii scăpărători
de bandă de mitraliere
şi între dinţi
un fir de iarbă pălită.

încet se-nnoptează...
Aud cum respiră pădurea,
Ia gît cu arterele albastre
ale pîrîului.

Cu fruntea senină,
trece-o femeie voinică
pe umăr c-un coş
din împletituri de lumină,
cu o cicatrice
ca o gropiţă-n obraji,
cu pruncul de mînă.

Din coşu-ncărcat
cu mere rotunde,
un măr dintre cele mai vesele,
cu gene de rouă,
pe frunte
cu două frunze ca două şuviţe
subţiri, străvezii,
rîzînd se rostogoleşte
umplind de parfumuri ecoul.
Femeia se-apleacă,
ia mărul,
şi sînii-i o clipă iviţi,
străluminează pădurea
ca două ecouri rotunde-ale
lunii...

Femeia începe să cînte.

CEEA CE UCID ZARAFII

Vreau să scriu c-aş vrea
un sicriu,
un sicriu,
dar nu pentru oameni,
ci pentru ceea ce
ucid unii oameni,
în fiece zi...
Un sicriu aerian, transparent, fără panglici,
fără dantele, în care s-aştern tot ceea ce ucid
unii oameni
în fiece zi :
ruşinea cu faţa ei palidă,
omenia tremurătoare cu trupu-i de trestie,.
profilul de lacrimă al milei,
tăcuta demnitate,
liniştea oamenilor bătrîni,

încrederea pruncilor în
înțelepciunea celor vîrstnici.

Ei, şi-apoi ?
Şi-apoi, să nu cobor sicriu-n pămînt,
ci să-1 ridic sus, peste lume,
cu toate tremurătoarele, mutele, acuzatoarele
lui oseminte,
sunînd la fel armelor
şi să vă-ngrop
sub luminile lor,
asasini !

COPILUL PIERDUT

Am patruzeci şi opt de ani
şi asta-i foarte bine.
Păcat doar de acest april
ce parcă nu-mi mai vine.

Păcat doar de acel copil
ce nimeni n-o să-1 ştie
care priveşte dintr-un iaz
de-oglindă fumurie

spre tîmpla-mi dreaptă grea de scrum,
apoi spre tîmpla stîngă
şi nu se bucură, şi-ar vrea
să plîngă, doar să plîngă.

30 aprilie 19 5 9

ZĂPADĂ, TINEREȚEA MEA

Zăpadă, tinerețea mea,
copilărie pală, mută,
tu, care ești lumină, stea
ce piere surîzînd, tăcută,

cazi lin pe mîinile aceste
și lurninează-le mereu,
pe tîmple așterne-te și peste
sprîncene, pe obrazul meu,

pe-ntregul trup așterne-mi, clară,
aceste muzicale oști
și ocolește-mi ochii doară,
doar ochii — să mă recunoști...

MORȚII ACEȘTIA

Morții aceștia nu mă iubesc.
Ei mă resping cu fruntea lor
rece ca o lună care mă părăsește.
Ei mă resping cu dinții lor strînși.
Ei mă îndepărtează cu frigul
care-i păzește ca o nevăzută sabie.
Cu ochii lor închiși,
ei nu vor să mă vadă.
Buzele lor sunt răsfrînte
și puțin disprețuitoare
ca un pergament de nedescifrat
Ele spun : — De-acum înainte,
fă-ți socotelile fără de noi.
Ele spun : nu.
Sau nici măcar atît.
Nu mai spun nimic,
nu vor să mai spună nimic.

r

Goi ca stîncile,
morţii aceştia se apără de mine
degajînd frigul ostil,
care — mereu crescînd —
porunceşte :
— Indepărtează-te î
Morţii aceştia nu mă iubesc.

Pentru că nu am ştiut cum să-i apăr...

BUNICUL

Nimic în faţă... totul — înapoi...
Şi să se-ntoarcă-ar vrea de unde-odată
mic, cu picioare strîmbe, a plecat —
şi nu mai poate... Nemişcat priveşte
lung înapoi. în faţă e-ntuneric,
şi paşii au încremenit ca-n faţa
unei prăpăstii sau a unui zid.
Şi, orişice ar fi, el nu mai poate
să facă nici un pas. Ca un copil,
priveşte. Singur. Stă ca un copil,
sau ca un orb. Priveşte... nu mai vede...
Lumini fără de vîrstă-i trec prin faţă
şi fîlfîie cu aripi de zăpadă.
Se face frig... Halatul e-o cascadă
ce-i cade peste umerii aduşi ;
alunecă. Şi-i este frig şi-ar vrea

să strige după cineva din urmă,
şi buzele-i rămîn întredeschise,
Nu poate. Şi priveşte înainte —
şi nu vede nimic...

VIAȚA

Cum să ne strîngem, cum să facem
ca-nconjurînd cu milă, cu drag şi cu putere
pe omu-acesta care ni-i luat
de umbre şi care ne stă-nainte
cu brațele ca două arme îrînte —-
să ridicăm
în jurul lui,
din inimile noastre
un cerc de neînvins,
vibrînd de-o viață triumfătoare ?...
Cum să izbutim,
noi, care plutim, cînd vrem, deasupra pămîntului,
la mii şi mii de metri,
să smulgem moartea ce-l îmbrățişează
şi s-o zvîrlim la înălțimea de-unde
să nu-l mai poată-atinge ?

Cum să facem
în lumea
gemînd sub munţi metalici cu aripi monstruoase,
să zămislim o mică maşină
nu mult mai mare decît un canar,
cu penele udate-n lună,
cu două aripi de azur,
care s-aducă-n inima bolnavă
bătînd mereu mai stins
şuierul vieţii ?...
Oh, veniţi şi-ajutaţi-ne toţi
să ridicăm
în jurul acestui om,
ce ni-i răpit şi se îndepărtează
tăcut dintre noi,
un cerc de neînvins,
vibrînd de-o viaţă triumfătoare...

DRAGĂ...

Să spun doar atît : dragă —
şi ceea ce am spus, un cuvînt,
să nu ne unească numai pe noi doi,
să nu fie doar o punte
între mine şi tine,
să nu fie o rază doar,
pe firul căreia noi doi
să ne putem preumbla în voie
ca doi îngeri echilibrişti,
cărora nu le pasă de neant
pentru că-şi dau seama că, oricum,
chiar dacă-ar luneca de pe fir,
nu s-ar prăbuşi,
fiindcă i-ar susţine aripile...
Să spun : dragă —
şi-un miliard de mîini să se unească
şi să-ntindă un pod ultramarin,

cu nituri de stele vibrante,
un pod,
pe care vrăbii de-azur să ciugulească
din pumnii copiilor neînspăimîntaţi
meiul luminii ;
să spun : dragă — şi cuvîntul să răsune
în labirintele reci ale spitalelor,
cu oameni care şi-au pierdut speranţa
sau care o aşteaptă —
şi să-i aud răspunzîndu-mi : — Mai stai doar puţin,
să ne lăsăm halatele
şi să venim şi noi,
parcă se luminează...
Să spun : dragă,
şi milioane de oameni necunoscuţi,
cei pe care nu-i voi vedea niciodată,
să mi se-arate, aşa cum sînt,
ca nişte păsări de iarnă, neapărate,
aproape goi,
în zdrenţe de ploaie şi-n ciorapi
al căror vîrf e-ntr-una tras sub talpă,
căci se destramă-ntr-una —
şi-acest cuvînt al meu,
singur ţesîndu-se, dintr-o iubire infinită,
din fire lungi de jale în zale prefăcute,
pe toţi să-i învesmînte.

...Noapte. Şi vîntul ce tîrăşte vaiere
şi-aripi de-azur muiate-n sînge,
şi luna palidă ca un copil minat de stronţiu...

Oh, dragă, dragă...
Trebuie,
încă mai trebuie,
să pun cuvintelor coifuri de fier !

AICI

Pe-aceste locuri unde
lumina bate din aripîle-i fierbinţi
deodată pentru toţi.
Pe-aceste locuri unde grîul se preface
în pîine pentru fiecare om,
şi nu-n şerpuitoare fişicuri de aur
ce se strecoară
în cîteva misterioase buzunare...
Pe-aceste locuri unde Iarna
nu este alba umbră-a morţii.
Aici, pe unde vîntul
nu-i o turbată fiară
ce muşcă din pulpana mizeriei.
Pe-aceste locuri unde muncitorii
— gîndindu-se la umbrele pierite
ale desculţilor, şi ascunzîndu-şi lacrima
fac zi de zi mai multe încălţări

pentru copiii şi nepoţii-acelora.
Pe-aceste locuri unde înţelepţii
cetăţii nu-şi pudrează părul
cu praf de puşcă.
Pe-aceste locuri unde
minerul pătrunzînd
în zidurile nesfîrşite-ale cărbunelui,
ştie că nu-şi mai făureşte propriul sicriu,
ci taie uriaşe uşi prin care
şi-nalţă zborul, sfîrîind, lumina.
Pe-aceste locuri unde marea nu sărută
picioarele tiranilor.
Aici, unde Carpaţii îmbrăţişează
în fiecare an o frumuseţe
sporită.
Pe-aceste locuri unde stelele
au coborît pe-acoperişul caselor.
Aici mi-i patria,
aici, unde Republica-i încununată
cu mari cununi de grîu
şi cu văzduhuri, libere pe veci.

RUE PIERREUSE

Liege, într-o toamnă...

Pe unde-apasă plumbul luminii de leşie
şi moartea zilnic prelungită,
treceam, iubito, îţi aduci aminte...
pe strada strimtă,
cu pietrele ca nişte omoplaţi alăturate,
ca nişte omoplaţi de cocoşat
ce poartă-n spate gîndurile mute
şi seara disperată...
pe lîngă zidurile cenuşii în care
luminile îşi aprindeau roşcate
rănile...
pe lîngă strimta casă-n care
sus, la mansardă,
sta o femeie
cu mîinile umflate atîrnînd...
pe lîngă poarta
sub care un copil îngrijorat

cu fruntea grea, de riduri liniată,
şi cu bărbia-n pumni,
sta dus pe gînduri
ca un bătrîn...
pe lîngă vîntul
ce smulse
din bezna unei încăperi un geamăt
— De s-ar sfîrşi odată...
Pe lîngă odăiţa unde
un pumn
zăcînd pe masa goală
luă deodată un cuţit,
tăind cu deznădejde bezna
ca pe o pîine neagră —

cînd izbucni şi ploaia,
şi-acoperişurile toate se treziră
şi salutară trăsnetul
sunîndu-şi ameninţătoare tobele...

COSIMINO

Cu miile-i de cîrlionţi în soare,
cu barba lui caprină, filozof,
stă Marcus-Aurelius pe calu-i,
cam de vreo două mii de ani,
la Roma ;
priveşte
cu ochii-i exoftalmici, gînditor,
văzduhu-albastru,
în timp ce armăsarul de sub el
înalţă, cam de tot atîta vreme,
masiva lui copită,
să nu-l atingă
aceste libelule sau gîndaci
ce-i zboară pe aproape :
limuzinele.

O, Ave Caesar !
Umbra-i, odată cu-nserarea
se-ntinde ca un val peste-oceanul
de-asfalt.
Atîtea s-au schimbat...

Luna
plombează cu argint
măseaua cariată
a Coloseului.
Caracalla privește
cu fruntea-ngîndurată de o sută
de bice-ale invidiei
la măreția criminalilor
de azi.
Cu degetul lor mare, arătînd
țărîna,
ei ucid
în cîteva minute
ele mii de ori mai mult
decît ucis-a el
într-o viață
«Recipe ferrum !»
Cine-a strigat ?
Nu-i nimeni.
Suspine trec ca norii...
Cerul
se umple de sînge...
Tibrul se-nvolbură de umbrele flămînzilor de azi
în haine curățele ;
au lanțuri invizibile —
o mie nouă sute șaizeci unu...
Marcus Aurelius
ar vrea să-ntoarcă
ceafa lui de bronz,

să vadă ;
nu poate, și privește doar
cu coada ochiului...
Umbrele se-neacă, apa
le duce-ncet la vale...
O statuie
de băiețel
mai palid decît luna,
mă trage de mînecă
și-mi șoptește
ca-n fiecare seară,
cu buze tremurînd,
de marmoră contemporană
«Cumpără-mi, te rog.
un sandviș —
dar cu carne...»

— Desigur, Cosimino...

CIVILIZAȚIE

Anvers

O crîşmă. Radio. Şi muzică
de dans.
Un om, în crîşmă,
Jîngă radio şi lîngă
muzica de dans.
Şi mîinile acelui om,
ce bat în masă
ritmul dansului —
şi faţa omului, încremenită,
o faţă albă de ghilotinat.

Mîinile
despărţite

de ceea ce gîndeşte omul.

Şi faţa-i albă de ghilotinat.

ATÎTA VREME CIT..

Veneţia, restaurantul «Anima bella»

Cînd ştii că omu-acesta, chelnerul mărunt
cu faţa matură şi pală,
şi care te serveşte
de fiecare dată înclinîndu-se,
cu o experienţă parcă
de veacuri,
nu are decît doisprezece ani,
mai poţi fi liniştit ?

Cînd bine îţi dai seama
că s-a obişnuit să fie un bătrîn,
la doisprezece ani,
cum poţi să mai mănînci ?

Cînd îţi comanzi friptura şi zăreşti
cum o priveşte-acest copil livid,
şi mai ales (o, mai ales !) cînd te întreabă :
— Nu-i bine friptă ?
Cum mai poţi răspunde ?

Atîta vreme cît copilu-acesta
îţi spune c-a venit să fie slugă
ca să-şi cîştige viaţa,
şi tu îi vezi picioarele
cu-aceste vine fragede umflate,
şi viaţa-aceea o zăreşti, e drept,
însă pierdută, sfîşiată, moartă,
o pată-n depărtare, sîngerîndă —
cum mai poţi fi în stare
să-ţi mîngîi liniştit copiii ?

Atîta vreme cît...

INSULA SANTA MARTA

Azore — Salazar

Ce-i vinovat pămîntul acesta
împrejmuit de un inel de foşnete marine
că-mi pare-oribil ?
Şi-această dimineaţă
ce-mboboceşte ca un trandafir din ocean,
ce-i vinovată
că trebuie
să spele-ncălţămintea
acestor vii cadavre de jandarmi,
feroci în uniforme ?

Ce-i vinovat văzduhul,
pe care-l acuz,
că-i ciuruit de ochii-aceştia
ce bănuiesc şi-azurul ?

Privesc lung înspre zare :
acolo-i oceanul.
L-aud
cum îşi ascute cuţitele.

Un braţ lung de vînt mă cuprinde
frăţeşte de după gît şi-mi arată departe
lumina, o spadă orizontală :
de-acolo veni-vor şi oamenii...

FÎNTÎNĂ ROMANĂ

Tresari, fîntînă, sari, tresari,
de-argint, de ape prea-curate,
cuprinsă în inelul tău
de piatră înverzită şi cleştaruri.
Stau lîngă tine, te privesc,
o, cît eşti de frumoasă.

Te-aud : eşti şipote de lacrimi ?
Eşti hohote de umbre pale ?
Eşti, poate, bucuria mea nesigură
a călătorului ?
O să te mai revăd
în mine oglindită
la fel ca astăzi ?

Vocale-ale luminii fugare,
înşelătoare murmure-mpletite
cu clarele silabe ale apelor,
săriţi mereu mai sus,
lungi fulgere de rouă şi de-azur,
acuma cînd se-ntunecă...

Se-ntunecă şi, iată,
crepusculul
te-a prefăcut, fîntînă,
în pasăre decapitată...
Zvîcneşte sîngele, tresare, sare...
Şi oameni palizi,
cu mîinile în buzunarul gol,
privesc la tine ţintă
şi parcă-aşteaptă
să-ţi potoleşti pe totdeauna
zvîcnirea gîtului de piatră-nsîngerată
şi zborul tot mai stins al penelor de ape
ca să se-apropie
— flămînzi tăcuţi —
şi să te-mpartă...

TERRA NOVA

E Terra Nova, jos. Escală.
O libelulă-i marea sală
de aşteptare, cu cleştare.
Afară plouă. ;-n sală-i soare.
Un bar, şi-n bar văd o făptură
ce pare că-i femeie : gură
cu buzele lipite, arse,
de-ascunsele-i dorinţi, întoarse
din sufletul ce-ar vrea să pară
de-anahoret, dar e de fiară,
care priveşte către ţapul
ce curte-i face, dîndu-şi capul
pe spate tandru, şi cu care
ar vrea să stea-ntr-o-mbrăţişare
băloasă pînă-n zori, drăceşte,
cînd buza i se umezeşte,
şi-i spune ţapului : «Iubite,

ni-s trupurile împletite,
tu eşti de fier, eu sînt o fiară,
legaţi, noi cucerim o ţară ;
de plodurile noastre multe
întregul glob o să asculte,
căci o s-avem mii de urmaşi,
mărunţi, cu gheare şi trufaşi,
un furnicar de monştri mici,
rozînd din oameni, dînd din bici,
şi înmulţindu-se mereu,
iubite şi stăpîn al meu.»

I-aud. Şi-n timp ce gură-n gură
ei sorb cîte-o înghiţitură
din cupa largă, rubinie,
eu ies în ploaia cenuşie,
mă urc în avion, şi încă
mai zvîrlu o privirc-adîncă
spre-acest aeroport modern,
imens borcan, dar nu etern,
în care monştrii, grei de bani,
fac socoteli pe mii de ani,
în timp ce ploaia din tărie
îi roade-ntr-una, cenuşie.

R1URILE SE DEZGHEATĂ

Rîurile se dezgheaţă, troznind
ca nişte copaci de cristal.
Gu aburul plămînilor îţi scriu
rotunde litere fierbinţi în dimineaţă.

Răspunde-mi, iubito, la fel, suflînd
peste pămîntul, rece încă,
şi peste sînul uriaş de stîncă
din care picură un ghiocel.

TU EŞTI CA PASĂREA ACEEA

Tu eşti ca pasărea aceea,
care, cîndva,-ntr-o zi de vara,
cînd ploaia se lăsa din ceruri
parcă plutind, atît de rară,

zbură de-afară în odaia
în care stam şi, fără veste,
în timp ce, albăstrie, ploaia
se prelingea lin pe ferestre,

mi se opri pe umeri, mică,
şi mă-ntrebă din ochi : — Tu eşti ?
şi, nemaiaşteptînd răspunsul,
sclipind, pieri pe veci.

Tu eşti...

LUMINA

Lumina — ce bună...

Intr-o odaie neagră,
obrazul transparent al unui copil
adormit pe o mină de lună.

Steaua ce zboară
din nicovala serii
lovită de un ciocan, —
uşoară.

Torpila unei ciocănitori
scăpărînd argint

dintr-un mesteacăn
în zori.

Ața cu care
mașina de cusut a lunii
însăilează
sfîșiatele valuri amare.

S-a făcut întuneric, —
dar ți-am sărutat lobul urechii,
și ți s-a aprins trupul de aur
feeric

«AU FOST ȘI VICTIME...»

Din comunicatele militare 1941—42..

O iubisem și poate și ea
mă iubise, căci nu era rea.
Trăiam o vreme de bombardamente,
de camuflaje, de urechi atente
(o, mult prea atente !).

Săreau în aer lungi trene de trenuri,
lumi, omenie, cămine, refrenuri
de viață, de soare, de rîuri, de zare.
Cădea o ninsoare de scrumuri solare,
se clătina mai tot pe picioare.

In vremea aceea, cumplită și nouă,
ce greu era să te ții doar pe două

slabe picioare...
Şi ai căzut, ai căzut...
Fără să mori, pentru mine-ai pierit,
în bombardamentul de inimi, cumplit...

Şi tot ce a fost între noi, ca un mut,
ca un biet mut a plecat, s-a destrămat —
un duh de fum prin nori de fum, un strigoi...
Şi am rămas singuri — noi doi fără .noi...

MOMENT

Părea că Sena stă pe loc...
curgea atît de lină
încît desigur aştepta
pe cineva întîrziat să vină.

Crezui că eu sînt poate-acel,
şi ca un băieţandru
grăbii din urmă s-o ajung,
tăindu-mi drum pe podul Alexandru.

în toamnă, părul mi-era nins
şi, peste balustradă
mă aplecai, făcîndu-i semn
s-aştepte, c-am ajuns, şi să mă vadă.

Sprinceana undei încreţi
fixîndu-mi faţa slaba
şi tîmplele cam argintii —
şi-şi trase pletele, pornind, în grabă...

ÎN FAŢA APEI

Văpăi de frunze... La Paris...
(Mi-aduc aminte ca-ntr-un vis)
înfriguraţi, puţin şi trişti,
treceam pe lîngă buchinişti,
dar cu o sete-atît de mare
de viaţa noastră ce dispare,
de fiecare clipă,-ncît
te-nlănţuii de după gît,
privind spre Sena ce curgea
ca viaţa ta, ca viaţa mea,
ca o viaţă a orişicărui...
Şi cînd simţii că mi te nărui
în braţe,-am stat încremenit

pe pod, coloană de granit,
de plînsul unei iederi strîns...

Şi am ştiut că noi *râminem,*
suind din iederi lungi de plîns.

CHIAR DACĂ

Chiar dacă nu mă iubeşti,
eu o să te iubesc,
cu-atîta mai curat şi mai firesc.
Chiar dacă o să spui :
„Zadarnic, e zadarnic !"
cu-atîta eu mereu voi fi mai darnic.
Chiar de-o să spui :
„A fost o fiară", iară
voi spune : „Unde-i blînda-mi căprioară ?"

Trăind, de-mi spui să tac,
eu o să tac.
Dar de-ai muri, urla-voi veac de veac...

Iar pescăruşul străveziu, pe care
l-ai înălţat din coala ce palpită,
aşteaptă seara cînd — fără să ştii va săruta
prelunga-ţi mînă chinuită.

RĂSPLATA

Tu eşti cea care
trezeşti hîrtia
din somnul ei de iarnă.
O faci zăpadă scînteind, sau catifea,
umbră de primăvară, soare,
fierbinţi artere-i dai,
de tuş albastru
navigînd ca viaţa.

Acum,
să unduie începe
şi s-ar spune
că-i un fierbinte şold —
şi-acuma e un golf
cu valuri lungi ce-alunecă.

De-ai sta nemişcată,
ai fi o statuie cu zîmbet divin.

Mişcă-ţi, te rog, săgeţile ochilor
puţin.

PERPETUUM MOBILE

Aş vrea să-ţi spun lucruri pe care le cunoşti
şi lucruri pe care nu le cunoşti,
lucruri pe care le cunoşti
ca o brăţară care-nconjoară,
şi mîna ta şi mîna mea.

Şi aş vrea
să-ţi spun lucruri pe care nu le ştii
din zilele ce se vor naşte argintii

Lucrurile pe care le cunoşti
sînt nişte viaducte
cu pulpele bine înfipte-n pămînt
şi celelalte sînt nişte fructe nemaivăzute
cu tainice frunze de vînt.

SÎNT FLUVIUL

Sînt fluviul ce-ţi înconjoară şoldul,
sînt fluviul cu priviri verzui, cu negre adîncuri
în care-mprăştii legănîndu-ţi pletele
seminţele de astre parfumate.

O, de-aş putea să fiu
mereu un fluviu
împrejmuit de-aceşti copii
şi de un stol de stele
ce sîngele-şi jertfesc
ca să aprindă o lumină
pe gura rece-a zorilor de zi.

Dar îmi sfîşie undele
bătăile
de inimă, de tunuri, de rachete —
şi-atunci m-adun,
m-adun în jurul tău,
şi sînt un centiron
ce-ţi strînge mijlocul,
iar trupul tău un scut e, orbitor,
la adăpostul căruia surîd copiii
cu ochii lungi ca scoicile...

TEZAURE

Gorganele cu sini umflați de soare
şi eu în umbra lor.
Aproape, fluxul cîmpului foşnind tăiat
mi-aruncă la picioare milioane
de stropi de grîu.

Refluxul mării.
Şi iarăşi fluxul griului sunînd.

Ai sinii mici
şi-acuma ieşi din mare
şi te întinzi, la soare, lîngă mine,
cu trupul lung sunînd de stele lucii
şi de mărgăritare albăstrii.

Refluxul mării

şi iarăşi fluxul griului
acoperindu-ţi sinii mici, cu plăpumi
rostogolitoare.

Geloase,
gorganele suspină...

PRIMĂVARĂ

La coada ochiului ferestrei,
sclipeşte-o lacrimă de ploaie
necunoscută, părăsită de vijelia ce-a trecut.
Şi-ntunecimea cade, a căzut...

Şi-un bubuit d*eparte, nu de tun,
un ultim tunet al furtunii,
deschide-un trandafir, o clipă,-n cer.

Şi-aud cum inima-mi ca un
mic mînz roşcat,
cu zgomot de potcoave mici de fier,
porneşte să-l întîmpine
şi-mi scutură, trecînd prin frunze proaspete,
pe faţă şi pe mîini

ciorchini de diamante încă tulburi...
Şi nu mai ştiu ;
sunt lacrimile tale
sau ale mele — de fericire —
primăvara noua r...

ZIUA CU TRANDAFIRI

Senină şi înaltă,
tu nu-ntîrzii nicicînd,
cu-o roză-ntre dinții scăpărători,
c-un roşcovan boboc de soare la tîmplă,
cu brațele pe care-ți joacă
lumini de piscuri, plete
de steaguri rubinii,
răsufletul furnalelor, caligrafia fluviilor
înfrățite
de pretutindeni,
frunzişurile de flăcări uriaşe
ale cuptoarelor...

Tu nu-ntîrzii nicicînd...
Tu, care vii cu brațele rotunde ca un leagăn
de trandafiri adînci,

plini de parfumul zorilor,
cu brațele pline de trandafiri ciudați,
cu grele petale ca nişte pleoape,
de care mai atîrnă cîteva boabe de rouă
sau, poate, de lacrimi.

Tu nu-ntîrzii nicicînd,
cu brațele tale, înmiresmate
de trandafiri...
Nimic şi nimeni nu te poate-mpiedica
să fii la timp
pretutindeni.

Tu ocoleşti întregul pămînt,
tu vii întotdeauna
trecînd
pe sub arcurile de triumf
ale furnalelor
ce-şi împletesc răsufletul
sau străbătînd prin ploile crucişe
ale gratiilor
urmărită de-o trenă de gloanțe.
Senină şi înaltă,
pururi senină şi înaltă,
cu-o roză între dinții scăpărători...

întinzi brațele,
pe care se mai zăresc,
adînc săpate, nişte
misterioase brățări —
şi milioane de brațe
se împletesc de jur împrejurul pămîntului,
alcătuind o invizibilă

curea de transmisie,
pe care alunecă mari roze, flamuri purpurii
şi dinamită
de soare.

Soră-a sfărîmătorilor de lanţuri,
logodnică a timpului ce vine,
binevenită fii,
tu care apari întotdeauna
cu-o roză între dinţi, scăpărătoare.

TREI GINTECE PENTRU UN LUPTĂTOR CUBAN

I
LÎNGĂ ARNALDO

Pe străzile Havanei, sîngele tău
tînăr, fierbinte, tumultuos,
fraged, o floare de-oleandru,
o floare smulsă,
însă nu cu rădăcini.
Ele-au rămas
pretutindeni :
fulgere vibrînd în puşca ostaşului,
cîntece-ale speranţei pe buzele roşii ale crepusculului
ce-anunţă zorile ;
fire de-oţel incandescent
zămislind milioane de spade.

Calde sînt mîinile tale asprite de muncă, Arnaldo,
un astru ți-e fruntea :
cum strălucește !
Suavă pentru copiii cu roșii berete,
copiii care te plîng,
strîngînd în brațele lor
trupul sonor al ghitarelor ;
blîndă pentru bătrînii ce descifrează
— acum prima oară —
un firmament scăpărător
de litere-stele ;
implacabilă
ca o pecetie de foc ce arde tenebrele cu pliscuri ascunse...

Lîngă florile tale de sînge,
frunzele Sierrei Maestra,
lîngă obrazul tău tineresc,
umbrele mîngîietoare din Escambray —
și-alături de ele, o floare,
o floare cu cinci roșii petale ;
de foc, de dragoste,
vibrînd de-o neînfrîntă speranță,
din munții cei mai înalți ai patriei mele...

Havana, 12 seprembrie 19 6 1

II

PE PATUL PUȘTILOR

Pe patul puștilor împletite cu trandafiri,
purtată fie-i memoria :
majestuoasă și simplă,
sub cortul stelelor.

Prin pieptul lui ciuruit de gloanțe,
iată, el, tînărul
ce n-a cunoscut decît munca,
ne lasă pe cei ce-am rămas
să vedem viitorul.

I

Cenuşa, pămîntul
nu pot să-l nimicească.
El trece pe sub un arc de triumf
necunoscut de vreun rege :
unitele inimi
ale poporului.

Havana, 12 septembrie 1961

i

III

NU LÎNGĂ MOARTE

Cine-ar putea spune că stînd lîngă tine
stau lîngă moarte ?
Cînd simt cum pumnii mei capătă
puterea pietrei ;
cînd sîngele meu curge mai mîndru ;
cînd inima mea devine o flacără ;
cînd văd mult mai bine acum, căci văd
şi cu ochii tăi ;
cînd genele mele acum sînt săgeţi
îndreptate spre asasini.

Nu stau lîngă moarte. Sunt
lîngă tine şi-aud
cum lacrimile picînd
nu vor să dispară, ci
— strălucitoare stele-trasoare —
se-adună, răzbunătoare,
în cartuşiera de-azur
a Revoluţiei.

13 septembrie 1 9 6 1, la Punta Brava,
în drum spre Pinar del Rio

ELEGIE
PENTRU FLOAREA SECERATĂ

(1967)

FLORICA

Omoară-te de două mii de ori,
şi tot n-o să ajungi s-o mai învii.
Făclii aprinde, smulge soarele.
Acum, mai tare-i ea decît oricine.

Nu se mai joacă, nu mai vrea
prin mii de ape să călătorească.
Nu se mai schimbă. E triumfătoare
în nemişcarea-i oglindită-n sine.

Ea te-a iubit şi te-a îmbrăţişat
de-atîtea ori cît ai dorit.
Insă acum s-a liniştit : adîncă.
E floare şi e stîncă.

IZVOR

Lacrimile mele curg dintr-un izvor
ascuns adînc în nemişcarea ta.
Ele se rostogolesc, nu se numără,
nu se privesc unele pe altele.

Desculţe şi oarbe se ciocnesc între ele,
dar, uneori, încremenesc
iscînd un luminiş : cînd tu apari
şi vii spre mine surîzînd prin lacrimi.

AJUTĂ-MĂ

Ajută-mă s-o regăsesc.
A plecat nici de două luni,
şi ea vrea să se înapoieze,
dar trebuie să fiu ajutat.

Orice ajutor mi-este bun,
îndepărtaţi o umbră, un nor,
poate să fie ascunsă acolo
împotriva voinţei, căci ea vrea să se-ntoarcă.

Ajută-mă cu cît de puţin,
cu cît nu cer nici cerşetorii,
ca să pot s-o redau soarelui
pe draga mea, decît lumina mai frumoasă.

SÎNT CEL CE IUBEŞTE PĂMÎNTUL

Cît mi-e de ruşine că plîng,
cît mi-e de ruşine,
cît mi-e de ruşine de ploaia
ce mă-neacă în mine.

Cernit de gratii de plîns
ce pot face
cu jalea ce mă clatină
încolo, încoace.

Nu pot trece prin lacrimi
ca un înotător.
Sînt cel ce se dă la fund
necerînd ajutor.

Sînt cel ce iubeşte pămîntul
acoperit de ape,
sînt cel ce se leagănă la fund
cu tine în braţe, aproape.

TOT CE NU AM FĂCUT

Tot ce nu am făcut
cînd mai erai
putea să fie o stea,
şi este un scai ;

E o lumină răutăcioasă
şi orbitoare,
care-mi topeşte carnea
prin care scheletul transpare.

E o lumină fără de tine
şi fără de mine,
o lună strălucitoare
de ruine.

Fiind dintre scumpe
cea mai scumpă,
eşti noaptea aurului
devenit umbră.

TOATE LUCRURILE

Toate lucrurile rămase
de la iubita ce-acum, aici, nu e,
aşteaptă tremurînd să fie scoase
din scrin, din dulap, de pe cuie.

Locul lor este
acelaşi, de altădată,
dar fiecare ştie o poveste
ce nu poate fi nici murmurată.

Cămaşa ei păstrează
parfumul trupului şi aşteaptă,
pantoful puţin scîlciat
e gata să suie o treaptă.

Brăţările de palid metal
ce-au cunoscut blinda ei mină
aşteaptă doar un semnal
să plece la dusa stăpînă.

Nimeni, nimic nu o poate
uita, văzduhul încearcă
paşii celei plecate
la mine din nou să-i întoarcă.

ŞI VIAŢA

Şi viaţa care merge înainte
şi fără tine, şi fără tine, şi fără tine,
triumfătoarea viaţă pe ruine,

pe oase şi pe părul tău de lună,
pe ceea ce a fost şi pe ce nu e,
pe ceea ce coboară, pe ce suie,

pe ceea ce nici nu ştim dacă e,
pe ceea ce nici nu ştim dacă a fost,
şi cu ce rost, şi cu ce rost, şi cu ce rost,

pe ceea ce ai vrea să-ntorci şi nu se poate,
pe ceea ce-i aproape şi departe,
pe ceea ce desparte.

IŢI AMINTEŞTI

îţi aminteşti de banul azvîrlit
de tine în fîntîna cunoscută din Roma ?
„Dacă-l arunci în ea, te vei întoarce..."

Tu ai surîs şi-apoi l-ai aruncat,
parcă spunînd : „Crezi că doar oamenii
mint cînd doresc ceva ?"

Şi banul şi acum te mai aşteaptă...

CÎND

Cînd o să mă zăreşti stînd lîngă tine,
să-mi dai o sărutare, chiar de-ar fi
mai rece decît marmora, să mă întrebi :
„De ce-ai întîrziat ?"

O să-ţi răspund
lipindu-mă de tine : „Pentru că
nu moartea-i cea care m-a smuls, ci viaţa,
şi am venit eu însumi, netrimis
de nimeni, nemaiaşteptînd
sorocul să m-ajungă, ci-ncercînd
să mă desprind de soare, însă nu
fără a-i răpi căldura ce-ar putea
să-ţi înflorească zîmbetul pierit."

Atunci mi-ai spune, poate :
„Bun venit..."

SÎNT DANIEL

Sînt Daniel cel aruncat în groapa cu lei.
Voci tainice-mi şuieră : „Ei, acum să te vedem,
ei pe tine sau tu pe ei."

Fiorii mă străbat. Cînd or să vină ?
Şi mă tot uit în jur ca să zăresc
o umbră să mă sfîrtece, un leu cu colţi de flăcări, o jivină.

E groapa singură, cu buzele senine
nu se aude-un pas afară.

Şi toate fiarele se plimbă-n mine.

CÎNTARUL

Acesta e plumbul, aceasta e marea,
acesta-i cîntarul şi-acesta porumbul.

Poţi să le iei pe toate
şi poţi să le cîntăreşti
pu indiferenţa unei poveşti străvechi.

Nu mai străbaţi nici un timp,
nici un an nu te-apasă,
nu mai eşti aleasă, nu mai intri în nici un joc.

Mîna nu-ţi mai tremură,
spinarea ţi s-a îndreptat,
ceea ce a fost un oftat e un nor ce se-nalţă.

Eşti contemporană cu străvechii părţi,
ai zîmbetul din ultima clipă
pe care, necîntărit, îl împărţi.

RĂPIREA

Cu brazii treceai pe lîngă moarte,
luîndu-i parfumul,
casa noastră porni să se-aplece,
desfrunzindu-şi ţiglele pe alei.

Frunzele pluteau picături albastre
în ochiul tău devenit o mare fumurie,
eu însumi plecasem din mine
trecînd pe sub o clătinătoare poartă.

„Acum, fie ce-o fi !" îmi spuneam
şi aplecat mergeam înainte,
dar încă aducîndu-mi aminte
priveam în sus să te zăresc
şi nu te mai zăream la geam.

HAINA

Haina deznădăjduită,
aruncată la întîmplare,
aşa cum stă pe un scaun,
e un cîine chircit care moare.

Din trupul meu care a fost
nici o urmă nu a mai păstrat,
muiată de umbră
este vestmîntul unui înecat.

Toate lucrurile spun :
„Ce singură este această haină !"
Haina care a fost cîndva haina mea
îmbracă oribila taină.

Netezeşte-o cu degetele tale
tu care m-ai mîngîiat de~atîtea ori
şi ia-mă de braţ şi ia-o
la invizibilii tăi croitori,

unde şi eu o să viu
cu trupul meu străveziu plin de coaste,
să-mi teşi un vestmînt mai uşor
din a razelor tale oaste.

SĂRBĂTOARE

Inapoiază-te chiar numai pentru o zi,
de sărbători, cînd toată lumea se duce acasă,
cînd masa e un iaz foşnind de lumini,
cînd paharele sînt păsări cîntătoare.

Suflînd în palma ta încremenită,
să ţi-o încălzesc cu sărutări,
lumini de lebede să-şi ia zborul
din singuraticele mele luminări.

ÎNTÎLNIRE

Unde leii de piatră încep să vorbească,
unde pleoapa fîntînilor
refuză cătușa pietrei,
unde surîsul
îndepărtează în fiecare seară
masca de fier
de pe obrazul însinguratului,
unde bijuteriile cele mai căutate
sînt inelele
din fire de iarbă
cu o nestemată
din triluri de privighetoare,
acolo ești totdeauna
alături de mine,
iubita mea cu nume de floare.

Și sîntem cu toții.

RÎNDUL

Iți venise rîndul după cele trei bătrîne duse,
dintre care celei mai tinere
i se adîncise părul de rîu pe o pernă.

Și nu știai.

Tu erai tînără.
însă luna
se prefăcuse în roată de adîncă fîntînă.

Și nu știai.

Spuneai : — Să mergem la munte,
acolo sorb aer

şi iese un abur de stele.
Te aşteptau cele trei.

Şi nu ştiai.

Spusesem : — Dar n-am sărutat copiii.
Şi mi-ai răspuns : — Doar nu plecăm
pe vecie.

Şi nu ştiai.

Şi ne-am înapoiat. Eu în urma ta,
şi tu întinsă, plutind
înaintea mea.

Şi nu ştiai.

GREUL PĂMÎNTULUI

Ce încruntat e pămîntul
ŞÎ cît de nepriceput.
Nu ştie să ia în braţe,
nu ştie să păstreze ce a primit.

li scapi printre degete
şi nici nu-şi dă seama
că eşti cu mult mai înţeleaptă
şi decît el mai vicleană.

Te-ai ascuns în el, ca să răsări
din braţele-i negre mai albă.
Să te reverşi într-o ploaie de plete
de raze, cum n-are el iarbă.

Să-l faci să gîndească puțin
cu circumvoluțiile sale de munți şi de
şi să vorbească, spunînd
înfrînt : — întoarce-te la ai tăi.

VESTMÎNTUL

Sînt cel care-ți invidiază
pămîntul
sub care stai,
căci ți l-ai aşternut pe tine
furîndu-mi-l, călcînd în vîrful degetelor
(precum umblai cînd îmi păzeai de larmă
somnul) ;
tu nu mi-ai dat răgaz
nici să-ntorc capul
şi mi-ai furat pămîntul
sub care trebuia eu să m-aştern.
Nu ți se potriveşte, în zadar.
E prea mult şi prea greu
şi, totuşi, l-ai îmbrăcat.

Şi nici n-ai mai întors capul
să te priveşti în oglindă.

UŞA

îmi străbaţi toate drumurile,
mi te-ntinzi pală-n bărcile cearcănelor,
te ghemuieşti în inimă,
o faci să tresară în zori cu bătaia celor dintîi clopote

la masă cînd privesc spre pustiul scaun vişiniu,
spre seară cînd devin nisip
şi scînceşte în mine un cîine
gata să se prefacă în lacrimă.

Eşti in mine ca un fîlfîit
necontenit de aripi.
Nu pleci niciodată, te întregeşti de pretutindeni
din ochiul fîntînilor în care ne-am oglindit,

dinspre marea pe care o iubeşti,
din munţii pe care ţi-am sărutat fruntea rece,
din cuvintele înţelese numai de noi,
din unghiurile casei unde lumina-şi mişcă păianjenii,
din ochii crengilor privite ultima oară,
dinspre străzile unde-ţi aud paşii,
tocurile grăbite să ajungă acasă.
Pe toate drumurile vii,
pe cele de pămînt, şi de văzduh, şi de apă.
Eşti în mine şi-n afară de mine.

Dar nu poţi să deschizi uşa.

ALIMENTE

Poate ar fi fost mai bine — am spus —
de-am fi putut vedea Parisul
nu azi, cam la cincizeci de ani,
ci la vreo douăzeci, de aur,

cînd anii-s clopote rebele
trezind văzduhurile toate
şi fete de abanos sau albe
îţi rîd, dar nu cu pietate.

Şi-apoi, fiindcă te-am simţit
că-ţi duci o mînă tremurînd
la ochi, ca spre-a îndepărta
un fir de praf, un bob de soare,

am început să povestesc
de zilele, şi acelea rare,
cînd în al doilea război
mîncam din hoituri mari de cal

şi-am terminat (nu ştiu de ce)
spunînd : — Somonul de aseară
nu mi-a priit, cu toate că
părea petala unei roze.

Tu ţi-ai acoperit cu pumnul
acelaşi ochi, să nu ti-l văd.
— Era (ai spus) prea proaspăt, poate.

Şi-aveai în pumni ciorchini de lacrimi.

CEL MAI NEFERICIT

Cel mai nefericit dintre nefericiți
este cel care nu mai are nimic să piardă,
cel căruia totul i-a ars
şi care, el singur, nu poate să ardă.

Şi, totuşi, arde pe dinlăuntru
fără să piară
şi flăcările sînt nevăzute şi veşnice
cu gheare de fiară.

Ar vrea să se stingă şi nu poate
şi apa lui este de foc
şi umblă ținîndu-şi fruntea în palme
din loc în loc, fără de loc.

Cît îl cunosc pe cel care
nu poate să se stingă şi umblă mereu
şi adoarme pe un rug, crezînd că o să devină altul
şi se scoală şi spune : sînt tot eu, sînt tot eu.

TAINA

Marea avea surîsul albastru,
tu erai în pantaloni albi,
erai o fată, o fetiță
cu pantaloni de zăpadă de Alpi.

Erai minunea ce-o așteptasem
de cînd eram mic : o fetiță mai mare
și aș fi vrut să rămîi neschimbată
mereu în Mangalia noastră de alge și soare.

Dar ai alergat spre mine și am alergat
să te întîmpin — și marea deodată
n-a mai stat liniștită, s-a tulburat
și vremea porni mîniată.

Și ne-a învăluit an după an,
făcîndu-ne să credem că sînt doar zile
și după douăzeci de ani
ne spuse : acestea sînt cele douăzeci de file.

Și n-am avut timp, și n-ai avut
să întrebi nici cel puțin : care ?
Retrăgîndu-se, marea cu tine în brațe citea
ce nu mai puteam vedea eu din depărtare.

ADORMI

Douăzeci de ani ce pot să fie ?
douăzeci de ani, douăzeci de ani,
douăzeci de ani trecuţi pe hîrtie
nu pot să fie decît douăzeci de ani.

Douăzeci de ani în care-au murit
atîţia oameni în atîtea lupte,
ce înseamnă douăzeci de ani
în şirul mizeriilor neîntrerupte ?

Au trecut ? Ei şi ? spun cei mai tineri — vin alţii, şi noi
cei ce n-am fost atunci, avem nenumăraţi ani înainte,
şi aceşti ani, încă neîncepuţi,
sînt anii în care curge un sînge fierbinte.

Tu care-ai trăit cu ea douăzeci de ani
fă socoteala şi adună
şi uită-i, de vrei să trăieşti mai departe,
şi-adormi pe o rece piatră de lună.

OCHIUL TĂU

Norul acesta l-am privit împreună
sau era poate altul sau altul.
De mi-ai fi lăsat măcar un ochi, al tău,
să privim împreună înaltul.

Un ochi al tău, ca să privească
din cînd în cînd, pe ascuns,
spre buzele mele de var ce nu mai pot
să spună decît un cuvînt : de-ajuns.

Să fie cu mine un ochi al tău, doar un ochi
care-n negrele nopți treze
spre ochiul meu să privească mereu
şi ca pe-un bolnav să-1 vegheze.

Un ochi care prin umbrele genelor lui
să-mi mîngîie, din cînd în cînd, fața
şi care să-mi spună : lasă, adormi,
se va ivi şi dimineața.

TE RIDIC IN BRA'I E

Te ridic în brațe precum
. te ridicam cînd rîul
voia să ne-mpiedice-n drum.

Oh, cît de ușoară ești și cît ești de grea,
nepăsătoare de țărînă și plină
de soare, iubită a mea.

Te țin în văzduh cu brațele-aceste ale mele
slabe și-atît de greoaie
ce vor să te-nalțe la stele.

Mîna ta dreaptă, un pic obosită,
e o stea cu cinci raze
pe inima mea ce încă palpită.

MUTILATUL

Tăindu-mi cu respirația ta stinsă viața,
moartea m-a lăsat fără cuvînt.
Ceea ce spun, spun ca muții
prin semne bănuite de vînt.

Caii mei au rămas fără capete,
izvoarele mele fără de rădăcini.
Gălețile mele ochiane sunt cu lacrimi
de care ochii mei sunt plini.

Aștept să treacă fiece zi
ca să m-apropii cu o zi de tine,
umbra ți se-aseamănă și o caut
în pădurile nesenine.

Ce mă silesc să fac
e munca unui ciung care încearcă,
să-mpingă printre colţi de stîncă,
el singur, fără soţ, o frîntă barcă.

PE STREAŞINĂ

Umblu pe streaşină casei unde am locuit cu tine
nu mult după ce se născuse soarele nostru cîrlionţat
(tu ştii prea bine unde am locuit înainte de izbucnirea
luminii în viaţa noastră :
în acea pivniţă cu răsuflet de mucigai
şi cu viaţa trăită pe cartele, viaţă pe puncte, vai.)

Dau ocol ochilor orbi ai fostei noastre odăi, privesc în sus
la cerul de piatră înalt, mă uit cu spaimă-n jos
la cenuşiile văi de asfalt.

Şi nu sînt decît atîţia metri şi, totuşi, sînt abisuri şi văi..

Vai mie.

Şi totuşi, de pe această streaşină, pe care mă clatin,
s-a aruncat flacără albă fără de teamă Ursei.
Scîntei ne-au ţîşnit din inimi, căci îl iubeam, şi lacrimi
se-aninară de urechile noastre cercei. Am zburat pînă-n
fundul văii.
„Ei ?" m-au întrebat ochii tăi, cînd m-am înapoiat.
„Trăieşte !" — am răspuns, „Domnul fie lăudat" (Ursei nu
pățise nimic, şi un domn îl mîngîia înduioşat).

Şi-acum umblu singur pe-aceeaşi streaşină, astăzi pustie.
(Ursei a dispărut de-a binelea, după cîțiva ani, asta se ştie.)
Umblu fără îngrijorarea ochilor tăi deasupra străzii-văi, legat
de o rază de amintire subțire. Ah, de m-ar tăia în mii şi
mii de fire.
Dar strada e jos : „să mă arunc, să nu mă arunc ?" Stau în fața
ferestrei unde dormea cîrlionțatul nostru prunc, stau singur,
pe streaşină, în picioare. Şi-mi şoptesc : „să mă arunc, să
nu mă arunc ?" „O clipă, mai aşteaptă o clipă, poate apare
ea, blinda mea floare, poate tot apare..."

ACUMA

Acuma, cînd sînt fără tine, singur, pustiu,
cutreieră-mi această neagră sahară.
Solara ta umbră stîrnească-mi nisipul,
sau făgăduiască-mi o ploaie
ce-l va preface-n pămînt.

Nu mă lăsa negurii ce mă sugrumă.
Să nu mă prefac în noapte
eu însumi cu mîinile mele,
stîrneşte furtuna cu brațe de ape
să mă trezească sau să mă îngroape.

ACELA SUNT

Acela sunt ce pierde totul,
sunt cîinele care-şi întinde
spre rîul de răcoare botul
şi-1 simte că s-aprinde.

AM AVUT

Am avut o viaţă de care mi-amintesc,
ea nu mai ştie nimic de mine,
amintirile sînt nişte urzeli din fire de vînt,
lumina lor abia se mai ţine.

Au fost cîţiva oameni, cîteva pahare,
copiii care nici nu ştiu cînd au crescut,
cîteva geamuri rostogolite din mare
şi buzele tale de soare, azi mut.

Am cîteva cutiuţe cu cîţiva dinţi
de lapte ai copiilor noştri care mîine vor fi părinţi
şi cîteva mărţişoare, ale tale, de lemn
şi nesomnul arzător semn.

Trăiesc nedeosebind
sînii trandafirilor de sînii iernii sticlind,
privirile mele sînt tot mai urîte,
obosite de atîtea litere lichide cîte şi cîte.

NEÎNFRINTĂ

Stai singură-n mormîntul mic
pe chip cu o mare nepăsare
de moartea ce culege veşnic,
de viaţa-n veci risipitoare.

Doar firele de iarbă cînd
vibrînd ies din zăpezi, şi vîntul
s-abate dinspre mare oftînd,
în luntre îţi preschimbi mormîntul.

ÎN LUNĂ

Un plop în lună
departe unde bate vîntul
neliniștilor și speranțelor mele.
Plopul în lună sub vîntul
ce-mi șuieră prin inima spartă.

Acolo te caut unde poți fi :
pretutindeni.
Ești dincolo de frunzele zbătîndu-se
în tahicardia lor verde ?
Ești dincolo de lună unde se aud foșnind
miresmele acestei primăveri
neajunse la tine ?
Cum mi-ai răspunde
de-ai fi în stare...
«Fii tare !...»

Căci tu ești
însă cu glasul dincolo de lună.
Luna
de forma buzelor tale,
plopul
de forma neliniștilor
și speranțelor mele...

FRUMUSEȚEA

Viermii luceau fîșîind prin hîrtii
spunîndu-mi : — O să mai fie...
Nu știam ce, poate că viața,
poate că nici chiar ce viața nu știe.

Le spuneam : — Lăsați-mă doar atît
cît să pot vedea printre voi
pe cea fără de care totul e urît,
un surd copac fără foi.

— Las-o, s-a dus, îmi șopteau ei foșnind,
noi îți sîntem astăzi cununa, •—
dar eu nu te vedeam decît pe tine în adîncul lor labirint,
auzeam doar părul tău harfă chemînd luna.

ATÎTEA LUMI

Stai lîngă mine să privim copiii...
Cresc, au crescut, cresc.
Mie mi-a mai scăzut umbra ; ție — de tot.
Dar umbra nu e decît măsura
a ceea ce făcut e să migreze.
Tu ești fără de umbră, statornicie vie.

Cît de cumplit e să te simt lîngă, în mine, fără să te văd.
Lipește-ți fruntea și sprîncenele de fruntea mea,
așa precum făceam cînd ne jucam de-a bufnița
și cînd și tu și eu aveam deodată patru ochi.
La fel e și acum. Ți-ai înclinat doar pleoapele
iar eu am patru ochi și văd și pentru tine.

Pietrele ude, nimic nu-i condamnat definitiv.
Alăturea de tine o să-nfrunzesc
fără de umbră
şi dîndu-ne-mpreună peste cap
vom mai trăi atîtea lumi ;

vei spune tot ce nu ai mai putut să spui
cînd umbrele surpau din tine,
paletele o să se-nroureze
catifelîndu-se în mîna ta
cozi de păuni în zorii zilei.

Stai lîngă mine, să privim copiii...

GELOZIE

Cînd am intrat în noaptea aceea în mare,
în noaptea ce aluneca spre zori...
doi ani sînt doar din noaptea grea de stele,
cînd mersul tău nisipu-l săruta.

Căci nu mergeai ; zburai ţinîndu-mă de mînă
şi marea ne-a învestmîntat pe amîndoi
şi ne-a săltat stînd nemişcaţi pe valuri,
cu frunţile spre cer alăturate.

îţi legănau lichide braţe trupul,
strîngîndu-te, vrînd forma să ţi-o fure,

şi mult mai multe sărutări îţi da
amara mare, decît mie.

Atunci, te-am strîns în braţe. Tremurai.
Scrîşneam. De frig ? Am spus : — Ieşim ! — Da hai...

FEBRĂ

Copilul are febră, vino...
Apasă-ţi gura ta rotundă
pe fruntea-i şi şopteşte-mi : — Lasă,
va trece pînă-n zori, fii sigur.

Sînt singur, buzele-mi subţiri
au dispărut, mi-i aspră barba,
şi chipul mi-i săpat de rîpe,
şi sărutarea mea urzică.

Pe mine nu m-ar recunoaşte,
deşi sînt viu, cu faţa-mi stîncă.
Cu macul gurii tale soarbe-i
tu febra, floarea mea adîncă...

ÎNAINTE

Ceea ce trecea — nu ştiam că era viaţa.
Credeam că sînt frunzele, zilele, stoluri de păsări,
pisica zilei de Joi pîndită de leopardul de Vineri
tocurile, febra scăzînd şi urcînd a bulevardelor,
adunările, luările de cuvînt,
oboseala, odihna, spiţele maşinilor,
ale soarelui, banul rostogolit al lunii,
noaptea, ziua, noaptea.

Ceea ce trecea — nu ştiam că era viaţa.

Nu ştiam că erai chiar tu cea care treceai
printre atîtea mişcări ale monstrului şiroind de stele,
printre atîtea biele mişcînd atîtea roţi,
printre cîteva rulete de cranii

rostogolind atîtea destine,
atîta mişcare făcută s-ascundă
o singură mută rîndunică
străpunsă de-o clipă,
o nemişcată clipă —
însă aceea, fără de tine.

Şi apoi,
totul mergînd înainte, înainte,
pletele vieţii ondulînd mai departe
un miliard de fire de soare crescînd
în locul firului devenit umbră.

CUŢITE

Cuvinte roase ca buzele leprosului...
însă, încă, mă pot face înţeles
şuierînd — mîncînd din vînt
pierzînd dinţi pontoane ale podului memoriei
vîrîndu-mi cuţitele cîntecelor cîntate de tine
în inimă
o dată şi încă o dată, şi încă o dată.

Cîtă rezistenţă a zădărniciei...
Cine mă ţine ?
Voinţa ta, poate,
învăluitoare şi tare şi acum...
Cu mult eşti mai puternică şi astăzi
decît această — zi-i — viaţă a mea...

Cuţitul ce xn-a străpuns de sus în jos
mi-i acum şira spinării.
Trebuie — pot altfel ? — să merg drept.

Am o ţinută, aproape corectă încă, prin
strălucirea interioară a fierului.
Cuvintele roase se aprind
de şiroindele tale rubine dureroase.

SĂ POVESTESC

Să povestesc amintiri despre tine...
Nu eşti, nu te vei înapoia,
nu eşti plecată numai pentru o mie de ani,
ci pentru...

Să spun : era, a fost, cum nu spun
despre brăţara ta din cutie
care este...
Şi să merg înainte, să-mi văd umbra întrecîndu-mă,
să înaintez împovărat de soare
(unde să mă feresc de el ?),
scăldîndu-mă în marea lui 1966,
şi să fiu viu fără de...
Sînt o pădure de amintiri. E totul numai zvon.

Am fost, am fost, am fost cu...
înghite-ţi limba şi tăcere...
Fac amintirile din tine-acum ce vor.
M-acopere un val — şi sînt albastru-acum
şi spun : acum sînt val,
şi altul mă rostogoleşte
zvîrlindu-mă pe-o plajă. Sînt o scoică.
Arunc, o piatră netedă pe-ntinsul mării,
şi saltă piatra — şi aud un rîs.
Al tău. De-atunci. Rămas pe ţărm, acolo.
Aveai picioare de lumină zveltă.
Te văd în depărtare prin atîtea
lumi de atunci,
brăzdînd văzduhul de atunci, pădurile,
Ş* străzile de-atunci,
ce sînt şi azi, şi nu sînt, fără tine.

Pădure de-amintiri.
De după fiecare arbore m-aşteaptă
paşi lungi, rotundele ecouri,
elanurile tinere ce nu mai pot ajunge
pînă la mine. Şi nimeni, decît eu,
ca să le ştie
sonoritatea, frăgezimea, blîndeţea
şi neputinţa de a mai zbura.
Distanţe. De necuprins...

Să pot surprinde amintirile, dîndu-le carnea mea
o să încerc să mă tîrăsc spre tine,
prin sîrmele ghimpate ale chinului...

IARBA

O geană de iarbă
între două pietre.
Ești adormită numai,
viața nu dispare.

Tălpile de piatră
nu pot să strivească
iarba care le va scăpa
întotdeauna

Un surîs pe fața mea
aplecată deasupra pietrelor
clintește cîteva stele,
clătește apele negre.

Nu poate să fie
victorios Urîtul.
Inima mea
e legată de a ta

nevăzută — însă
nicidecum pierită,
obosită un pic,
plină de rouă.

Iarba salută
o primăvară nouă
cu degetele sale subțiri
care sînt ale tale.

MEMORIA

Mi-e frig. Nu mai pot.
Amintirea de iarnă definitivă
a crinilor, undeva, poate la munte,
undeva unde n-o să mai fie
de-acum înainte pentru mine nimic.

însă a fost ?
Dar dacă nu ar fi fost, şi totul n-ar fi
decît amăgire,
de unde naşte atîta durere ? Fără-ndoială,
din bucuriile dispărute pe veci.
Au fost, şi acum sînt,
însă numai osemintele lor, radiografia
crinilor,

parfumul lor înecăcios, razele perfid întoarse
atac la baionetă,
insuportabilul parfum al crinilor
care nici ţie nu-ţi plăceau.
Ei mai trăiesc. Ai îngheţat. îngheţ.

LA PINDĂ

Cîţiva, nu puţini, cred, iubita mea,
că mă voi pulveriza,
stelară cenuşă în ochii indiferenţi
ai haosului.
Mă simt prefăcut în cioburi, într-adevăr,
nu vreau nici să mi le număr,
însă bubuitul verde al mării
este un semnal al absenţei tale,
al prezenţei tale peste
milioanele de pulpe triviale
trase în ciorapi de şampanie.
Sînt prăbuşit, dar nu încă mort —
antenă orizontală a Universului.
Destinul nu va scăpa
nepedepsit de mine.
Sînt la pămînt, însă la pîndă

Şira spinării, ştii prea bine —
mi-a fost lovită nu o dată,
dar sîngele amnarului este scînteia.

Sînt prefăcut în cioburi,
dar nu ghebos.
N-am zbîrcituri pe suflet.
Voi mai aprinde, şi nu o dată,
murdara faţă a întunericului,
să se ruşineze.
Ochii mei sînt păsări
ce se rotesc şi în somn
neavînd decît un rost :
să descopere şi altceva
decît ceea ce se vede :
frunzişuri de ape,
zmeură în apusuri,
azur în ochii închişi ai pămîntului.

Nu te voi lăsa niciodată
singură.
Un arc mi-e spinarea,
stau la pîndă.
Aşteaptă-mă.

Adună-te cu alţi oameni şi dacă
nu poţi, adună-te cu nisipul,
şi eu, din cîteva linii,
îi refac dragostei chipul.

SEMPER

Mare, ce greu te pot vedea,
eu, care te iubesc atîta,
dacă nu mai este Ea lîngă mine,
tu eşti cumplita, urîta.

Tu tragi linii de spume
şi-mi spui : e o socoteală
pe care o fac în eternitate
şi nu iese cu nici o g»eşeală.

Nu lipseşte, spui, nimeni,
e doar o ciudată părere,
cifrele mele-s aceleaşi
la adunări şi scădere.

ARMA SECRETĂ

Şi toată viaţa cum...
deodată, devenită un ghemotoc, puf de hîrtie
cu literele invizibile, suflate,
o păpădie de nori risipită de vînt.
«Sprijină-te pe umerii lui, şi ai lui, şi ai lui.»
O să încerc.

Unde sînt prietenii ? Preumblă-te prin oraş,
s-ar putea să-i întîlneşti şi să-ţi spună o vorbă bună.
Oamenii nu sînt răi, au însă grijile şi fericirile lor,
ele trebuiesc consumate la focul vetrei
sau la răcoarea izvoarelor interioare.
Maşinile sînt din ce în ce mai multe,
oamenii ies spre sfîrşitul săptămînii din oraş,
unii te şi salută, dar măresc viteza.

Ce mai vrei, la urma urmelor ?
Ţi-ai trăit viaţa. Unii s-au prefăcut în talere de pămînt
la douăzeci de ani.
Ai fi sperat vreodată să
trăieşti atîţia ani ? Ei, vezi...
Şi, afară de asta, te-a lovit vreun om ?
Nu. O armă secretă. Tăişul ascuţit de vînt neauzit.

Nu fi laş — umblă — respiră,
fereşte-te de lacrimi — preferă opalele.
Ai putea fi un bijutier bun de lacrimi.
Fă din durere artă. Transformă sufletul
într-un saltimbanc emoţionat.
Uitarea. «Trebuie să uiţi.» Şi
asta mi-o spun fiinţe
destul de apropiate... Şi eu mă gîndesc tot înapoi.

Mă loveam de un colţ de masă —
îţi spuneam ţie, iubito,
cu toate că nici nu mă durea prea rău.
Dar rămăsese un scîncet, o lacrimă a copilăriei
în mine, aveam nevoie de o mîngîiere.

Scriam,
îţi arătam aceşti viermi muzicali —
opera mea : — Ei, ce părere ai ? Merg ?
Răspundeai : — Dacă merg ? Sînt superbi, grumaji de cai
sălbatici.

Credeai în mine, în mizeria
acestui fel de a ne amăgi.

Artă. Sufeream pentru artă, pentru oameni
ți-ai dăruit sîngele, şi nu o dată.
Ne-am înşelat. Mîinile tale puse pe piept
au fost primul semnal.
Toți vroiau să se salveze —
căci ele nu mai unduiau : erau
o spadă. Tăiau. Categorice.

Din nemişcarea ta
năşteau trădătorii.
„Și te vor trăda mai întîi
cei care-ți stau aproape."

Granița între viață şi moarte. Cine
alege Moartea ? Numai
sinucigaşii.
Sînt atît de puțini, împărțiți
şi ei între săraci cu duhul şi
cei meniți cămăşii de forță.
Aşa cel puțin spun vracii
într-ale sufletului.
Aşadar, orice ar fi, trebuie să aleg
viața. Golit de tine, să aleg viața.
Ceva în care
cîteva ore eşti treaz, apoi
ca şi mort, pe urmă
din nou treaz, vîrstat de
săptămîni, luni, ani.
Viața... un fel de zebră de vînt care
face copii şi-apoi îi mănîncă,
lăsînd să-i numeri liniile mai departe.
Viața... Mănîncă şi tu — îmi şopteşte ea —
desigur multă verdeață ; e inspiratoare, are

nervuri de harfe — dar nu uita
proteinele.
Şi cînt-o puternic, biet orb, pe dusa iubită,
lumina ochilor smulsă.

GREUTĂȚI

Am ajuns cel mai sărac,
nu am fost în stare să-ți aleg
o filă de piatră, o lespede,
e atîta de greu, e atîta de grea,
cum s-o găsesc în așa fel încît
să fie mai puțin apăsătoare.

Copiii îmi spun, însă, că dacă
e mai ușoară, poate fi luată de vînt,
măcinată de morile
ploilor, sfîșiată
de ghearele cîtorva viscole.
Cum să pot cumpăra
o filă de piatră și cum s-o aștern pe sînii tăi mici
și să-mi spun : asta e ultima filă,

cea care, poate, nici nu mai doare.
Stă scris pe ea sfîrșit.

Voi face din oasele mele o rocă,
o împletitură subțire de fluiere de soare
să te îmbrățișez, cîntîndu-ți.

SUCCESIUNI

Devenisem drum, drum de pămînt,
totul era să scap de sub tălpile trecătorilor
să mă strecor pe sub ei,
să scap de sub apăsarea fiecărui pas
să-mi găsesc liniştea mea de pămînt.

Căderea frunzelor, cînd era încă soare,
mă mîngîia.
Castanele lunecînd din
crengile candelabre
făceau să-mi cînte pielea de pămînt.
Nucile ce se desprindeau
din mătăsoasele culcuşuri verzi erau
creieri mărunţi de filozofi cinstiţi.
Mai învăţam ceva, neobligat,

şi nici un fel de
condică de prezenţă.
Dormeam cînd vream şi nu dormeam cînd vream.
Eram în aşteptare.
Trecuseră mai multe milioane de ani
şi zeci de milioane de tălpi
trecînd mă apăsară.
Am aşteptat încă vreo cîteva
sute de milioane de ani
să-ţi simt lungile tălpi subţiri
călcîndu-mă.

Fără de rost.

Tălpile tale mîngîiau văzduhul.

VEVERIŢA

Umblam prin pădurea
prin care soarele-şi trimetea sulurile de tămîie
tăiate din cînd în cînd de cădelniţele veveriţelor.
Eram mic printre brazii-catedrale
care mă făceau şi mai mic,
mă gîndeam de atunci la bâtrîneţe,
la ceea ce se isprăveşte,
făceam în gînd lire line din unele nuiele
ce mîngîiau norii,
încercam să zbor să le ating,
să scoată un sunet albastru sau argintiu
(nu reuşeam decît uneori, în vis,
cînd pluteam urmărit de iazme,
întîlnite apoi şi în viaţă —
însă atunci, apăsînd pe o simplă pedală de aer,
scăpăm de ele, zburînd mai sus).

Aş fi dorit să rîd, dar nu singur,
să-mi pot înclina capul peste umărul cuiva,
să pot să întreb, să fiu întrebat şi, alteori,
să fiu lăsat în pace,
să înţeleg brazii ce plîng cu lacrimi tulburi,
să-mi împletesc şnurul lacrimilor mele cu al lor.

Eram într-o tunică de licean care mă strîngea,
şi numărul pe braţ era vizeta puşcăriaşului,
Insă de pe atunci te presimţeam, flacără bălaie,
ce-aveai să apari atîta de tîrziu.
Pasăre-aş fi vrut să fiu
(mai ales cînd se-auzea fluieratul trenului,
care nu mă lua niciodată)
şi eram de-abia un om mic, un băiat,
ascultînd rostogolindu-se din bărbile izvorului
silabe de cristal, ce şi începuseră
să-mi facă socoteala vieţii.
Cît invidiam melcii lăsînd în urma lor o dîră de platină,
parfumul cărnos al ciupercilor,
şi mai ales, pămîntul care-şi aşterne cum vrea,
şi doarme fără bromurile pe care de pe atunci le luam.

O, Doamne !...
Şi se însera, şi ecou-şi făcea orgă din
arbori şi repeta :
O, Doamne !
Fără zgomote, noaptea
cosea pădurea. Ridicam ochii.
O veveriţă
zvîcnise neauzită pe cer şi
rămăsese acolo cu pîlpîitoarea ei
coadă de stele.

îmbrăţişam un copac, sigur că sînt şi copaci
femei.
îmi lipeam faţa mea de pielea lui încă fierbinte.
Şi mă visam cu tine pe umăr, veveriţă bălaie,
colindînd lumea...

CUPRINS

Bal de moarte

CÎNTECELE REGILOR DE JOS
(1932—1944)

CEEA CE NU SE UITĂ
(1945)

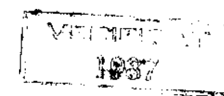
SURÎSUL HIROSHIMEI
(1958)

Vocile

ORATORIUL ELIBERĂRII 179
(1959)

GÎNTECE ÎMPOTRIVA MORŢII
(1963)

ELEGIE PENTRU FLOAREA SECERATĂ
(1967)

Lector: TRAIAN RADU
Tehnoredactor , POMPILIU STATNAI

Bun de tipar 17.1.1974. Tiraj 1.430 ex. legate 1j1.
Coli ed. 8,80. Coli ttpar 25,25.

Tiparul executat sub comanda
nr. 1/1503 la
întreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918",
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti
Republica Socialistă România